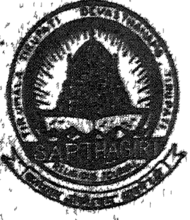
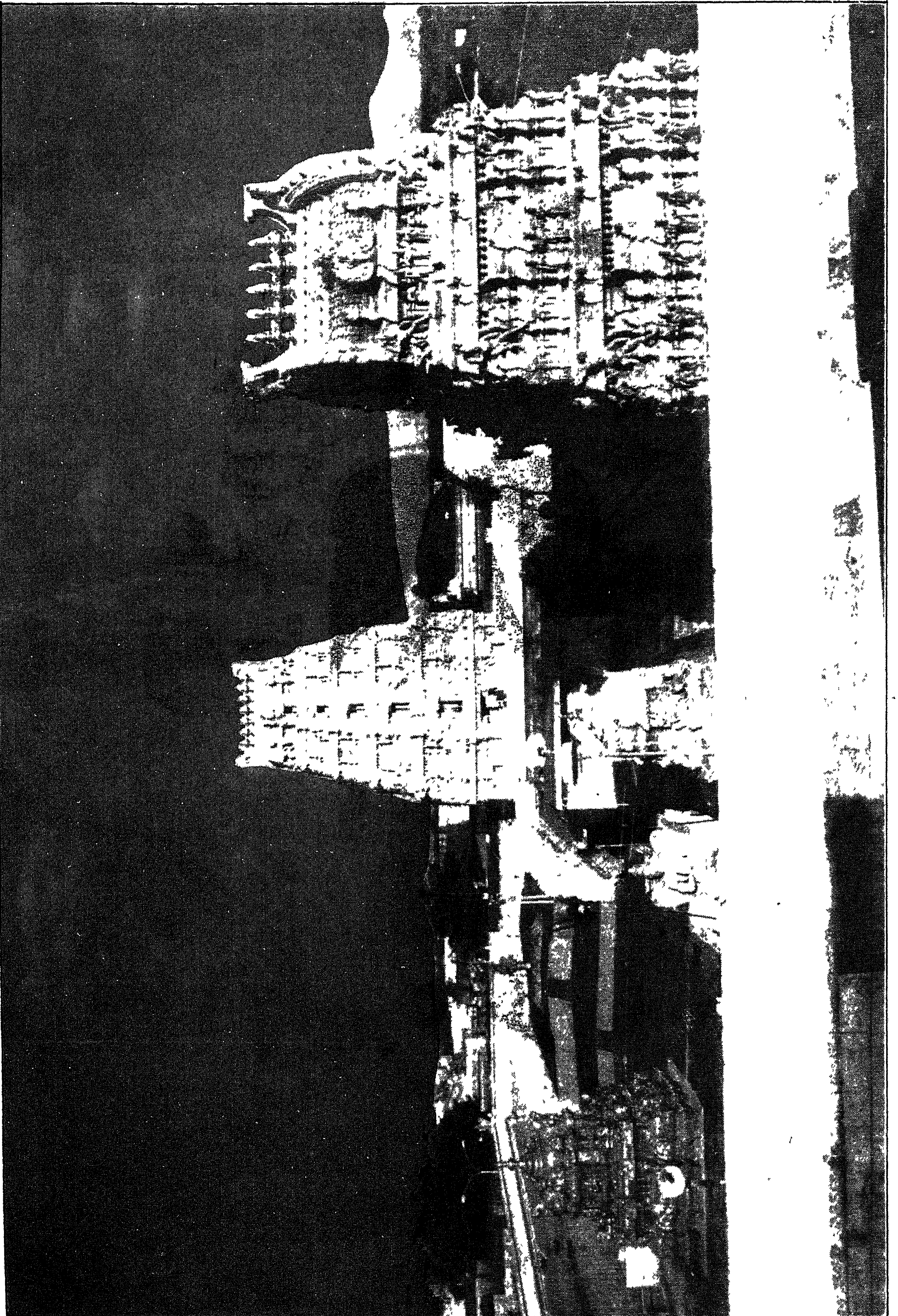

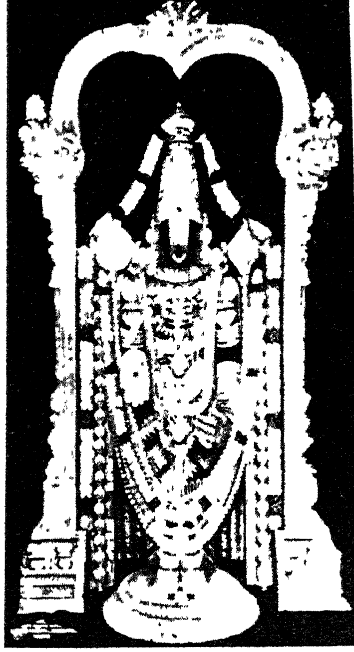
సప్తగిరి

వెల : రు. 2/-

జూన్, 1994

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల సచిత్ర మాసపత్రిక

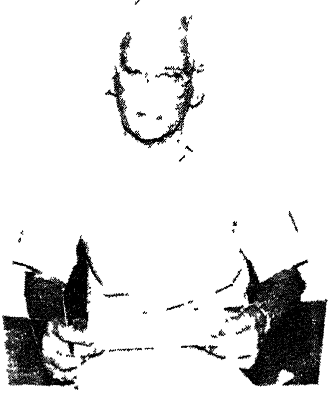

కొలువుఁడీ భక్తిఁ గొండల కోనేటి
నిలయుని శ్రీనిధి యైనవాని
ఆదిదేవుని నభవుని సామ-
వేద నాద వినోదుని నెర
వాది జితప్రియు నిర్మలతత్త్వ-
వాదుల జీవనమైనవాని.
దేవదేవుఁడైన దివ్యుని సర్వ-
భావాతీతస్వభావుని
శ్రీ వేంకటగిరి దేవుఁడైన పర-
దేవుని భూదేవ తత్పరుని.

--అన్నమయ్య అధ్యాత్మ కీర్తన : 44,
సంపుటం : 1 (1980)

మీతో....నేను

మిద్దె లెక్కిన తర్వాత మెట్లు కనపడవని ఒక సామెత అలాగే మనం పైపైకి పోతూ కిందికి చూస్తే నేలంతా సమతలంగా దానిమీదివన్నీ నిలిచిన మొక్కలుగానో, నడిచే బొమ్మలుగానో కన్పిస్తాయి. గతమంతా ఒక కలగా భవిష్యత్తొక భూతంలా కనిపిస్తాయి. నిజానికి ఏ క్షణాని కా క్షణం మరొక క్షణం లేదనిపించే మహత్మ్యాలమే.

ఇప్పటికి ఈ పత్రికకు 25 వసంతాలు నడిచాయి. పత్రిక పాతికేళ్ల పరువంతో పాటు ప్రాజ్ఞత కూడ సంపాదించుకుంది. కాస్త ఆగి వెనక్కి చూస్తే ఇంతకాలం గడిచిందా? గడిపామా? అన్న ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది కూడా. నిజానికి కాలపు గాలానికి తగిలి ఆడుతుంటామే తప్ప కాస్త ఆగిచూస్తే నాటికీ నేటికీ ఎంత తేడానో కనిపిస్తుంది.

ఒకనాడు ఓ పది పేజీల కరపత్రసంపుటం స్థాయినించి పుటల పుష్టిని పెంచుకుని, ప్రమాణ ప్రధాన రచనా రూప పట్టుపుట్టా సింగారించుకుని ఒకటికి ఐదుగా అందరి అభిమానాలను పొందుతూ ఈనాడు సెహబాస్ అన్నమాట బాటలో మరొక్క అడుగు ముందుకు వేయబోతోంది.

ఇక్కడే నా గుడి, బడి అనుకున్న నేనూ ఎంతో ఎదిగాను. ఎదిగి ఏం సాధించావంటే చెప్పలేనుగాని ఆ ఎదుగుదల ఛాయలు ముఖంమీది ముడుతలై స్పష్టంగా కన్పిస్తున్నాయి. పరిమితి మనిషికిగాని, అనుభవానికి కాదు కనకా అవకాశం దొరికితే ఇంకా సంపాదించుకుందామనే ఉంది ఆ అనుభవాల సంపదను.

పత్రిక కన్న ఏడేళ్ళు ముందున్న నేను 30 వసంతాల వల్లెవేత బ్రతుకు బాటలో ఎన్ని కోవల వారిని ఈ కోవెలముందు చూసి వుంటానో!

మూడేళ్ళ కొకసారి మారే ధర్మకర్తల మండలి అధ్యక్షులూ, సదస్యులూ మూడేళ్ళ కొకసారి మామూలుగా అవసరమైనా అయిదేళ్ళు దాటకుండా ఈ శ్రీవారి దివాణంలోకి అడుగు పెట్టి అవతలకు వెళ్ళే కార్యనిర్వహణాధికారులు అందరూ మంచివాళ్ళే అన్నమాటను వివిధ స్వరాల్లో పంచుకున్నవాళ్లే అయినా అందరూ మరుమంచి మంచిని పెంచేందుకు ప్రయత్నం చేసినవాళ్లే.

కొత్త పత్రిక అమ్మి పదిరూకలు సంపాదించుకుందా మనుకోటానికి కిందులు పాతదైనా పరవాలేదు పంపండి అని పడిగాపులు గాచిన నాల్గునూర్ల విక్రేతలకు ఆ స్వామి అంటే ఎంత వింత భక్తో!

(48వ పేజీలో)

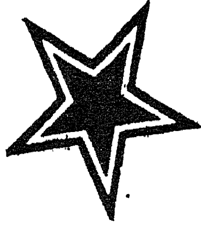
గౌరవ సంపాదకులు
శ్రీ డి.వి.యల్.యన్. మూర్తి, ఐ.ఏ.ఎస్.,
కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
ఫోను. 22591.
ప్రచురణకర్త - సంపాదకులు
కాటపాటి సుబ్బారావు, ఎమ్.ఎ.
ఫోను. 22294
ఉపసంపాదకులు
సి. శైలకుమార్, ఎమ్.ఎ.,
జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం, ఎమ్.ఎ.,
ముద్రాపకులు
ఎమ్. విజయకుమార్ రెడ్డి
ఫోను. 22340
విడిప్రతి - రు. 2-00
సం|| చందా - రు. 24-00
అన్నివివరాలకు:
సంపాదకులు,
సప్తగిరి, తి.తి. దేవస్థానం,
తిరుపతి. ఫోను. 22294.

ఈ సంచికలో.... జూన్, 1994

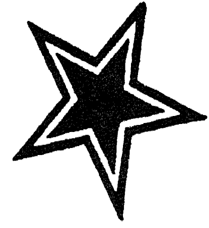
సంపుటి 25 సంచిక 1

ముఖచిత్రం : 25వ సం||లో అడుగుపెట్టిన సప్తగిరి
2 వ కవరు పేజీ : శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి ఆలయ దృశ్యం, తిరుచానూరు.
3 వ కవరు పేజీ : శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి తెప్పోత్సవం
4 వ కవరు పేజీ : శ్రీ ఆంజనేయస్వామి

చిత్రం : జగదీష్

సంపాదకీయం

పుత్రోత్సాహము తండ్రికి
పుత్రుడు జనియించినపుడ పుట్టదు జనులా
పుత్రుని కనుగొని పొగడగ
బుత్రోత్సాహంబు నాడు పొందుర సుమతీ!

కొడుకు కలిగాడని కొండంత సంబరం కలిగినా, పదిమంది పొగడినప్పుడే అసలైన ఆనందం కలుగుతుంది. నిజానికి వ్యక్తి అయినా వ్యవస్థ అయినా అంతే. ఒక దృష్టితో తాముచేసిన ప్రయత్నం ఫలవంతమై పదిమంది ప్రశంసలకు పాత్రమైనప్పుడు ఆ వ్యక్తి లేదా వ్యవస్థకు కలిగే ఆనందం ఆ తండ్రి ఆనందం కన్న తక్కువేమీ కాదు.

దేవస్థానం ఓ 40 ఏళ్ళ క్రిందట కేవలం పూజా కార్యక్రమాలు, ఆహార ఆవాస సౌకర్యాలను తెలియజేసేందుకు ప్రచురణ సాగించిన బులెటిన్ 1970 నాటికి సప్తగిరిగా మారి ఈనాడు ఐదు భాషలలో వెలువడుతుందని ఆనాడు ఎవరూ ఊహించి ఉండరు. ఆలయ యాజమాన్యం నుంచి ముఖ్యంగా దక్షిణ భారతం నుంచి ఇన్ని భాషలలో ఆస్తికులకు సేవ చేస్తున్న పత్రిక ఇదే మొదటిది కావచ్చు. ఆర్ష ధర్మ ప్రబోధమే ఆశయమైన అన్ని ధర్మాల వర్గాలవారి అవగాహనకు అనుకూలమైన రీతిలో ఏర్పడిన శీర్షికలు ఆమోదపాత్రం కావటం మనకు కొండంత బలం.

కేవలం ఆధ్యాత్మిక విషయాలకే పరిమితం కాకుండా సప్తగిరి, భక్తబృందాలకు సంబంధించిన ఆహార ఆవాస వాహన సౌకర్యాల విషయంలో ఏర్పడిన సమస్యలను తగు సలహాలను వినహక్కు కలిగినవారందరికి విశదం చేసి ఆ యా రంగాలలో, ముఖ్యంగా రైలు, రోడ్డు రవాణా సౌకర్యాలు అధికతరం కావటానికి యథాశక్తి తోడ్పడింది. ఈనాటి ప్రక్క రాష్ట్రాలనుంచి బస్సులు, పై రాష్ట్రాలనుంచి రైళ్లు, విమాన సౌకర్యాలు ఏర్పడ్డాయంటే తన చేయూతకూడ కొంత ఉన్నదన్న తృప్తి సప్తగిరికి లేకపోలేదు.

కేవలం భక్తుల పత్రికగ కాక ఈనాడు సప్తగిరి పరిశోధకస్థాయికి పెరగడం పత్రిక ప్రగతిలో ఒక మెట్టు. ఇప్పుడు పత్రిక దూరదేశాలలో కూడాను మన్నన పొందుతుంది. ఈ సప్తగిరి ప్రగతి కన్నవారు అక్కడ వున్నవారే కాదు, పత్రికను అందుకున్న సందేశాన్ని పదిమందికి అందచేయటానికి ముందుకు వచ్చిన పంపిణీదారులు, అప్పుడే రాలేదనో, ఆలస్యంగా వచ్చిందనో అనుకోకుండా అవధి లేని ఆదరణతో అందుకున్న అన్ని భాషల పాఠకులూ భాగస్వాములే.

అందుకే ఈ పండుగ మనందరిది. అందరికీ మించి, పుత్రోత్సాహంలో కొండకొమ్మున కోనేటి దరిని కులుకుతూ నుంచున్న వేంకటప్పదీ ఆ అప్పదయతో ఇలాంటివి ఇంకా, ఇంకింకా చేసుకొందాం.

మధు వాతా ఋతాయతే
మధు క్షరన్తు సింధవః
మాధ్వీర్నః సన్తు ఓషధీః!

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

శ్రీ హనుమదవగాహనం

శ్రీ తాతపూడి బ్రహ్మానందశాస్త్రి

ఆంజనేయం మహావీరం
బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరమ్
బాలార్క సదృశాభాసం
రామదూతం నమామ్యహమ్.

నవవిధ భక్తులైన శ్రవణ, కీర్తన, అర్చన, పాదసేవన, వందన, దాస్య, సఖ్య, ఆత్మార్పణలలో దాస్యభక్తి (దాసభక్తి) కి ఆద్యుడు శ్రీ హనుమంతుడే.

శ్రీవిష్ణోః శ్రవణే పరీక్షి
దభవ ద్వైయాసకిః కీర్తనే
ప్రహ్లాదః స్మరణే తదంఘ్రి
భజనే లక్ష్మీ పృథుః పూజనే
అక్రూరస్త్వభివందనే
కపిపతిర్దాస్యే చ సఖ్యేఽర్జునః
సర్వస్వాత్మనివేదనే బలి
రభూ త్కృష్ణాప్తిరేషాం పరమ్.

భగవద్గుణ శ్రవణముచే పరీక్షిత్తు, కీర్తనలచే శ్రీశుకులవారు, నామస్మరణ మాత్రంచే ప్రహ్లాదుడు, పాదసేవనంవల్ల శ్రీ లక్ష్మీదేవి పూజలచే పృథుచక్రవర్తి, వందనముచే అక్రూరుడు, దాస్యముచే హనుమంతుడు, సఖ్యముచేత అర్జునుడు, ఆత్మసమర్పణ వల్ల బలి, విభీషణుడు భగవదనుగ్రహం పొందారు. అలాగే వ్యాసుడు స్మరణ వల్ల, నారదుడు కీర్తనలవల్ల, రంతిదేవుడు జలాభిషేకంవల్ల, గజేంద్రుడు ప్రార్థనలవల్ల, లక్ష్మణుడు అన్న పాదసేవనంవల్ల కూడా ముక్తి నొందారు.

స్మార్తోపాసనలో ప్రముఖమైనది పంచదేవోపాసన. ఉపాస్య దేవతలందరిలో సాకార బ్రహ్మచర్య రూపాన్ని గురించి విపులీకరించాలంటే అగ్రాసనాన్ని అలంకరించినవాడు శ్రీమత్ హనుమత్ప్రభువు.

ఉల్లంఘ్య సింధో స్సలిలం సలీలం
యః శోకవహ్నిం, జనకాత్మజా

ఆదాయ తేనైవ దదాహ లంకాం
నమామి తం ప్రాంజలి రాంజనేయమ్.

> జూన్ 3 హనుమజ్జయంతి సందర్భంగా ఈ వ్యాసం ప్రచురిస్తున్నాం.
> సం||

హృదయతంత్రులను వీణగాచేసి జయత్వదభ్రవిభ్రమద్భ్రమరమృదంగ గానంతో రావణుడు శివుని పరవశింపచేసినపుడు, తవ ప్రియశిష్యుడుగా వరాలనిచ్చాడు. అప్పుడు రావణుడు శివుని పదునొకండు అంశలలోని వానరాంశను హేళనగా చూసాడు. మహాదేవుడు శ్రీరామభక్తుడు. స్వయంగా తన కరకమలాలతో అర్చించాలని అభిలాష అధికంగా

సవరణ

1994 మే సప్తగిరి సంచిక 6 వ పేజీలో ప్రచురించిన మంత్రంలో కొన్ని తప్పులు దొర్లాయి. పాఠకుల సౌకర్యార్థం సవరించిన మంత్రాన్ని దిగువ ప్రచురిస్తున్నాము.

ఋచో అక్షరే పరమే వ్యోమన్
యస్మిన్ దేవా అధి విశ్వే నిషేదుః,
యస్తన్న వేద కిం ఋచా కరిష్యతి
య యిత్తద్విదుస్త ఇమే సమాసతే.

--(శ్వేతా-4-8)

సం॥

ఉంది. ఒక్కోసారి సమాధిస్థితిలో పార్వతీదేవి నికూడా పట్టించుకునేవాడుకాదు. అందుచేత త్రేతాయుగంలో విష్ణువు శ్రీరామచంద్రునిగా అవతారమెత్తినప్పుడు శ్రీరాముని సేవచేయుటకు అవకాశంకల్గి, రావణుని గర్వాహంకారాలు అణచాలని, వైశాఖ బహుళదశమినాడు కిష్కింధమహారాజు కేసరికి, అంజనాగర్భంలో వాయువు వలన పవనసుతుడు మారుతిగా జన్మించాడు. ఆయన మహాశక్తి సంపన్నుడు. ఆయన కేసరీనందనుడు, వాయుపుత్రుడు. అంజనీగర్భ సంభూతుడు. రుద్రావతార మూర్తి కావున రుద్రమూర్తి అయినాడు. బలబుద్ధ్యాదుల విషయంలో అతులిత బలశాలి. అనన్య మహోన్నతకారుడు, అపార ప్రభావ సంపన్నుడు. అద్వితీయ వాక్చతురుడు. వీర, శూర, బుద్ధిమత్వ దీక్షత్వాది సద్గుణనిధి. వజ్రాంగుడు. రామరహస్యోపనిషత్తులో హనుమంతుడు మహాతత్త్వవేత్త అని వాక్రుచ్చారు. అందుకే నవ వ్యాకృతి పండితః, సర్వ విద్యా సంపత్కారాయ నమః అని పూజిస్తారు. సనక, సనందన, సనత్కుమార, సనాతన మహర్షులు హనుమంతుని ద్వారా శ్రీరామమంత్ర రహస్యాలను తెలుసుకొనేవారని ముక్తి కోపనిషత్తులో వివరిస్తే హనుమంతుని ద్వారా రామచంద్రుడే ఉపనిషత్తత్త్వాన్ని బోధించినట్లు ప్రస్ఫుటమౌతోంది.

నాన్ ఋగ్వేదవినీతస్య
వాయజుర్వేదధారిణః,
నాసామవేద విదుషః
శక్యమేవం ప్రభాషితుమ్.

--వాల్మీకి రామాయణం

కిష్కింధనుండి శ్రీరామ పట్టాభిషేకం వరకూ హనుమంతుడు ప్రధానపాత్రధారి. భగవత్కింకరుడై మహాధర్మగామియై దుష్ట సంహారానికి శిష్ట జన సంరక్షణకు పాటుపడి కీర్తిని సంపాదించి గమన, వేగ, తేజస్ఫూర్తులతో వాయు సమానుడయాడు.

దూతం చైవ ప్రకుర్వీత
సర్వశాస్త్రవిశారదమ్
ఇంగితాకార చేష్టజ్ఞం
శుచిం దక్షం కులోద్గతమ్,
అనురక్తశ్శుచిర్దక్షః
స్మృతిమాన్ దేశకాలవిత్,
వపుష్మాన్ వీతభీ ర్వాగ్మీ
దూతో రాజ్ఞః ప్రశస్యతే.

ఇతరుల మనో భావాలకు అనుగుణ్యంగా నడిచేవాడు, భయరహితుడు. సంధి విగ్రహాదులు తెలిసినవాడు, మారువేషంతో ప్రత్యర్థుల గుణాలు తెలుసుకొనువాడు కాంతాకాంచనాదులకు లొంగనివాడు కావున దూతగా పంపారు.

"స సూర్యాయ మహేంద్రాయ
పవనాయ స్వయంభువే,
భూతేభ్య శ్చాఞ్జలిం కృత్వా
చకార గమనే మతిమ్."

ఫలమని భ్రమించి సూర్య గోళం మింగాలని ఆకాశ గమనంతో సప్తాశ్వరథం చేరి ఆడుకుంటూ గ్రసనార్థం వచ్చిన రాహువుని తరమగా, దేవేంద్రుడు వత్తాసుగా వజ్రాయుధం విసరగా, కేసరీనందనుని వామ హనువు తెగిపడింది. వాయువు కుపితుడయాడు. పంచభూతాలు ఏకమై పోయాయి. దానితో అష్ట దిక్పాలకులు దిగి వచ్చారు. వాయుసుతుడు పునర్జీవితుడై, హనుమ తెగి పడ్డంవల్ల హనుమంతుడయాడు. సూర్యుని శతాంశ తేజం, యథేచ్ఛగా దేహాన్ని మార్చుకోగల వరం, బ్రహ్మదేవునివల్ల బ్రహ్మజ్ఞానియై, చిరంజీవి, దీర్ఘాయుష్కుడై, వాయువేగ, మనోవేగంతో అప్రతిహత కీర్తితో--

వైనతేయసమాః కేచిత్కే
చిత్త్రానిలోపమాః
అసఙ్గగతయశ్శీఘ్రా
హరివీరా మహాబలాః
అహం తు హనుమాన్నామ
మారుత స్యౌరస స్సుతః.

మారుతిగా, "హనుమతా కీర్తిమతా యశస్వినా, హనుమాన్ మహాబలపరాక్రమశాలి" అయ్యాడు. బాల్యక్రీడలలో మహర్షుల శాపాన్ని, శక్తిని మరిచిపోయెదవు గాక! నీ బల పౌరుషాలను పొగుడుతూ ఇతరులు ప్రస్తుతిస్తే నీ శక్తిని మరల పొంది తత్ శక్తిని సంపూర్ణ సద్వినియోగ పరచగలవు. "వరశాపంగా అనుగ్రహం పొందాడు. కర్మ సాక్షి సూర్యదేవుని వద్ద విద్యాభ్యాసంచేసి సకల విద్యాపారంగతు డయాడు."

శ్రీ మద్భాసుత శోకనాశనకరం
శ్రీ ఆంజనేయం సదా
నానాలంకరణం త్రిపంచనయనం
దేదీ ప్యమానం రుచా
అక్షఘ్నం ఘనశత్రు చాపదమనం
శ్రీరుద్ర రూపం విభుం
శత్రుఘ్నం తరుణార్కకాన్తివదనం
శ్రీరామదూతం భజే.

ఆత్మవిశ్వాసానికి ప్రతీక హనుమ. సముద్ర లంఘనంలో కపిసోదరులను తిలకించి:

జామవన్త కే వచన సుహాఏ సుని హనుమంత
హృదయ అతిభాఏత బలగి మోహి పరిఖే
హుతమభాయీ - నహి
దుఃఖకందమూల ఫలఖాఈ.

నేను తప్పక సీతమ్మవారి జాడ తెల్సుకు వస్తాను. నేను వచ్చే వరకూ కిష్కింధా నగరం నదీ తీరంలో ఎదురుచూడండి అన్నాడు. ఆయన ఆత్మ విశ్వాసం గట్టిది. విశాలహృాద యుడు కావుననే తనకు సంక్రమించిన కీర్తి తన వానరజాతి కంతకూ చెందాలనే తన వారినందరినీ తనరాక కోసం ఎదురు చూడ మన్నాడు. అతులిత బలధాముడు, స్వర్ణశైలాభ దేహుడు-- సకల గుణనిధానుడు వానరులలో అత్యధికుడు శ్రీమదాంజనేయస్వామి.

సముద్ర లంఘనం చేస్తూ నాగమాత సురస పరీక్షకు గురై, ఆయన బుద్ధి బలానికి "అర్థసిద్ధ్యై హరిశ్రేష్ఠ, గచ్ఛ సౌమ్య యథా సుఖమ్, సమానయస్వ వైదేహీం రాఘవేణ మహాత్మనా" రామకార్యం సిద్ధిస్తుంది. నీ బుద్ధిబలం ముందు ఎవరూ ఎదురు నిలవ లేరు. గ్రహ నక్షత్ర చంద్రార్క తారాగణ విభూషితే- నీ కీర్తి చిరకాలం నిలుస్తుందని దీవన పొందాడు.

ఆగు హనుమా నిన్ను భక్షిస్తానంది సురస-- రామకార్యం అయాక తిరిగి ఆహా రంగా వస్తానన్నాడు హనుమ. వీల్లేదంది. "సతతో జన తేహి ఆనన కీన్హా అతి లఘు రూపనా పవన సుతలీన్హా" ఆమె నూరు యోజనాల నోరు తెరిస్తే అంతకు రెండు రెట్లు దేహం పెంచాడు. వెంటనే బుద్ధి ప్రయోగించి, అతి సూక్ష్మ దేహంతో నోట్లో ప్రవేశించి, తిరిగి వచ్చేసి "నీ నోట్లో దూరాను, అయినా నన్ను మింగలేదు - నువ్వేం రాక్ష సివి" అని చమత్కరించాడు.

ఈ దృష్టాంతరాన్ని ఆధ్యాత్మికపరంగా శ్రవణ, మనన, నిదిధ్యాసలతో అర్చించే సమ యంలో కలిగే వాసనలు సురస వంటివనీ, అరిషడ్వర్గాలు,వాసనలు పోగొట్టుకోవాలంటే నామస్మరణే తరణోపాయం అనీ గ్రహించాలి. తులసీదాస్ ముల్లుని ముల్లుతో తీయాలని, సంసార వాసనలు దాటాలంటే గృహస్థా

శ్రమంలో వుంటూనే భగవంతుని చేరాలని సెలవిచ్చాడు.

సమశ్శత్రౌ చ మిత్రే చ
తథా మానావమానయోః,
శీతోష్ణ సుఖ దుఃఖేషు
సమస్సంగ వివర్జితః.
తుల్య నిందాస్తుతి ర్మౌనీ
సంతుష్టో యేన కేనచిత్,
అనికేత స్థిరమతిః
భక్తిమా న్మే ప్రియో నరః

--భగవద్గీత 12-18-19

ద్వంద్వములైన సుఖదుఃఖములు, మానా వమానములు, నిందాస్తోత్రముల యందు సమబుద్ధి కల్గి, సంగము లేక ఆసక్తి వీడి, మౌనియై స్థిరచిత్తుడై యుండువాడు భగవం తునికి ప్రియుడని కృష్ణ పరమాత్మ బోధిం చాడు.

లంకా నిసిచరనికర నివాసా
ఇహా కహా సజ్జన కర
చాసా, మన మహుః తర కరైక లాగా
తేహి సమయ విభీషణ జాగా.

సుషుప్త భక్తిలో రామనామం జపిస్తున్న విభీషణుని చూసి మురిసి పోయిన ఆయన భగవానుని దయ కల్గాలంటే కేవలం నామంవల్ల కార్య సాఫల్యం కాదు. నామజ పంతో రామకార్యం సఫలీకృతమైతే ఆయన ప్రేమిస్తాడు. కృప చూడ్డం కంటే ప్రేమిం చడం గొప్ప విషయమని అతనిలోని జడ త్వాన్ని పోగొట్టి రామకార్యానికి వినియోగించు

(41వ పేజీలో)

గ్రంథావిష్కరణ

22-4-94 తేదీన సికింద్రాబాదు, జింఖానా గ్రౌండులో 'శ్రీగర్గసంహిత' గ్రంథావిష్కరణ సభ జరుపబడింది. శ్రీమతి రోహిణి వెంకట సుందర వరదరాజేశ్వరి వారిచే సంస్కృతం నుండి తెలుగువచనం చేయబడి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి ఆర్థికసహాయంలో ప్రచురింపబడిన 'శ్రీగర్గసంహిత' మొదటి సంపుటి గ్రంథాన్ని శ్రీ శ్రీ శ్రీ త్రిదండి శ్రీమన్నారాయణ చినజీయరు స్వామివారు ఆవిష్కరించారు. ఈ రచన సరళంగా హృద్యంగా సాగిందనీ, తర్వాతి భాగాలనుకూడ అనువదించడమే గాక, ఇలాంటి ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలు ఇంకా అనేకం శ్రీమతి రాజేశ్వరి చేతి గుండా వెలువడాలని శ్రీ జీయరు స్వామి ఆశీర్వదించారు.

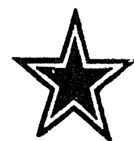
మెట్ల ఉత్సవం

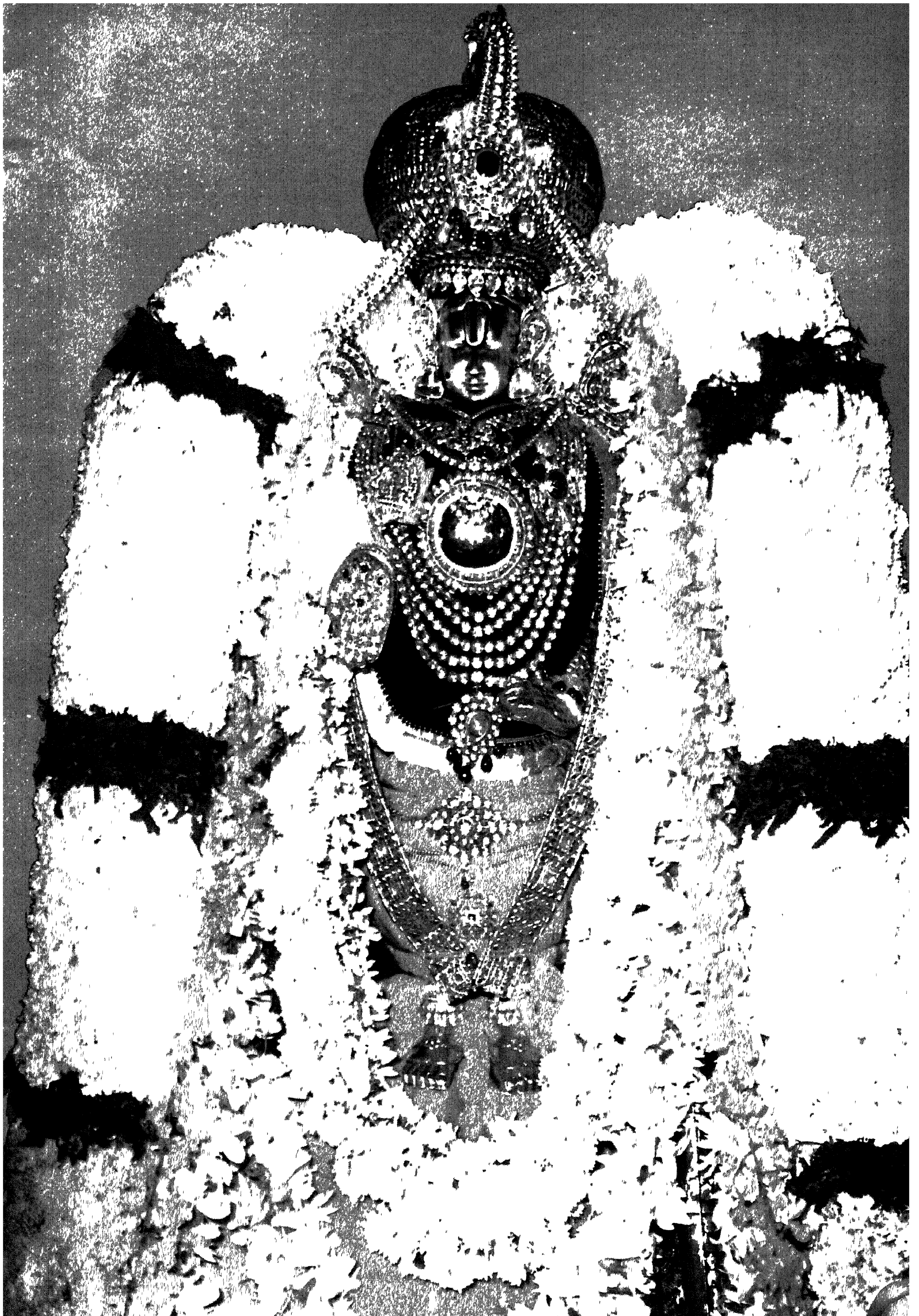
94, ఏప్రిల్ 18, 19, 20 తేదీలలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ధర్మప్రచార పరిషత్ ఆధ్వర్యంలో తిరుపతిలో మెట్ల ఉత్సవం జరిగింది.

తిరుచానూరు నుంచి తిరుపతి,-తిరుమల వరకు జరిగిన 25 వ వార్షిక మెట్ల ఉత్సవంలో తమిళనాడు, ఆంధ్ర, కర్నాటక రాష్ట్రాలనుండి 150 భజనబృందాలు పాల్గొన్నాయి.

తి.తి. దేవస్థానం ఛైర్మన్ శ్రీ. ఎ. చెంగల్ రెడ్డి; సంయుక్త కార్యనిర్వాహకులు, శ్రీ బి. వెంకట్రామయ్య మెట్ల ఉత్సవాన్ని తిలకించారు. తమిళంలో శ్రీనివాసకల్యాణం (బుర్రకథ) విన్పించిన శ్రీ సుబ్బు అర్ముగం గారిని రు 50/. లలో శ్రీ చెంగల్ రెడ్డి సత్కరించారి. ఇంకా శ్రీ. టి. యస్. అనంతనారాయణ అడిగళ్, శ్రీ పిత్తుకొళిమురగదాసు, శుభశ్రీ జయశ్రీ మున్నగువారు సంగీత ధార్మిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు.

తిరుమల శ్రీస్వామివారి మెట్ల ఉత్సవంలో పాల్గొన్న భక్త బృందాలవారికి తిరుమలలో ఉచిత వసతి, భోజన సౌకర్యం దేవస్థానం కల్గించింది.

ప్రగతిపథంలో సప్తగిరి

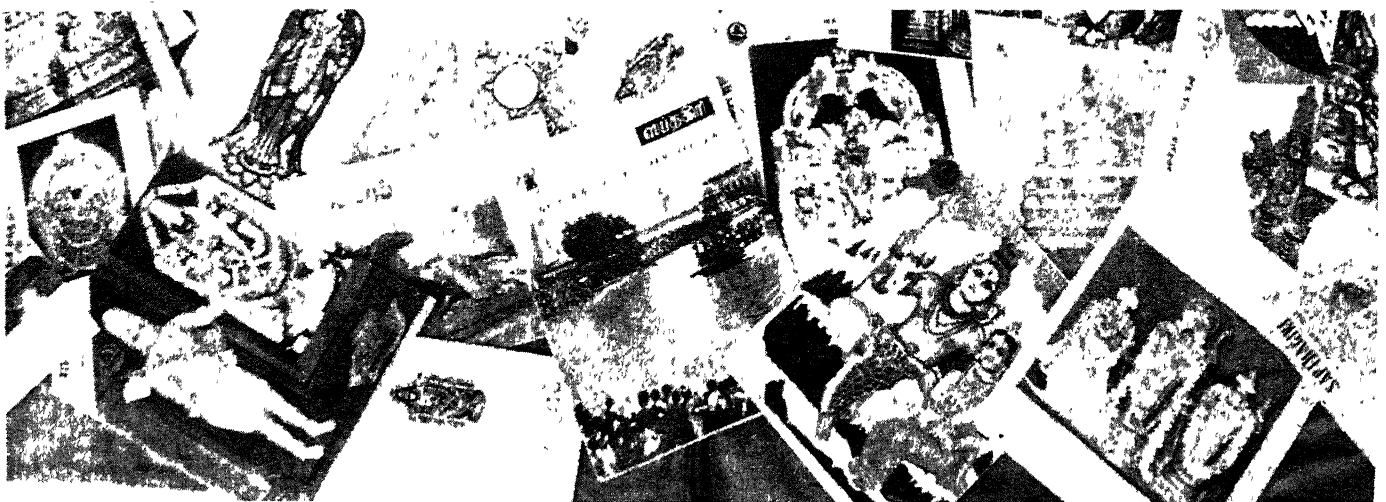
మనిషి పెరుగుదల మనకు కన్పిస్తుంది. చెట్టు ఎదుగుదల కూడా చెప్పవచ్చు. కాని మనస్సు ఎదిగిందా లేదా-దీన్ని నిర్ణయించే హద్దులు లేవు. దానికి మనస్సే సాక్షి. మనిషి ఎదిగినా మనస్సు ఎదగలేని ఎన్నో సంఘట నలు మనకు తెలుసు. మరి మనుష్యుల హృదయాలను మలిచేది, ఎదుగుదలను ఎదు రుగావున్న వాళ్ళకేగాక, అందరికీ అంచనావేసి చెప్పేది పత్రిక. కనుకనే పత్రికల ఎదుగు దల కూడా ఎంతో గహనంగా వుంటుంది. దాని కది చాటుకుంటేనేగాని ఎదుగుదల ఎంతో, మామూలు పద్ధతులలో అందదు. అందుకే పెళ్ళు, పెళ్ళుమంటూ మోతలెత్తి స్తున్న పత్రికలు తెల్లవారేసరికి పెళ్ళుమని పోవటం మనం చూస్తూనే వున్నాం.

కాని, ఏవో కొన్ని నైతికవిలువలతో, నిర్మా ణాత్మక సిద్ధాంతాలతో లేదా ఆశయాలకు కట్టుబడి కొన్ని మాత్రం తమ అస్తిత్వాన్ని, ఆవశ్యకతను నిరూపించుకుంటూ ముందుకు సాగుతున్న పత్రికలు లేక పోలేదు. ఆ కోవకు చెందినదే 'సప్తగిరి'.

వెనక్కు తిరిగిచూస్తే ఆ వెనుకవున్న ఆధ్యాత్మిక తేజస్సు ఎంతబలీయమైనదో అని పిస్తుంది...

శేషాచలపతి ఐన శ్రీనివాసుని దర్శించ వచ్చే వేలాది యాత్రికులకు దేవస్థానం చేస్తున్న, చేయనున్న సౌకర్యాల వివరా లను మూలమూలల్లోని భక్తులకు తెలియ జేయటంతో పాటు క్షేత్రమహిమ, తదితర పౌరాణిక, వైదిక విజ్ఞానాన్ని ప్రబోధించి ఆస్తికులలో ఆధ్యాత్మికరోచిస్సు లవిచ్ఛిన్నంగా వెలగటానికి తోడ్పడేటందుకు 1949 సంవ త్సరంలో తిరుమల, తిరుపతి దేవస్థానం ఒక ప్రచారసాధనం ఏర్పాటుకు శ్రీకారం చుట్టింది. దాని ఫలితంగా ఏప్రిల్ 1949లో కరపత్ర సదృశమైన పత్రిక వెలువడింది. అప్పుడది ప్రచార మాత్రంగా వుండేది. దాని పేరే దేవస్థానపు 'బులెటిన్.' నాటినుండి నేటివరకూ అంటిపెట్టుకొనివున్న అభిమాను

> యాత్రికులకు, భక్తులకు తిరుమల తిరుపతి ఆలయాల దర్శనవేళలు పూజావివరాలు, ఉత్సవ విశేషాలు మున్నగువాటిని తెలియజేయడానికి, దేవస్థానం "బులెటిన్" అనే చిన్న పత్రికను 1949 లో ఏర్పాటు చేసింది. ఆనాటినుండి ఆ "బులెటిన్" రూపురేఖలు దిద్దుకొంటూ ఆధ్యాత్మిక పథంలో దిన దిన ప్రవర్ధమానం చెందుతూ, 1970 జూన్ నెలలో "సప్తగిరి" గా నామకరణం చేసుకొంది.
>
> శ్రీ వేంకటేశ్వరుని అనుంగు పుత్రిక అయిన ఈ "సప్తగిరి" పత్రిక 1994 జూన్ నెలతో పాతికేళ్ల పరువంలో ప్రవేశించింది. సప్తగిరీశుని అనంత ఆధ్యాత్మిక దివ్య తేజస్సుల్లో పురోగమిస్తున్న "సప్తగిరి"ప్రగతి గీతే ఈ వ్యాసం.
>
> సం॥

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు
తిరుపతి

శ్రీ వేంకటేశ్వర కేంద్ర గ్రంథాలయం మరియు పరిశోధనా కేంద్రం

ఒక విజ్ఞప్తి

విద్యే సౌందర్యం **విద్యే దైవం**

1993లో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల వజ్రోత్సవ సందర్భంగా తిరుపతిలో శ్రీ వేంకటేశ్వర కేంద్ర గ్రంథాలయం మరియు పరిశోధనా కేంద్రం నెలకొల్పబడింది. భాగవతాంకితంగా ఈ పవిత్ర పరిశోధనా కేంద్రానికి శ్రీకారం చుట్టబడింది. ప్రాచీన ఆధునిక వాస్తు శిల్ప ప్రమాణాల రీత్యా అతి విశాలమైన భవనం ఈ గ్రంథాలయం మరియు పరిశోధనా కేంద్రంకై నిర్మింపబడింది. ఇదొ గ్రంథ రత్నాకరం. ప్రాచీనుల ఉత్తమ ఆలోచనా విధానాలను ఆవిష్కరించేందుకు, అందరికీ పంచేందుకు అలభ్యమైన ఎన్నో గ్రంథాలు, వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, పురాణాలు, శాస్త్రాలు, భగవద్గీత ఇలా ఎన్నో గ్రంథాలు ఈ గ్రంథాలయంలో పదిలపరచబడ్డాయి.

శ్రీ వేంకటేశ్వర కేంద్ర గ్రంథాలయం మరియు పరిశోధనా కేంద్రం సనాతనధర్మం, తత్త్వశాస్త్రం, సంగీతం, భారతీయ సంస్కృతి మొదలైన విషయాలమీద పరిశోధన చేయటానికి చక్కని అవకాశం కలిగిస్తుంది. అంతేకాక అలభ్యంగాను, అముద్రితంగాను వున్న భారతీయ తత్త్వశాస్త్ర గ్రంథాలను, సంస్కృత మూల గ్రంథాలను వాటి అనువాదాలను ప్రచురించాలని ఆశయం. ముద్రణా విభాగం కూడ ఏర్పాటు చేసుకోవటానికి ప్రయత్నం జరుగుతోంది. ఈ గ్రంథాలయాన్ని భారతీయ సంస్కృతీ ఆలయంగా, ప్రముఖ పరిశోధనా కేంద్రంగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా ఆశయం. ఈ భారీ పథకం పూర్తవటానికి అందరి సహాయ సహకారాలు ఎంతో అవసరం.

ఈ బృహత్తర కార్యానికి ప్రజలు, సంస్థలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు, దాతలు ఇతోధికంగా పుస్తకాల రూపంలో కాని, ధనరూపంలో గాని సహాయం అంద చేయవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం. వ్యక్తులు, సంస్థలు తమ వద్దవున్న విలువైన భారతీయ తత్త్వశాస్త్ర గ్రంథాలను ఈ గ్రంథాలయానికి బహుమతిగా ఇవ్వవచ్చు.

దయతో మీ విరాళాలను పుస్తకాల రూపంలో గాని, ధనరూపంలో/డిమాండుడ్రాఫ్టుద్వారా గాని *"ఆఫీసరు ఆన్ స్పెషల్ డ్యూటీ, శ్రీ వేంకటేశ్వర కేంద్ర గ్రంథాలయం మరియు పరిశోధనా కేంద్రం, తిరుపతి-517 502 ఆంధ్రప్రదేశ్."* వారికి పంపండి.

విద్య సౌందర్యాన్ని ఇస్తుంది! అది ఎవ్వరూ దోచుకోలేని అపార ధనాగారం! విద్యవల్ల కీర్తి, సంపద, ఆనందం లభిస్తాయి! విద్య గురువులకు గురువు! అన్య ప్రదేశాల్లో విద్య బంధువులా సహాయం చేస్తుంది! పాలకుల వద్ద గౌరవం లభించేలా చేస్తుంది! విద్యలేని వాడు వింత పశువు!!

--భర్తృహరి

లకు మాత్రమే సప్తగిరీశ విరాట్ స్వరూపం పత్రికా రూపంలో ఎలా సాగిందీ తెలుస్తుంది. అనంతంగా ఈ వేంకటేశ్వర సేవా కార్య క్రమం దినదిన ప్రవర్ధమానమై దేవస్థాన సమాచార ప్రసారంతోపాటు, పలువురు ఆర్షవిజ్ఞానంలో దిగ్దంతుల్లాంటి పండితుల సహకారంతో ఉత్తమ ఆధ్యాత్మిక సాహితీసౌరభాలను వెదజల్లింది 1961 వరకు. ఈ మధ్యకాలంలో శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయంకూడా దేవస్థానం అధీనంలో ఉండటంతో, అందరు పండితుల మన్ననలు వ్యాసరూపంలో పత్రికకు కావలసినంత పరపతిని, ప్రణాళికను సమకూర్చాయి. నిజానికి దేవస్థానం నుండి లోగడ వెలువడిన గ్రంథాలలో అధికశాతం మొదట మాసపత్రికలో వెలువడి తర్వాత గ్రంథ రూపాన్ని సంతరించుకున్నాయంటే అందులో అసత్యం ఏమీ లేదు.

మొక్క మానుకావటం. పూవు కాయ కావటం రివాజు. అలాగే, ఈ పత్రికను కేవలం తిరుపతి యాత్రాసహాయిని స్థాయిలోనే నిల్పకుండా, దీన్ని మహోజ్జ్వల అధ్యాత్మికతా ప్రసారణ ప్రతీకగా నిలిచే మాస పత్రికగా తీర్చిదిద్దాలనే ప్రయత్నం 1961లోనే ప్రారంభ మైనది. 'బులెటిన్' 'దేవస్థాన మాసపత్రికగా', వార్తాపత్రికల నిబంధనలకనుగుణంగా పేరును సంతరించుకున్నది ఈ 1961లోనే. దీని కార్యరూపమే ఒక సంపాదకుణ్ణి, అనుబంధ సిబ్బందిని 1963లో నియమించటం. దీనివల్ల పత్రికపైన, దాని ప్రగతి విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధతీసుకునే అవకాశం కలిగింది. ఆనాడు పత్రిక ప్రతులసంఖ్య 3000 మాత్రమే. చిన్న ఆకృతిలో (1/8డెమ్మీ) వున్న ఈపత్రిక ఆరోజులలో చందాదారులకు ఇవ్వటంతోపాటు తిరుమల, మద్రాసు, హైదరాబాద్, బెంగుళూరులలో పత్రిక విక్రయం జరుగుతుండేది. ఆంగ్ల, తమిళ, తెలుగు, కన్నడ, హిందీభాషల వ్యాసాలన్నీ చిన్న చిన్నవిగా ప్రచురితమౌతుండేవి.

ఆశించిన ఫలితాలు కొంతైనా పొందాలంటే పత్రిక ఉనికి పదిమందికి తెలియాల్సిన అవసరం ఎంతైనావుంది. ఈ ప్రణాళికకు ప్రారంభంగా పత్రిక విక్రయాన్ని తిరుమల, తిరుపతి దేవస్థానానికి ఆనాడున్న ధర్మశాలలు, దేవాలయాలు, సమాచార కేంద్రాలలో 1966 జూలైలో ప్రారంభించటం జరిగింది. విక్రయకేంద్రాలు మూడు నుండి పన్నెండుకు వచ్చి ఆ పైన విస్తరణ పొందాయి. దీనివల్ల పత్రిక ప్రతులసంఖ్య కూడా పెరిగింది.

దేవస్థాన విధానప్రచారం, ఆర్షవిజ్ఞాన ప్రసారం ఆశయమైనప్పుడు ఈ పరిధి పలు ప్రాంతాలలో విస్తరించక తప్పదు. అందువల్ల పత్రికను, కమీషన్‌మీద ఇతరవ్యక్తుల ద్వారా అమ్మించే విధానాన్ని 1967 ఏప్రిల్ నెలలో అమలుచేయటం జరిగింది.

ఇది ఈ పత్రిక ప్రగతిలో ఒక ముఖం. మానుకు కొమ్మలు వాటికి రెమ్మలు ఏర్పడటం మనకు కన్పించే దృశ్యం. స్వామివారు అనేక భాషాశాఖోపశాఖాత్మక సనాతనాశ్వత్థ వృక్షం. కార్యక్రమ సమాచారంగాని, ఆధ్యాత్మిక ప్రబోధంకాని ఆయా భాషలలో వుంటే ఎక్కువ అవగాహన ఏర్పడగలదన్న భావం బలపడింది.

ఇంతవరకు బహుభాషాయుతంగా వెలువడిన దేవస్థాన పత్రికను 1970 జనవరి నుండి ఇంగ్లీషు, సంస్కృతం అన్ని పత్రికలకు అంతర్భాగంగా పత్రికను తెలుగు, తమిళం, కన్నడం, హిందీభాషా పత్రికలుగా వేరుచేసి విడుదల చేయటం జరిగింది. దీనివలన ఆ భాషాపత్రిక ఆ యా భాషా ప్రాంతాలలో మారుమూలలకు చొచ్చుకొనిపోయే అవకాశం కల్గింది. అంటే స్థిరప్రాతిపదికపైన పత్రికను రూపొందించే విధానం 1966 నుండి 1970 వరకు దశలవారిగా జరిగిందన్న మాట.

పిల్లలకు పేర్లు పెట్టుకుంటున్నా మరీ అవసరం వచ్చే దాకా వాళ్ళు మనకు చిట్టి, బుజ్జి, అమ్మడు, బాచి, నాని వగైరా. అనగూడదు కానీ యీ పత్రిక విషయంలోకూడా అదే జరిగింది. 1949 నుండి 1970 వరకూ అంటే దాదాపు 20 సంవత్సరాలపాటు పత్రిక పత్రికా సంప్రదాయానికనుగుణంగా, స్వావలంబకమై సాంకేతికమైన పేరేదీ లేనట్లుగానే పెరుగుతూ వచ్చిందన్నమాట. అందుకే స్వామి యీ బిడ్డకు ఆ కొరత తీర్చడం జరిగింది. 1970 జూన్‌లో, ఏడుకొండలకు సాంకేతిక పత్రికగా, 'బులెటిన్'గా పుట్టి పత్రికగా పెరిగి 'సప్తగిరి'గా అవతరించింది. నాటి నుండి ఈనాటికి అంతటి చరిత్ర వుంది ఈ పత్రికకు.

ఇక్కడి నుండి పత్రికగతిలో గణనీయమైన మార్పులు తీసుకురావడం జరిగింది. ఇన్ని ఏళ్ళపాటు చిన్న పత్రికగా వుంటూ వచ్చిన యీ పత్రికను ఏప్రిల్ 72లో $\frac{1}{4}$ క్రౌన్ పరిమాణంలోకి తీసుకరావటం జరిగింది. ఇంగ్లీషు, సంస్కృతాలు అన్ని పత్రికలకూ సమానంగానే వుండేవి. కాని, అక్కరలేని వారిపై రుద్దనక్కర లేకుండా వుండేందుకు వివిధ భాషల పత్రికలు ఆ భాషా ప్రాంతాలలో గణనీయస్థితిని పొందేందుకు వీలుగా జనవరి 1975 నుండి ఇంగ్లీషు భాషాభాగాన్ని వేరుచేసి ఐదు భాషల్లో పత్రికలు విడివిడిగా విడుదల చేయటం జరిగింది. ఈపద్ధతి

వల్ల ప్రతి సప్తగిరి, రెండవభాషా పత్రికతో సంబంధం లేకుండా ముందుగా విడుదల అయ్యే అవకాశం ఏర్పడింది. 1975 ఆగష్టులో పత్రికను $\frac{1}{4}$ క్రౌన్ నుంచి $\frac{1}{4}$ డెమ్మీ సైజుకు మార్చటం జరిగింది.

ఇన్ని దశల వారీగా పరిణామం పొంది మన ముందున్న సప్తగిరి ఈనాడు ఆస్తిక సమాజంలోని పలువర్గాలవారికి అవసరమైన ఆలోచనాత్మకమైన, చైతన్యవంతమైన విషయాలు ప్రకటించటం జరుగుతున్నది. ఆనాటి 3000 ప్రతుల ప్రచురణ ఈనాటికి 50,000 పైగా వుంది.

ఐతే ఈ కృషి, వృద్ధి, తత్ఫలితము ఏ వ్యక్తికో చెందింది మాత్రం కాదు. దేవస్థాన కార్యనిర్వాహణాధికారులందరూ ఒక్కొక్కరు తమ తమ బాటలలో సప్తగిరి ప్రగతికి తోడ్పడ్డారనటంలో సందేహం లేదు.

డాక్టర్ చెలికాని అన్నారావు కార్యనిర్వహణాధికారిగా వున్నకాలంలోనే 'బులెటిన్' ను దేవస్థాన మాసపత్రికగా మార్చటం జరిగింది. పత్రికను సుస్థిరమైన సంప్రదాయాలపై నడిపే కార్యక్రమం శ్రీ కె. ఉమాపతి కాలంలో ప్రారంభమైంది. పత్రిక భాషా విషయక విభజనకూ, కొత్తపేరుతో అవతరించటానికి శ్రీ యం. చంద్రమౌళి రెడ్డి, పత్రికను ఐదుభాషలలో విడివిడిగా వెలువడటానికి శ్రీ పి. యస్. రాజగోపాల రాజు కారణభూతులుకాగా, శ్రీ పి.వి.ఆర్.కె. ప్రసాద్ కాలంలో పత్రికను ఆస్తిక సమాజంలోని వివిధ వర్గాలవారికి ఆమోద యోగ్యంగా మలచే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఆతర్వాత శ్రీ కుమారస్వామిరెడ్డి, ఆతర్వాత శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ, శ్రీ వెంకటపతిరాజు, శ్రీ ఎం.వి.యస్. ప్రసాద్.. ఇలా 'సప్తగిరి' ప్రగతికి చేయూతనిచ్చిన మహానుభావులెందరో వున్నారు.

ప్రస్తుతం కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ. డి.వి.యల్.యన్.మూర్తిగారి నిర్విరామకృషి, పట్టుదల దక్షతలతో మరింత విషయసమృద్ధమైన ఆలోచనాత్మక వ్యాస వేదవృక్షంగా కొత్త చిగుళ్లు తొడుగుతూ ప్రగతిపథంలో పయనిస్తూ ఆధ్యాత్మిక పుష్పపరిమళాలను వెదజల్లుతోంది.

ప్రతి పనికి ఒక ప్రయోజనం వుంటుంది. ఫలంలేని పనిని పనికిమాలినవాడు కూడా చేయడని సామెత. పరహితైషికంగా నడిచే పత్రికలకు అనంతమైనది ఆశయం, కర్తవ్యం మాత్రం, అనుకున్న ఆశయపు పరిధిలో సేవ చూస్తూ ముందుకు పోవటమే. మనుషుల జీవితంలో మాదిరే పత్రికలకు కూడా మన మిది సాధించామనో, దీని సాధనకు తోడ్పడగలిగామనో సంతృప్తి కలుగుతుంది. దాన్ని ఊతగా తీసుకుని పత్రికలు మరింత ముందుకు సాగుతుంటాయి.

సప్తగిరి కేవలం దేవస్థాన కార్యక్రమాలు, ధార్మిక విషయప్రచారానికి మాత్రమేగాక రాజకీయాల కతీతంగా యాత్రిక సమస్యలను వినికిగలవారికి, వినగలవారికి నివేదించి పరిష్కారానికి యథాశక్తి పాలు పంచుకున్నది.

> వార్త యందు జగము వర్తిల్లు చున్నది
> యదియు లేనినాడ యఖిల జనులు
> నంధకార మగ్నులగుదురు గావున
> వార్త నిర్వహింప వలయుఁ బతికి.
>
> -- మహాభారతం - సభాపర్వం

'దేవస్థాన సమాచారకేంద్రాలు స్థాపనకు 1965లో కొన్ని ప్రదేశాలను ఎన్నికచేస్తూ తీర్మానం జరుగగా ప్రతి జిల్లా కేంద్రంలోనూ, రాష్ట్రంలోని ప్రతి పుణ్యక్షేత్రంలోనూ సమాచార కేంద్రాలను స్థాపిస్తే బాగుంటుందని 'సప్తగిరి' సూచించిన తర్వాత నెలలోనే దేవస్థాన పాలకమండలి తత్తుల్యమైన తీర్మానం చేసిందంటే అది కాకతాళీయం కాదేమో !

తిరుపతి-రేణిగుంట బ్రాడ్‌గేజ్ ఏర్పడిన తర్వాత తిరుపతి-మద్రాసు-విజయవాడ-హైదరాబాద్‌ల నడుమ ప్రయాణ సౌకర్యాలు విస్తృతం చేసేందుకు సంపాదకీయాలద్వారా ఇతర శీర్షికలద్వారా ఎలా ప్రయత్నం చేసిందీ, అవి ఎలా ఫలరూపం పొందిందీ లోగడ సప్తగిరి పాఠకులుగావున్న వారందరికీ తెలుసు.

తిరుపతి విమానాశ్రయాన్ని ప్రారంభించినప్పుడు దేశంలో వివిధ కీలక కేంద్రాలను కల్పుతూ విమానయానం ఏర్పడాలని మొదటగా ప్రతిపాదించింది సప్తగిరే! ఆ ప్రతిపాదన ఫీడర్ సర్వీస్ రూపంలో ఇరుగు పొరుగు రాష్ట్రాలలో, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనూ ఆచరణలో, ఆలోచనలో ఇప్పుడున్నాయంటే అది 'సప్తగిరి' ప్రజాసమస్యలపట్ల నిర్మాణాత్మకమైన దృక్పథంతో ఆలోచిస్తున్నదని, సప్తగిరి సూచనలను మనసులో వుంచుకోగల అధికారవర్గం సప్తగిరి పాఠకులుగా వున్నదనటానికి నిదర్శనం. కాని వెంటనే మన్నింపు వుంటే మాన్యత, పత్రిక నాణ్యత మెరుగౌతాయి.

ఇతర విషయాల్లో సప్తగిరి సంపాదకీయాలుగాని, వ్యాసాలుగాని మంచిస్థాయికి చెందినవన్న ఆశీర్వాదం, ఆశంసనలు అప్పుడప్పుడూ పాలకులనుంచి, పాఠకులనుంచి లభించటంకూడా ప్రగతిద్యోతకమే. నిజానికదే కార్యకర్తలకు కొండంత బలాన్నిస్తుంది.

ఇదీ యీ 'సప్తగిరి' ప్రగతి గీత! అయితే గతమంతా కమ్మనికథా కాదు. రాగలదంతా భయంకర వ్యథా కాదు. నిజానికి ప్రతి సంచికా ఉగాదిపచ్చడి అనుభూతే కల్గిస్తుంది. వండటం ఒక కళే. కానీ అందరినీ మెప్పించటం: పత్రిక విషయంలోకూడా అంతే.

ఆశయాలెప్పుడూ ఆకాశమంత ఉన్నతం! ఆచరణలు ఆవగింజతో సమానం. కనుక నడచిందానికన్నా నడవాల్సిందే ఎక్కువ. దూషణ, భూషణల కతీతంగా తన బాటలో తను సాగటమే పత్రిక కర్తవ్యం. భర్తృహరి చెప్పనే చెప్పాడు.

> నిందంతు నీతినిపుణా యది వా స్తువంతు
> లక్ష్మీః సమావిశతు గచ్ఛతు వా యథేష్టమ్!
> అద్యైవ వా మరణ మస్తు యుగాంతరే వా
> న్యాయ్యాత్ పథః ప్రవిచలంతి పదం న ధీరాః
> ॥

అని మనిషికి ఆ ధైర్యమే కావాలి. అది ఆ వేంకటేశ్వరుడే ఇవ్వాలి.

— నాగరాజ్

అరవిందుని "సావిత్రి"లో సప్తగిరీశుడు

శ్రీ కె. యజ్ఞన్న

శ్రీ అరవిందులు మహాద్రష్ట. వ్యాస, వాల్మీకి, వంటి మహాకవుల కోవకు చెందిన వారు. జనోద్ధరణకై పుదుచ్చేరిలో ఘోర తపస్సుచేసి, జగన్మాతను సాక్షాత్కరింపచేసుకొని, మానవళికోసం మనస్సుకు అతీతమైన ఒక మహాశక్తిని (Supermind) భూలోకానికి తెచ్చిన అవతారమూర్తి ఆయన. దివ్య జీవన సంస్థాపనే మహాలక్ష్యంగా పెట్టుకొన్న శ్రీఅరవిందులు తన మహోన్నత ఆదర్శాలు ఆధారంగా 'సావిత్రి' మహాకావ్యం రచించారు. ఆయన చదవు 40 సంవత్సరాల కాలం శ్రమించి ఈ మహాకావ్యాన్ని రాశారు.

'సావిత్రి' కావ్యంలో గతంలో వచ్చిన అనేక అవతారాలు గూర్చి వర్ణన ఉంది. సప్తగిరి తేజం, శ్రీవేంకటేశ్వరుని గూర్చి ప్రస్తావన కూడా ఉంది. 'సావిత్రి' కావ్యంలో రెండవ గ్రంథం, 14వ ప్రకరణం. 'ప్రపంచాత్మ'లో ఈ వెంకటేశ్వరుని గూర్చి శ్రీ అరవిందులు ఇలారాశారు.

సావిత్రి తండ్రి అశ్వపతి ఒక భూమికను చేరుకొంటాడు.

అక్కడ ఈ అనంత ప్రపంచపు నిశ్శబ్ద ఆత్మ ఉంది!

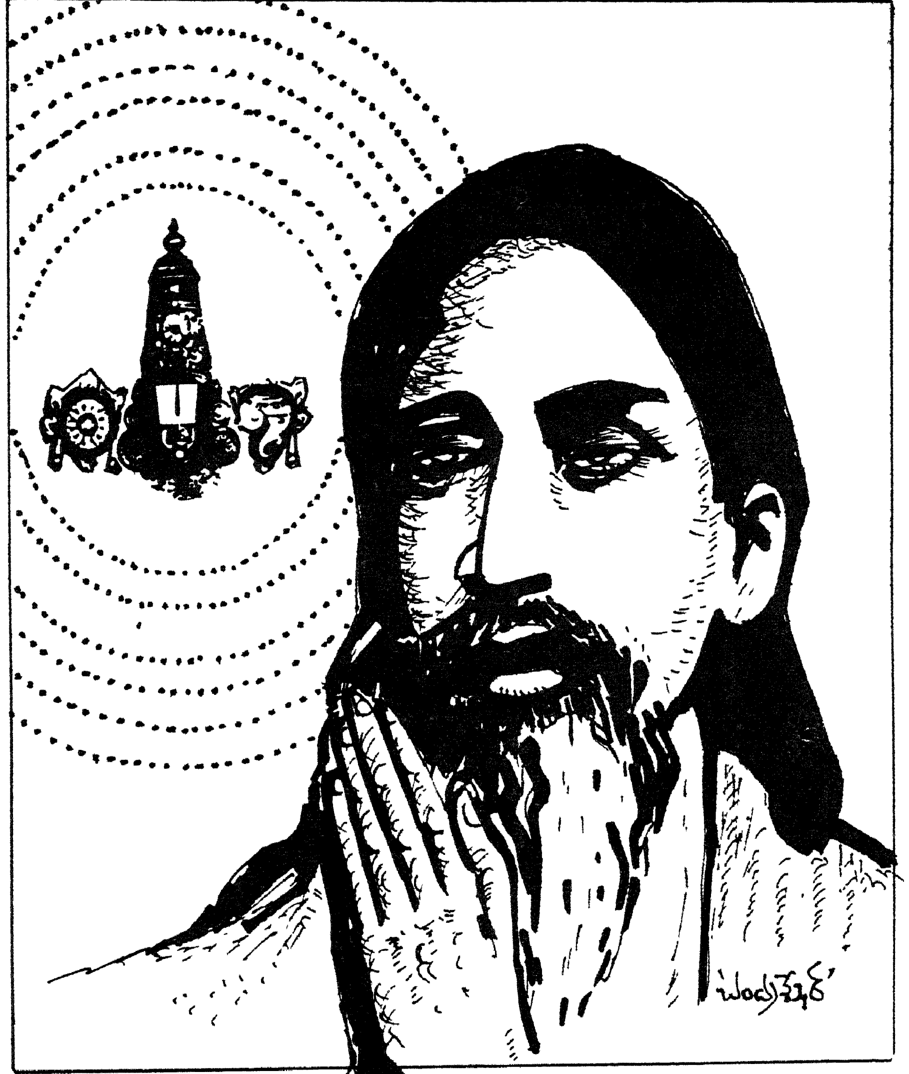
ఒక సత్ - చైతన్యం, ఒక దివ్యసాన్నిధ్యం, ఒక మహాశక్తి అది!

ప్రకృతి తీయని, విపత్కర స్పందనలను దివ్య స్పందనలుగా మార్చివేసే మహాపురుషుడు ఆయన.

ప్రేమకు ప్రతిఫలం ఆశించకుండా ప్రేమించే దైవం!

క్షుద్ర జీవన రీతుల్ని ఆనందమయం చేసే దైవం ఆయన!

ఎందరికో కలిగిన విధివిఘాతాలను నయం చేసిన దైవం!

ఆయన ఆనంద హస్తాలు ఎందర్ని కన్నీటినో తుడిచివేశాయి.

ఆయనలో ఒక బీజం, ఒక జ్వాల ఉంది.

చిరంతన దైవం. ఆ బీజంనుండే ఎప్పటికప్పుడు కొత్తగా జన్మిస్తుంటుంది.

మర్త్య జీవన తీరాలలో మృత్యువును సంహరించే జ్వాల అది!

ఒక దివ్య ఆత్మీయత, ఒక భగవత్ సామీప్యత అంతటా ప్రతిఫలిస్తుంటుంది.

ఎటువంటి యవనికలు లేవు. ఎటువంటి అడ్డంకులు లేవు. ఏదూరమూ ఆయన్ని వేరు చేయలేదు. కాలం మార్చనూలేదు.

ఆత్మలోతులలో ఒక జ్వాల ప్రదీపించింది! ఏదో మాధుర్యపు నిరంతర స్పర్శ అందరి హృదయాలను కలిపింది!

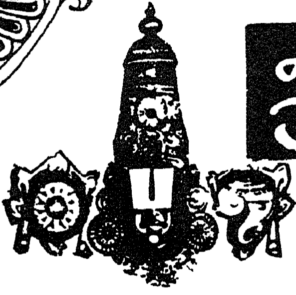
ఏదో తెలియని ఆనందం అందరిలోనూ నిండిపోతుంది.

ఏవో విశ్వజనీన సౌరు, నవ్య రాగాలు పరిమళించాయి.

సత్యం, సౌందర్యం, ఆనందం, శుభం అన్నీ శాశ్వతమై ఒకే రూపం దాల్చింది!

ఒక రూపరహితఆత్మ ఆత్మరూపమై భాసించింది!

☆

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం

శ్రీనివాసుని దర్శించ కాంక్షించి వుండే భక్తులకు ఉచిత భోజన సదుపాయాన్ని కల్పించే ఈ పథకంలో పాల్గొనే వారందరికీ జనరూప జనార్దన పూజాఫలం దక్కుతుంది.

భక్తులకు వినతి

అన్నదానం కంటే మించిన దానం మరొకటి లేదు. అందుకే అన్నదాతా సుఖీభవ! అని అన్నారు. మన దేశంలో ఆకలిగొన్న వారికి పేదవారికి అన్నదానం చెయ్యటమన్నది కేవలం సేవ మాత్రమే కాదు. వేద కాలం నుండి వస్తున్న పవిత్ర సంప్రదాయం. అన్నదానం చేసిన వారికి దివిజుల సరసన చోటు లభిస్తుందని పెద్దలంటారు. అన్నం పరబ్రహ్మస్వరూపం అన్నారందుకే.

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య అన్నదాన పథకం ద్వారా తిరుమలకు వచ్చే భక్తులకు ఉచితంగా చక్కని భోజనాన్ని అందించాలన్నది దేవస్థాన ఆశయం. ఈ పథకం 1985 లో ప్రారంభమైనప్పటి నుండి దేశం మొత్తం అపూర్వాదరణ లభించింది. ఎందరో దాతలు తమ సహాయాన్ని ఈ పథకానికి అందించారు.

ఈ పథకం క్రింద అందిస్తున్న భోజనం ఎంతో బాగుందని కూడా ప్రజలు మెచ్చుకుంటున్నారు ఎందరో భక్తులు ఈ అన్నదాన సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకుంటున్నారు. సాధారణ భక్తులు కూడ ఈ పథకంలో పాలుపంచుకోవాలని, తమ సహాయాన్ని అందించాలనే ఉద్దేశంతో దేవస్థానం విరాళాల పరిధిని గణనీయంగా విస్తరించింది. భక్తులు రు.1000/- నుంచి రెట్టింపు సంఖ్యలో ఎంత మొత్తాన్నయినా అన్నదాన పథకానికి ఇచ్చి, ఇది కలకాలం నిర్వహించడానికి దోహదం చేయవచ్చు.

ఎంతో దూరం నుంచి ఎన్నో కష్టాలకోర్చి తిరుమలకు వస్తున్న భక్తుల పట్ల ఆర్ద్ర భావంతో ఈ నిత్యాన్నదాన పథకంలో మీరూ భాగస్వాములై అన్నదానం చేసి ఆదుకున్నామన్న పవిత్ర తృప్తి మీ మనసుకు మిగలనివ్వండి.

అన్నే శ్రితాని భూతాని అన్నం ప్రాణ మితి శ్రుతిః ।
తస్మాదన్నం ప్రదాతవ్యం అన్నం హి పరమం హవిః ।

— బోధాయన ధర్మసూత్రం

ఆహారం జీవ శక్తి అని, అంతర్గత శక్తి అని వేదాలు ప్రవచిస్తున్నాయి. భౌతిక గుణాతీత మైనది వెలలేని కొలమానం అన్నదానం. అందుకే అన్నదానం చేయాలి

— బోధాయన ధర్మసూత్రం

వందనములతో........

మీ

డి.వి.ఎల్.ఎన్. మూర్తి,
కార్యనిర్వహణాధికారి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు.

అన్నదానంతో ఆదుకోండి
ఆత్మతృప్తిని అందుకోండి!

'చంద్రశేఖర'

(గత సంచిక తరువాయి)

రావణుడు చెప్పె ఘోరదర్శనల గాంచి
వనిత నెటులైన నిజవశంవదను జేయ
ధాన్యమాలిని అంతలో తళుకు లీన
ఏగుదెంచి అనియె విభు కౌగిలించి.

అలతితో నేమిటికి నీకు నామెతోడ?
ప్రౌఢ భోగపయోధి తరంగములను
రమ్ము నిను తేల్తు ననిన ధరాజ వీడి
అతడు నగుమోముతో ఆమె నను సరించె.

కనుల బాష్పాలతో సీత అనియె నిట్లు
"రాజ్యహీనుడొ దీనుడొ రాము డొకడె
భర్త; కొలుతు నిత్యంబు నా పరమపురుషు
వినను మీ మాట జాగేల? తినుడు నన్ను."

జనకసుతను రావణుని ఆజ్ఞప్తి బట్టి
చుట్టుముట్టుచు భయపెట్టుచుండి రంత
దైత్యవనితలు; మారుతి దాగియున్న
శింశుపావృక్షమూలంబు చేరె సీత.

రావుల రామాయణము

ఈవిధి వచించినారు రక్షోవనితలు
వికృతరూపిణు లాతండు వెడలినంత
భీతి గొలుపుచు సీత నొప్పింప జేరి
"విశ్రవోబ్రహ్మ పుత్రుడు వీరు డితడు.

అమలసుందరాంగుండు మహాయశుండు
భవ్య పౌలస్త్యవంశ సంభవుడు ఘనుడు
రావణుడు దృఢ బాహు విరాజితుండు
వెన్ను సూపని విఖ్యాతవీరు డాజి.

రాము నభిలాష విడనాడి రావణేశు
కేలు చేపట్ట కలుగ దే కీడు నీకు
తరుణి! భార్యవైవెంత నంతఃపురాన
ప్రభువరుడు నీకు చేయును పాదసేవ.

అనియె నిట్లు సీతకు దైత్యవనిత వినత
"అలరుచుంటివి నీవు దివ్యాంగశోభ
రావణుని ఆశ్రయింపుము రాము వీడి
కానిచో నిను తిందుము క్షణములోన.

క్రూరరాక్షసి వికట వాక్రుచ్చె నిట్లు
"పైచె దైత్యనాథుండు దూషణలు నీవి;
అందు మతులసౌఖ్యాలు దైన్యంబు వీడి
అధ్రువము కాదె అతివల యౌవనంబు!

సీతబెదరింపగా రాక్షసీచయంబు
రామలక్ష్మణుల దలంచి ఆమె యేడ్చె
"అసలు నరజన్మమే హేయ మగును దలప
పరమదౌర్భాగ్య మైనట్టి బ్రదుకు నాది.

డాక్టర్
రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి

అస్మదీయనాథుండు ప్రియంవదుండు
రామభూపాలు డిక్ష్వాకురమ్యకులుడు;
వాని విడనాడి జీవింప వశమె నాకు?
చావు కోరుదమన్న అశక్య మదియు.

ఇచట నేనుంటి నను వార్త ఎరిగె నేని
కాల్చు నతడు శరాగ్ని లంకాపురమ్ము
కాంచగా లేక నన్ను శోకమ్ము నంది
తనువు విడిచెనొ రామచంద్రప్రభుండు!

సత్యమైన రాజర్షి నిష్కామి యతడు
పత్నితోడనె పనిలేని పరమయోగి
మరచెనేమొ? న న్నెన్నడు మరువ డట్లు
ఆయువులు వీడ మేలు; ఏమైన నాకు.

విభున కెరిగింప జరిగిన విషయమెల్ల
ఘోరరూపలు కొందరు కోరి వెడల
కడమ రక్కసిమూక ప్రక్కన పరుండ
త్రిజట తా గన్న స్వప్నమ్ము తీరు తెలిపె.

"ధవళ వర్ణ విరాజిత దంతి నెక్కి
లంకపై మింట రాముడు లక్ష్మణుండు
కాంత సీతతో నుండగ కంటి నేను;
రావణుని గంటి తైలమ్ము త్రావుచుండ.

ఖరముపై దక్షిణాశకు తరలినట్లు
స్వప్నమున కనిపించె రావణుడు నాకు
రాక్షసాళి గంటిని సముద్రాన కూల
కాంచితిని కపి లంక దగ్ధంబు జేయ.

స్వప్నఫలము లంకేశు నాశనముతోడ
రామచంద్రుని విజయము భామలార!"
"తల్లి! రానుండె నిటకు నీ ధవు" డటంచు
స్వాగత మొసంగ పలుమారు పక్షికూసె.

దరియెరుగరాని దగు పతి విరహజలధి
ధరణిజకు లోన గాఢవితర్క మొదవె
మరణమె శరణ్యమై యున్న తరుణమునను
తనర తోచునొ? శుభనిమిత్తంబు లెందు.

చెట్టుపై నున్న కపిరాజు సీత బాధ,
త్రిజట కాంచిన స్వప్నమ్ము తీరు నెంచి
చింత తీరంగ మది కడు సంతసించె
కపులలో తానె జానకి కంటి ననుచు.

మదిని యోచించె శ్రీ హనుమంతు డిట్లు
"రాముపై గల అత్యనురక్తి కతన
రాక్షసీజన ఘోరతర్జనల వలన
అమిత శోకోపహత యయ్యె అకట! సీత!

రామచంద్రుని క్షేమమ్ము రమణి ఈమె
ఎరుగకున్నచో ప్రాణాల నింక వీడు;
ఎట్టు లూరడింతును సాధ్వి నిందరుండ
పలుకరింతును సూక్ష్మరూపమ్ము దాల్చి.

పలుక సంస్కృతభాష రావణుగ నెంచు
దేశభాషలో నైన సందేహపడుచు
సద్దుచేసినసీత రాక్షసగణమ్ము
చుట్టుముట్టిన మిన్నక రట్టు పెరుగు.

సీత మనియున్న వార్తయే చేరకున్న
తాను రాముండె బ్రదుకడు గాన; దూత
దేశకాల పాత్రంబుల తీ రెరింగి
క్రమత చేయకున్న చెడును కార్య మెపుడు."

మంజులంబును మధురమౌ మాడ్కి హనుమ
కడగె సీతకు సుభగవాక్యాలు పలుక
"ప్రభుడు రాముడు పితృవాక్యపాలకుండు
పత్నితో భ్రాతతోడను వనికి జనియె.

అవనిజాతను రావణుం డపహరించె
కపటవేషాన ఆమె నేకాంత మరసి
దీను డా రామచంద్రుండు దేవి వెదకె
తమ్ముడైన సౌమిత్రితో తరుల గిరుల.

మిత్రు డయ్యె సుగ్రీవుడు మిగుల వనిని;
వానరాధిపు డాతడు వార్త తెలుప
దిశల కంపెను కపులను దేవికొరకు
కడలి లంఘించి సీతను గంటి నేను."

విమలనయనుని వానరు వీక్షసేసి
అచ్చెరువు నందె మిక్కిలి అవనిజాత;
భయముతో అది యెల్ల స్వప్నముగ నెంచి
మరల కపి గనె కనుల నమ్మంగ లేక.

విశదగతి నామె యిట్లు భావించె నెడద
"కపిని కాంచుట క్షేమంబు గాదు కలను;
కలుగునే నిద్ర శోకదుఃఖాల నడుమ?
కలుగదేనియు, కల నేను గాంచు టెట్లు?

రామచింతన నుందు నిరంతరమ్ము
తాల్చె నో యేమొ కపిరూపు తలపు లెల్ల
తలతు నిజమని కపి ముందు నిలిచెనేని
సకలదేవతల కరుణ సత్య మగుత!"

చెట్టు దిగివచ్చి మారుతి సీత గాంచి
అనియె సాష్టాంగ వందనం బాచరించి
"పద్మదళనేత్ర! తరుశాఖ పట్టనేల?
కారణం బేమి నింపంగ కనుల నీరు?

పరమకల్యాణి! నిన్ను దేవతగ నెంతు
ఏడ్పు లూర్పులు సురలైన నేల కలుగు?
రాజ్ఞిగా తోచుచున్నావు రమణి! నీవు
రాముసతి సీతవా? నీకు క్షేమ మగుత!

ఆత్మనాథుని రఘురాము నతడు పొగడ
అనియె నిట్టులు వైదేహి హర్షమంది
"దశరథమహీశుని స్నుషను; తండ్రి నాకు
తేజ మలరు జనకుడు విదేహవిభుడు.

భర్త శ్రీరామచంద్రుండు పావనుండు
దండకాటవి వసియింప తండ్రియాజ్ఞ
అసురు డొంటరి జేసి న న్నపహరించె
చావునకు గడు విడియె మాసాలు రెండు."

మారుతి యతండు బుద్ధికి మారు పేరు
సాంత్వన సుధామధుర వచస్సంచయమున
బహుళ సంతాపమగ్నయై బాధపడెడు
ఉవిద సీతకు నిటులాడె నూరడిల్ల.

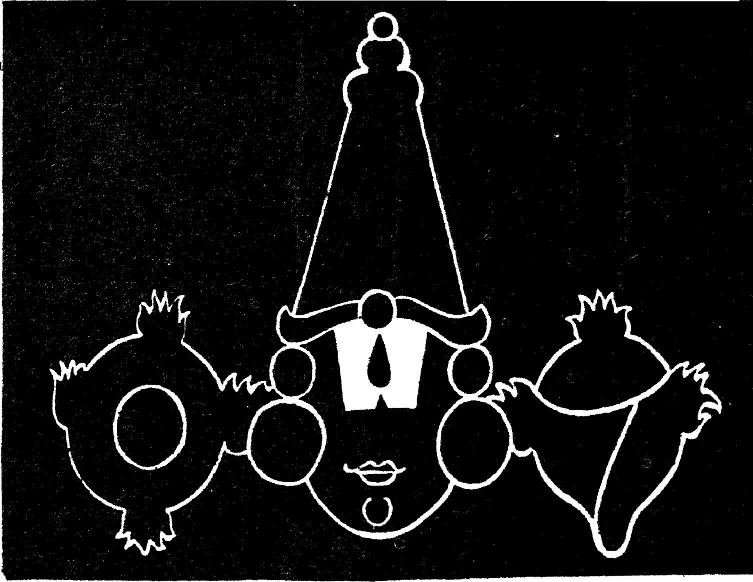
"రామదూతగ వచ్చితి క్షేమ మరయ
విమలతేజుండు బ్రహ్మాస్త్రవేత్త యతడు
వేదవిదులందు ప్రథముడై వెలయుచుండు
క్షితివిభుండు రాముండు నీ క్షేమ మడిగె.

పరమశోకసంతప్తుడు భక్తి తెలిపె
అమిత తేజుండు రామభద్రానుజుండు
మిక్కిలిగ ప్రణామము" లని, వక్కణించి
నెమ్మదిగ జేర సీత సన్నిధికి హనుమ

దేవి వచియించె నిట్లు సందేహపడుచు
"నన్ను వంచించినాడవు నాడు యతిగ
మరల వర్ణివై యీనాడు మలయుదు విదె
కామరూపుల్ల నమ్మ శక్యమ్ము కాదు."

"రాము డతడు మహాయశోరాజితుండు
విభుడు లోకకాంతుడు సత్యవిక్రముండు
కోరుచుండు నిత్యము భూతకోటిహితము
అలుగు నెప్పుడొ కాని తా నదియు క్షణమె.

(సశేషం)

సర్వదేవతా సమన్వయమూర్తి సప్తగిరీశుడు

—శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురు శ్రీ చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీ స్వామి

సేకరణ: కడియం గోవిందాచార్యు

శివ, విష్ణు, శక్తి, సుబ్రహ్మణ్యం,-- ఈ చతుర్మూర్తులు ఏడు కొండలపై వెలసి ఉన్న శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారిలో పరిపూర్ణంగా మూర్తీభవించి ఉన్నవి గనుక, ఈ సప్తగిరీశ్వరుడే సాక్షాత్ సమన్వయ మూర్తి స్వరూపుడు.

* శ్రీ స్వామివారిపై అలంకృతమైవున్న సర్పము, ఆ జడ, వారి అర్చనలో వినియోగింపబడే ఆ బిల్వపత్రములు వారి 'శివ' స్వరూపమునకు స్పష్టీకరణలు.
* శ్రీవారు ధరించిన శంఖు, చక్ర, కిరీట, తిలకాదులు మహావిష్ణు స్వరూపమునకు సాక్షాత్కారములు.
* శ్రీస్వామి వారి ఆలయంలోని శ్రీచక్రము, 'సింహ' చిత్రీకరణ, వెలుపలి ప్రాకారమునకు అలంకృతమైఉన్న 'సింహ' చిహ్న చిత్రములు మున్నగునవి "శక్తి" స్వరూపమునకు నిరూపణలు.
* పునీతమైన ఏడుకొండలపై మహోన్నతంగా వెలసిఉన్న ఈ స్వామిని 'బాలాజీ' అనిగూడా పిలుచుకుంటున్నాము. ఈ పవిత్ర నామధేయము బాలసుబ్రహ్మణ్యస్వామికి అన్వయము.

--ఇలాగ ఈ చతుర్మూర్తులన్నీ శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామిలోనే ఇమిడి ఉన్నవి గనుక, ఈ ఆదిదేవుడే సాక్షాత్ సర్వ విశిష్టమూర్తి స్వరూపి ; పరిపూర్ణ దైవ సమన్వయ ప్రతీక!

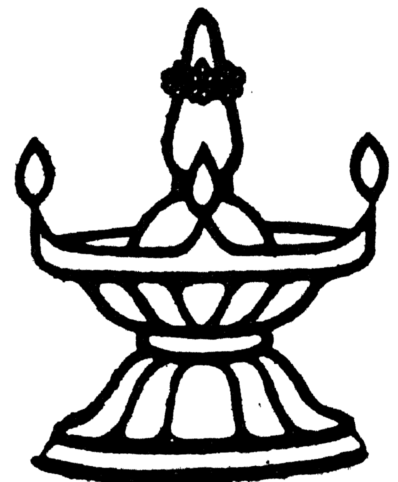

అసలు శైవము - వైష్ణవము అనే భేద భావనలు అనవసరంగా తలలెత్తినది ఆ తరువాత తరువాతనేగాని, మొదటిదశలో కానే కాదు. 'శివం' అనే పదం ముండకోపనిషత్తులో ఒక్కసారి మాత్రమే పేర్కొనబడినది.

'విష్ణు' అనే పదం కఠోపనిషత్తులో ఒక్కసారి మాత్రమే చెప్పబడినది. ఏమైనప్పటికీ ఈ రెండునూ సర్వవిధములా సర్వోత్తమమైన, దైవ సంభూతమైన 'మంగళప్రదము'నే సూచించుచున్నవి గనుక, ఏలాంటి తర్కమునకు తావు లేదు.

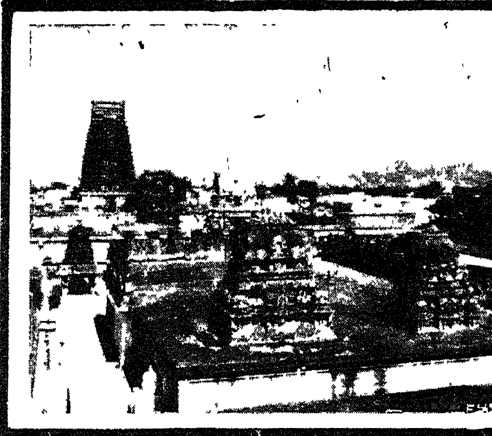
అందువల్ల ఏకైక శివ - విష్ణు సమన్వయస్వామిగా, సర్వదేవతాసమన్వయ విశిష్ట మూర్తి స్వరూపునిగా, పరిపూర్ణ పరమాత్మునిగా, - స్థిరప్రశాంతమైన సప్తగిరిపై వెలసి ఉన్న స్వామి ఈయన. భక్తులిపాలిటి కొంగు బంగారమైన "శ్రీ"-- "వేంకట" - "ఈశ్వర" - "బాలాజీ" - స్వామిని సంయమ, సమన్వయ దృక్పథంతో, శ్రద్ధాబుద్ధులతో దర్శించడము, మననం చేయడము భక్తులందరి ధర్మం.

(ది హోలీ అడ్వెంటు -- (సేజ్ ఆఫ్ కంచి) ఆంగ్ల గ్రంథం ఆధారంగా)

యాత్రికులకు సదవకాశం!!

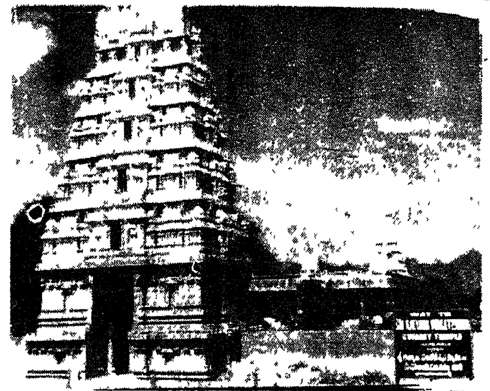
ఆలయ దర్శనం

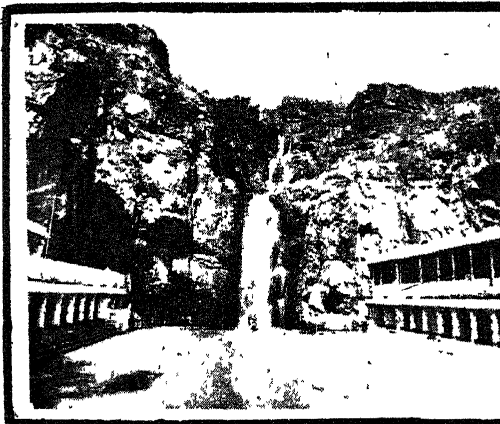
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆలయం!
స్వామి. శ్రీరామానుజులవారు
ప్రతిష్ఠించినది.

శ్రీ కోదండరామాలయం!
స్వామికి వరప్రసాది
అని పేరు.

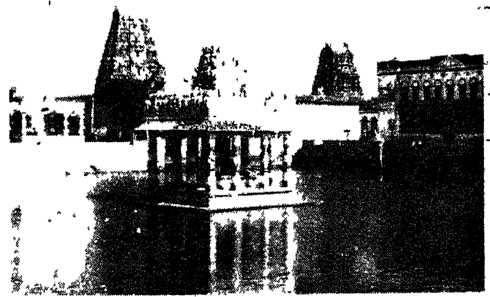
శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరస్వామి!
-శ్రీనివాస మంగాపురం
పద్మావతితో వివాహానంతరం
కొన్ని నెలలు నివసించిన పుణ్యక్షేత్రం

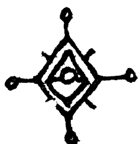
శ్రీ కపిలేశ్వరస్వామి!
తిరుపతిలోని ఏకైక శివాలయం
కపిల మహర్షి అర్చించినది.

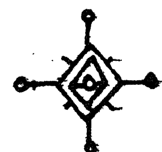

శ్రీ అగస్త్యేశ్వరాలయం - తొండవాడ -
కళ్యాణి తీరాన ఉన్న పురాతన దేవాలయం

శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి ఆలయం! తిరుచానూరు
శ్రీనివాసుని రాణి పద్మావతి
అర్చామూర్తిగా నెలకొన్న దేవాలయం

బయలుదేరు స్థలం:-
తిరుపతి లోని దేవస్థానం
రెండవ ధర్మసత్రం
బయలుదేరు వేళలు:-
ఉదయం: 6గం॥కు, 10గం॥కు
సాయంత్రం: 3 గం॥కు

టిక్కెట్లు వెల:
పిల్లలకు : రూ. 10/-
పెద్దలకు : రూ: 20/-
ప్రతి చోటా ప్రత్యేక
దర్శన సౌకర్యం కలదు

CHANDRASEKHAR

సీతమ్మను వెదకినట్టి తోకరాయడా

రాగం : మోహన

—అవధూత దత్త పీఠాధిపతి
శ్రీశ్రీశ్రీ గణపతి సచ్చిదానంద స్వామీజీ

పల్లవి: సీతమ్మను వెదకినట్టి తోకరాయడా
శోకాలను బాపవయ్యా మాకు కూడ

చరణం: మైనాకుని శిఖరాలను మెట్టినావట
ఆ సింహిక కడుపులోన దూరినావట ......॥సీతమ్మను॥

* వాయు పథములను దాటి యెగిరినావట
ఛాయాగ్రహం గుండెలను చీల్చినావట ....॥సీతమ్మను॥

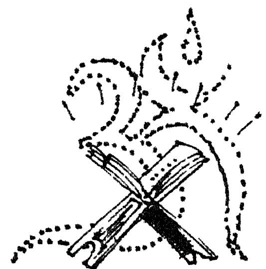
* సీతమ్మను చూచి ఓదార్చినావట
ముద్రికిచ్చి శిరోమణిని తెచ్చినావట ....॥సీతమ్మను॥

* పతిని కూర్చి దుఃఖ మార్చి ప్రోవుమంచును
సీత లోకమాత నిన్ను వేడెనంటగా ......॥సీతమ్మను॥

* బుద్ధి బలము యశము ధైర్య మభయ మిత్తువు
జాడ్య ముడిపి సుస్థిరారోగ్య మిత్తువు ...॥సీతమ్మను॥

* విద్యలిచ్చి వాక్పటుత్వ మబ్బ చేతువు
గానమందు నీవు రాళ్లు కరగ జేతువు ॥సీతమ్మను॥

* ప్రత్యక్ష సాక్షి నీవు భగవద్గీతకు
సచ్చిదానంద బోధ మీవయ్యా మాకు ....॥సీతమ్మను॥

['94, జూన్, 3 హనుమజ్జయంతి సందర్భంగా]

చంద్రశేఖర్

బాల ప్రబోధం

ఒకప్పుడు తుంగభద్రానది ఒడ్డున విద్యానందులవారి ఆశ్రమం ఉండేది. ఆ ఆశ్రమంలో సుందరుడు ఆనందుడు అనే పేరు గల శిష్యులిద్దరు విద్యాభ్యాసం చేస్తుండేవారు.

సుందరుడికి గురువుగారి పైన భక్తి, ఆయనగారు. చెప్పే విషయాలమీద అచంచలమైన విశ్వాసం ఉండేవి. అందుకే సుందరుడు విద్యలో ముందుండేవాడు. కాని ఆనందుడికి బోలెడు అనుమానాలుండేవి. అందుకే గురువుగారు చెప్పింది ఎప్పుడూ సులభంగా విశ్వసించేవాడుకాదు. ప్రతి చిన్న ప్రశ్నకు సవాలక్ష ప్రశ్నలు వేసి అనుమానాలు తీర్చుకొనేవాడు.

కొన్ని రోజుల తరువాత శిష్యు లిద్దర్నీ పిలిచి, "మీరు తుంగభద్రానదిలో స్నానం చేస్తున్నారు గదా! మీలో ఈదడం తెలియని వారెవరు?" అన్నారు గురువుగారు.

సుందరుడు తనకు ఈదడం వచ్చును అన్నాడు. ఆనందుడు మాత్రం తనకు ఈదడం రాదని అందుకే ఒడ్డునే స్నానం చేస్తానని చెప్పాడు.

ఆనందుడి దగ్గరగా ఈదుతూ వెళ్లి అతడికి తెలియకుండా సొరకాయకు అల్లిన త్రాడు ముడిని విప్పేసెయ్యి. ఆ పిదప ఆనందుడికి చేరువలోనే ఉండు" అన్నారు.

సుందరుడు గురువుగారు చెప్పినట్లే చేశారు. సొరకాయ వీపున లేకున్నా ఆనందుడు ఈదుతూనే ఉన్నాడు. అది గమనించి, "ఆనందా! నీ వీపున సొరకాయ లేదు. జాగ్రత్త!" అన్నారు గురువుగారు. అయితే ఆనందుడు అది గమనించగానే అతడి ధైర్యం సడలి పోయింది. భయం వేసింది. వెంటనే నీటిలో మునిగి పోయాడు. కాని చేరువలోనే

విశ్వాసం

— శ్రీ వాసాల నరసయ్య

ఒకసారి విద్యానందులవారు దేవుని ఉనికి గురించి చెబుతూ, "ఆయన మన కంటి ముందు కనబడక పోవచ్చును. అయినా ఆయనను విశ్వసించే వారికి శుభాలు జరుగుతాయి. అందుకే పెద్దలు 'విశ్వాసం ఫలదాయకః' అన్నారు.. కనుక మనం దేవుని ఉనికిని తప్పక విశ్వసించాలి" అన్నారు.

సుందరుడు శ్రద్ధగా విన్నాడు. కాని ఆనందుడు లేచి, "కంటి ముందు కనిపించని దేవుడినే కాదు, దేనినయినా విశ్వసించడం సాధ్యంకాదు. అందుకే అలాంటి దానికి తగిన నిదర్శనం కావాలిగదా 'గురుదేవా?" అంటూ ప్రశ్నించాడు.

గురువుగారు నవ్వి, "సమయం రాని. అందుకు తగిన నిదర్శనం నీవే చూస్తావు గదా? ఈ రోజుకు పాఠం చాలు' ' అంటూ లేచారు.

గురువుగారు సమీపంలో ఉన్న పల్లెటూరు నుండి సుందరుడి చేత ఒక ఎండిన సొరకాయ (బుఱ్ఱ)ను తెప్పించారు. దానిని త్రాళ్లలో భద్రంగా అల్లించారు. అప్పుడు దానిని ఆనందుడి వీపుకు సుందరుడి చేత కట్టించి నీటిలో దిగి ఈదమన్నారు. సొరకాయ (బుఱ్ఱ) నీటిలో తేలుతూ ఆనందుడి ఈతకు సాయపడింది. అలాగే రోజూ ఆనందుడిని ఈదడం నేర్చుకోమని చెప్పారు గురువుగారు.

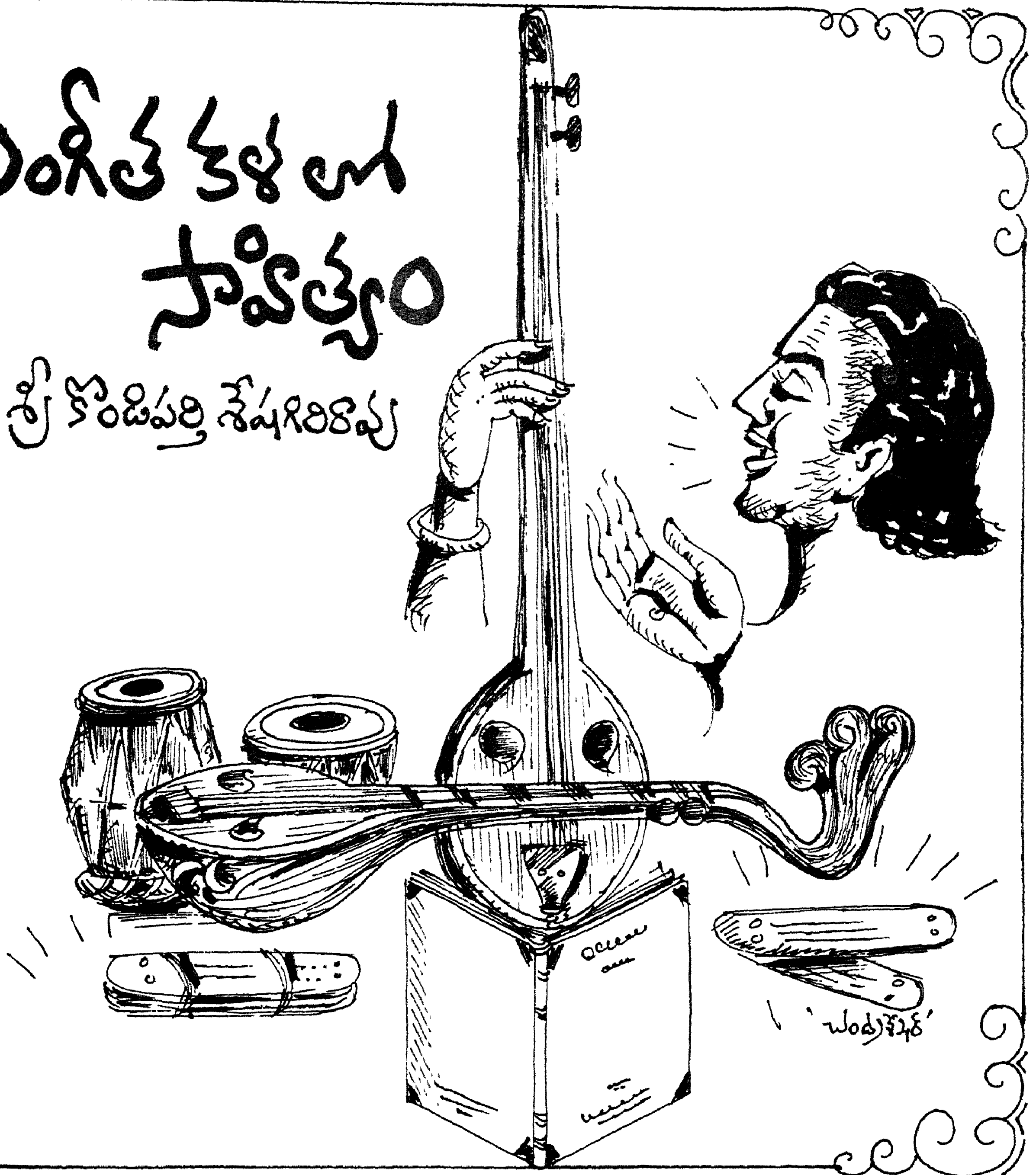
మాసం గడచిపోయింది

ఒకరోజు ఉదయం గురువుగారు శిష్యులతో సహా నదికి వచ్చి ఒడ్డునే నిలబడి ఆనందుడిని గమనించసాగారు. ఆనందుడు నదిలో సొరకాయను వీపున కట్టుకుని ఉత్సాహంగా ఈదసాగాడు. గురువుగారు సుందరుడిని దగ్గరగా పిలిచి గోప్యంగా, "నీవు

వున్న సుందరుడు అతడిని కాపాడి ఒడ్డుకు చేర్చాడు.

గురువుగారు ఆనందుడిని సమీపించి, "చూచావా ఆనందా! నీవు సొరకాయను నమ్ముకున్నంత .కాలం దాన్ని ఆశ్రయించుకొని ఉన్నంత కాలం దాన్ని విశ్వసించి నిర్భయంగా ధైర్యంతో ఈదావు. కాని అది వీపున లేదని తెలియగానే ధైర్యాన్ని కోల్పోయావు. నీటిలో మునిగి పోయావు. సరిగ్గా దైవం సంగతీ అంతే! దైవం తన వెంటే ఉన్నాడని నమ్మిన వారికి ధైర్యం కలుగుతుంది. అందువల్ల మనోధైర్యంతో జీవన సాగరాన్ని ఈదగల్గుతారు. నీ అనుమానం ఈ నిదర్శనంతో తీరిపోయిందా?" అన్నారు.

ఆనందుడు వెంటనే గురువుగారికి పాదాభివందనం చేశాడు. ఆ తరువాత విద్యానందులవారు తన శిష్యులతో ఆశ్రమం వైపు సాగిపోయారు. ⊙

సంగీతములో - సాహిత్యము. సాహిత్యములో - సాహిత్యము.

ఈ జతలలో 'సాహిత్యము' అన్నది ఒకే గుణం ఒకే తత్వం గలది అని అనిపిస్తుంది.

కానీ కాదు. కళా జగత్తులో-- "సంగీతము అన్నది ఒక కళ. సాహిత్యము అన్నది మరొక కళ." ఈ రెండు కళలలోనూ సాహిత్యము అన్నది ఉన్నది.

సంగీతకళలోని సాహిత్యము సంగీతకళ నిండా నిండి లేదు. సంగీతకళ అంతా సంగీతములోని 'స్వరకల్పన' అన్న దానితో నిండి ఉన్నది.

ఈ స్వరకల్పనలోనే, సంగీతములోని రాగకుశలతా, అందులోని సౌందర్యతత్వము అన్నవి ఉన్నాయి.

సంగీతకళలో ధాతు మాతువులు అన్నవి రెండు ఉన్నాయి. ఆ ధాతు మాతువులలో ధాతువు అంటే సంగీత ధాతువు అని అర్థం. అది సంగీతంలో ఉండే స్వరం, లేక రాగంలోని స్వరకల్పనారూపంలో ఉంటుంది. మాతువు అన్నది సంగీతకళలో కల్పనాస్వరాల క్రింద నుంచి ప్రవహిస్తూపోయే సాహిత్యాక్షరాలుగల ఓ అంతర్వాహిని పదార్థం. ఇది సంగీతంలోని సాహిత్యం.

ఈ సాహిత్యము అన్నది శుద్ధ సంగీతానికి నిమిత్తమాత్రంగా జోడింపబడిన ఓ అంశ లేక మరో పదార్థం. మామూలుగా మన అందరికీ తెలిసినదీ, అనిపించేదీ సంగీతకళలో సాహిత్యం ప్రధానం అని. ఆ సాహిత్య ఆలంబనగా సంగీతం కూర్చబడుతుంది అని.

యధార్థానికి సంగీతం అన్నది సాహిత్యం మీద పోయబడి; సాహిత్యంలో ప్రతి అక్షరంలోనూ స్వరాన్నీ లేక స్వరాలను నింపేది. అందుకని సంగీతకళలో సాహిత్య శబ్దమే సంగీతమై కూర్చోవటంలేదు.

సంగీతంలో ధాతురూపమైన స్వరాన్ని ఆలపిస్తున్నప్పుడు, లేక స్వరం వాయిస్తూ

న్నప్పుడు, స్వరాలు అన్నీ పొడిపొడిగా ఉంటాయి. ఆ పొడి స్వరాలనే రసభావ స్పష్టత కొరకు ఆ స్వరాలలోనే తగినచోట్ల చమత్కారంగా గమకాన్ని లాగుతున్నప్పుడూ, స్వర నాదాలను ఒక దానిలో మరొక దానిని కలిపినప్పుడూ, అను స్వరాలను వేస్తున్న ప్పుడు, సాంకేతికంగా సంగీతకళలో 'సంగీత సాహిత్యం' లేక 'స్వర సాహిత్యం' అన్నది పుట్టూ ఉన్నది. ఒక గీతానికి గానీ, ఒక కీర్త నకు గానీ ఉన్న కేవలం స్వరాన్ని వాయిద్యం మీద వాయించినప్పుడు వినబడినదానికీ, ఆ స్వరాలను సాహిత్యంకొరకు వాదనం చేసి నప్పుడు వినబడిన నాదానికీ తేడా ఉంది. ఆ స్వరాల నాదమేళవింపులోనే స్వరంలోకి అక్షరం పాకటం, లేక అక్షరంలోకి స్వరం లేక స్వరాలు పరుసవేదిలా లోనికి ప్రవేశించటం జరుగుతుంది. ఇది సంగీత సాహిత్యం ఔతుంది.

సంగీతకళా జగత్తులో, మూల సౌందర్య సత్తాగలవి వర్ణాలు. వానిని పరిశీలిస్తే--

సంగీతకళలోగల నాదశబ్దాల కలయిక లలోగల సౌందర్యమూ, స్వరస్థాయిలలోగల సౌందర్యమూ, గమకాలలోగల రసతత్వ సౌందర్యమూ, ధాతువులలోగల స్వరచమకాల సౌందర్యమూ, మొదలైనవి సాంకేతిక అంశా లుగా ఉన్నాయి. అవన్నీ స్వరతత్వ సౌంద ర్యాలను సంతరించుకొను ఓ రమణీయ రస ప్రజ్ఞాపాటవాల గనిగా అవగాహన మౌతుంది. ఈ స్వరమేళన వర్ణాల సౌందర్య కోశము, సాహిత్యకళలోని అలంకారాలవలె సంగీతకళ లోని స్వరగ్రామాల జాతుల గతులలోని సౌందర్యాలను మధురంగా పైకి తీసుకొచ్చి చేతికందిచ్చేవిగా, గతంలోని స్వరపేటికలో స్వరామృతాన్ని పోసేవిగా ఉన్నాయి.

సంగీతకళలో, అక్షరరూపంలో ఉన్న సాహిత్యంపైన సంగీత స్వరరచన ఓ ట్రాన్స్ పరెంట్ కలర్ పూత మాదిరిగా ఉంటుంది. కనుక పాడుతున్నప్పుడు, రాగంలోని స్వర రచన అడుగున ఉన్న సాహిత్యాక్షరం పైకి స్పష్టంగా వినబడుతున్నట్లున్నా, యథార్థంలో ఆ సాహిత్య అక్షరాలూ పదాలూ స్వరాల నాదంలో కలిసి కరిగిపోయి స్పష్టా స్పష్ట

లుగా వినబడుతుంటాయి. సాహిత్యాక్షర శబ్దం లీలామాత్రంగా ఉంటుంది. అంతగా సంగీతకళలో, సాహిత్య శబ్దం ఒదిగి రస సమన్వయంగా ఇమిడిపోతుంది. అలా ఇమిడి పోవాలి కూడా.

సాహిత్యాక్షరం ఎంత ద్విత్వాక్షరమైనా, ఎంత సంయుక్తాక్షర, క్లిష్టాక్షరమైనా, అది తేలికగా గానంలో పలుకబడి ఆ సాహిత్యాక్షరపు వాసనకన్నా, ఆ అక్షరంపైన పరచబడి, అక్షర ధ్వనిలో నింపబడిన స్వరనాదంయొక్క శ్రావ్యతా దానికుచియే అధికంగా గుబాళించునట్లు సాహిత్యాక్షరం సంగీతంలో మలచబడుతుంది. కనుక సంగీతసాహిత్యాలు ఎంత ఏకగర్భ జనితాలైనా సంగీతంలోని సాహిత్యం సంగీతానికి ఓ ప్రేమానుబంధిగా ఉండవలసిందే.

కనుకనే సంగీతంలో సాహిత్య సంబంధమైన పదాలూ శబ్దాలూ ఎక్కడా ఆ రాగ గతిలో రాళ్ళులా అడ్డుపడకుండా ఆ రాగంలో కలిసిపోయి శుద్ధ సంగీతంలా వినిపిస్తాయి. రాగములో స్వరమే పలికిందో అక్షరమే పలికిందో తెలుసుకోలేనంత ఇదిగా అవి ఒక దాన్ని మరొకటి పెనవేసుకొని సాగిపోతూ రసోత్పత్తిని చేస్తుంటాయి.

ఇలాంటి మధుర సమన్వయంలో మనం సంగీతాన్ని పట్టుకోటానికి ప్రయత్నించకపోతే, మనకు దొరికేది అక్షరరూపంలోని సాహిత్యమే. అప్పుడు స్వరమూ, ఆ స్వరరచనలోని విశిష్ట చమత్కృతులూ మనకు అందవు.

కనుక సంగీతకళలోని సాహిత్యరచన అన్నది ఒక భావార్థపు మిషమాత్రమే. అందుకని సంగీతకళలో సంగీతప్రజ్ఞను పట్టుకోవాలి అని అంటే, సంగీతంలో సాహిత్య రూపంలో ఉన్న అక్షరశబ్దధ్వనిని ప్రక్కన ఉంచి, దానిలో పొదగబడిన నాదరూపంలో ఉన్న స్వరాన్నీ స్వరనాదాన్నీ, రాగ మాధుర్యంలోని స్వరకల్పనమూ వినాలి. అప్పుడు గానకళాలోలులకు గాంధర్వ తత్వము చేతికి దొరికి, అందులోని స్వరరచనా చమత్కృతులూ, స్వర విన్యాస చమత్కృతులూ అందుతాయి. ఆ తరువాత అక్షరస్వరంమీద ప్రయోగింపబడిన గమక చమత్కృతులూ దొరుకుతాయి.

అప్పుడు సంగీతకళ, సంగీతకళలోని సాహిత్య మీమాంసను ఒదిలి, స్వరమీమాంసలో అధికంగా పడుతుంది.

సంగీతకళను కేవలం వినటం ఆనందించటమే కాకుండా, గానలోలత్వమూ అందులోని లాలిత్యాన్నీ పట్టుకోగల నైశిత్యమూ, సాహిత్య రసజ్ఞులవలె సంగీత రసజ్ఞులకు కావాలి. అప్పుడు గానం, లాలిత్యములో లోలకంగా కాకుండా లాక్షణికము అవుతుంది.

సంగీత సాహిత్యమూ, సాహిత్య సంగీతమూ అభేదంగా కనిపిస్తాయి ప్రథమ-వీక్షణలో. ఆ అభేదంలో విభేదముంది. అది ఈ రెంటి గుణపరిశీలనలో కొంత స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

సంగీత సాహిత్యంలో స్వరం ప్రధానం అధికం కూడా. అందుకని వాగ్గేయకారుల సాహిత్యశబ్దం స్వరానికి అనుగుణంగా ఉంటుంది. అలా ఉండాలి కూడా. అంతే కాకుండా సంగీతస్వరంలోని విన్యాసానికి అనుచారికగా, రాగాలాపనలో పరిచారిక స్వరంగా కూడా ఆ శబ్దగుణం ఆ సాహిత్య పదనాద గుణం ఉండాలి. అలాంటి ఒక విశిష్టలక్షణం కలది సంగీతకళలో ఉన్న సాహిత్యము.

అసలు సంగీత-- సాహిత్యమూ, సాహిత్య- సంగీతము రెండూ నాద ప్రధానమైనవే, శబ్ద ప్రధానమైనవే. అయినప్పటికీ వాటి వాటి అంశాల స్వభావాలలో కొంత మూల ప్రధానమైన తేడా ఉన్నది. ఈ రెంటినీ కలిగి ఉన్నది 'పదం'. ఈ పదం అన్న పదార్థం అటు సాహిత్యంలోనూ ఉంటుంది. ఇటు సంగీతంలోనూ ఉంటుంది. కనుక రసతత్వంలోని 'పదం' అన్న పదార్థంలో, అటు మధుర శబ్దమూ ఉంటుంది. ఇటు కమ్మని నాదమూ ఉన్నది. అందుకనే ఈ సంగీత సాహిత్య కళలలో 'పదం' అన్నది ఓ విచిత్రమైన మాధ్యమంగా ఉంటుంది. ఈ రెండుకళలలో ఆ పద పదార్థంలో సాహిత్య శబ్దమూ, సంగీత స్వరమూ పోయటానికి వీలయే ఓ పాత్రగా దాన్ని వినిమయం చేసుకొంటున్నవి సంగీత సాహిత్య కళలు. ఈ పదమాధ్యమాన్ని సంగీతసాహిత్యాలు లేని పరిధిలో అది తమ మూల అంశతో మలచుకొని, ఆ కళా సౌందర్యతత్వాన్ని దానికి కలిగించుకొని ఆ పదాన్ని తమ సౌందర్యవాచకంగా తీసుకొని పోతుంటవి తమ తమ కళాసృష్టిలో కనుకనే సంగీత వాగ్గేయకారులకు సాహిత్య పదశబ్దం మీద ఎంతో అవగాహన కావాలి. అప్పుడుగానీ సంగీతంలోని వాగ్గేయకారకత్వంలో వాక్కు సంగీతమధురంగా మధురసంగీతంగా నిలబడదు.

కనుకనే సంగీతకళలోని మూల సౌందర్య తత్వం, రసతత్వ వ్యక్తిత్వాన్ని వహించటానికి సంగీతకళలో సాహిత్యపదాలు చాలా పరిమితంగా పరిమిత పరిధిలో ఉంటాయి. ఆ ఉన్న పదాలూ క్లిష్టశబ్దాలను కలిగి ఉండవు. ఓ వేళ అలా ఉన్నా, ఆ పదంలోని అక్షరాల కన్నా అధికంగా, ఒక అక్షరానికి రెండూ, నాలుగు, ఎనిమిది స్వరాలు ఆ అక్షరంమీద పోయబడితే, ఆ అక్షరధ్వని మారిపోయి, అవి స్వరనాదంగా మారిపోతుంది. ఇలా సాహిత్యంలోని పదాలూ అక్షర శబ్దాలూ సంగీతకళలోని స్వరానికీ, ఆ స్వరంలోని స్వరగుణానికి ఇమిడి పోయేవిగా ఉంటాయి. అలాలేకపోయినా, ఆ సాహిత్య శబ్దాల తత్వాన్ని సంగీతకళ తన స్వరతత్వంలోకి, స్వరస్థాయిలలోకి మలచు కొని లలితంగా శ్రావ్యంగా చేసుకుంటుంది. అదీకాకపోతే ఆ అక్షర శ్రావ్యతను అక్షరకాలాలతో సాధించుకుంటుంది కూడా ఈ గానకళ. అలానే సాహిత్యకళలోని శబ్దం, పదాన్నీ పద అర్థాన్నీ మించిపోకుండా చూసుకుంటుంది. నిర్వచన రచనల్లో సాహిత్యపదం కన్నా ఆ పదంలోని శబ్దం అధికంగా ఉండి, ఆ పదాన్నీ దాని అర్థాన్నీ మించిపోకుండా ఆ నిర్వచన సాహిత్యం ఎప్పటికప్పుడు చూచుకుంటూ ఉంటుంది. అలానే సంగీతంకూడ తన సాహిత్యంలోని పదమూ అందులోని శబ్దమూ స్వరాన్నీ స్వరంలోని మాధుర్యాన్నీ మించిపోకుండా చూసుకుంటుంది.

నిర్వచన సాహిత్య రచనలలో పదాల శబ్దాల నడకలలో గల లయను తమ సౌందర్యం కోసం భద్రంగా వాడుకొంటుందే తప్ప, లయలోగల విభిన్నజాతులను గతులను అది అంతదాపుగా జేరనివ్వదు.

(28వ పేజీలో)

విశ్వవిఖ్యాతమూ, సుసంపన్నమూ అయిన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞాన కల్పవృక్షం అనే వేదవృక్షం భారతదేశంలోనే పుట్టి, పెరిగి ప్రపంచ జనహృదయ పీఠం మీద చెరగని తరగని అఖండ ముద్రను ఆవిష్కరించింది.

ఏ దేశంలో - ఏ గడ్డ మీద, ఏ భావనా ప్రసూనావిర్భావం జరిగినా - ఆధ్యాత్మికతా పూరిత ఓంకార వేదశబ్ద ప్రపూర్ణమైన భారతీయ తాత్త్వికతాముద్ర తప్పక ధ్వనిస్తూ, దర్శనమిస్తూ - కనిపిస్తుంది. ఇది భారత జాతి విశ్వమానవాళికి సమర్పించిన అపూర్వమైన కానుక.

"అధ్యాత్మవిద్యా విద్యానామ్" అని శ్రీకృష్ణ భగవానుడు గీతలో తన స్వరూప స్వభావాన్ని వినిపించడంలోనే మనకు ద్యోతకమౌతుంది.

మానవుడు తన జన్మను సార్థకం చేసుకుంటూ మనిషిగా ఎదగడానికి, సత్య శివ సుందరాత్మకమైన ఈశ్వర దర్శన భాగ్యానికీ, మోక్ష సాధనకూ ఆధ్యాత్మిక ధర్మాచరణమే శరణ్యమనీ తపస్సంపన్నులయిన ఋషిపుంగవులు ప్రబోధించారు.

ఇట్టి భాషితాలనూ, సుభాషితాలనూ, సందేశాలనూ జనహృదయానికి హత్తుకునేలా, ఆలోచనలు రేకెత్తించేవిగా, ప్రగతి మార్గానికి, జ్ఞానపథానికి దారిచూపే వెన్నెల దీపాలుగా పత్రికల పాత్ర, కర్తవ్యం, బాధ్యత ఎంతైనా వుంది.

పత్రికలూ అంటే ఏ పత్రికలు, ఎటువంటి పత్రికలు - ఏ సిద్ధాంతాన్ని ఆలంబనగా చేసుకోవాలి ? ఏ మత ప్రచారానికి నడుం బిగించి నడపాలి?

జర్నలిజం - ప్రస్తుతం మనం దిన, వార, పక్ష, మాస పత్రికలను చూస్తున్నాం.

స్పుత్నిక్ యుగంలో వున్న మనం విశ్వవ్యాప్తంగా - క్షణ క్షణం జరిగే సంఘటనలను చూస్తున్నాం, వింటున్నాం - చదువుతున్నాం.

సరే! అంతదాకా అభివృద్ధిని సాధించాం. ప్రపంచం నాలుగు చెరగులా జరిగే ప్రతి సమస్యా, సంఘటనా మన కళ్లముందు ప్రత్యక్షమౌతూంది. ఇవన్నీ చూసినా, విన్నా మనిషమనస్సులో ఎదురయ్యేది భయం, ఈర్ష్య, క్రోధం, పగ, బాధ, దుఃఖం, సంతోషం, ఆలోచన - ఇన్ని ప్రశ్నల చక్రబంధంలో చిక్కుకుని సమాధానాలు దొరక్క, దారి కనుపించక, ఏమిటా ? ఈ విశ్వమానవుని గుండె చప్పుళ్లలో తడబాటు, ఉరుకులు, పరుగులు, - అనే మీమాంసతో - దేనికోసమో వెంపర్లాడే మానవునికి కనిపించవలసిన దృశ్యం, వేదనా భరిత మానవునిలో శబ్ద నిశ్శబ్దాల మధ్య వినిపించవలసిన నాదవేదం, హిందూ ధర్మ ప్రబోధం, ఉపనిషత్ అష్టపదుల ప్రవచన పంచామృతంతో కూడిన ధార్మిక జిజ్ఞాసా జ్యోతి - ఆధ్యాత్మిక సంస్కృతీ విపంచి.

అదే హిందూమతంలో ప్రవహించే ధార్మిక నదీప్రవాహం! వేదబోధలు మానవ ప్రగతికి మహోదయాలు - దివ్యాక్షర రమ్య రమణీయాలు!

అది హిందూ సంస్కృతి విశ్వమానవుని మేలుకొలుపడానికి మీటిన మహతి.

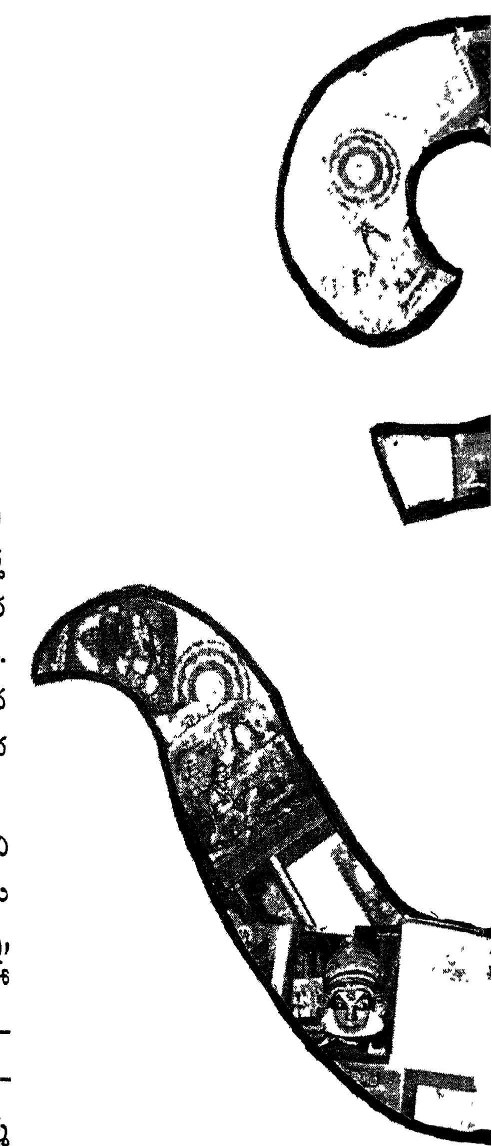
వేద ధర్మాలు వెన్నెల ముద్దల్లా, ప్రపంచానికి అందిన అపూర్వ మణిహారం!

కాలం నదీ ప్రవాహం వంటిది! మారుతున్న కాలంతో పాటు, ఆధునికత పేరున, ఆధునిక మానవుని రుచులు, ఆలోచనలు, అవగాహనలు, ఆచరణలు, ఆరాధనలు, అర్చనలు లోకనాలోకనాలలోనూ ఒక కొత్త చూపూ, ఒక కొత్తబాటా, ఒక నూతన పరిశీలనాత్మక వివేచనా - ఉదయించింది. కాని ఆ ఉదయ కిరణాలు ప్రగతీ మహోదయాలా ? తొంగిచూచిన తిరోగమన భావ దారిద్ర్యపు నీలినీడలా?

మతం కానివ్వండి, సంస్కృతి కానివ్వండి, సంప్రదాయం కానివ్వండి - నాలుగు కాలాల పాటు నిలచిందీ అంటే - ఔనన్నా, కాదన్నా - అందులో వున్న, ఆ జ్ఞానఖనిలో వున్న సుసంపన్న సంస్కారమే కారణం - అదే వేదసంస్కృతి - అదే ఆర్షధర్మం - అదే ఉపనిషత్‌సారం - అదే భారతీయాత్మ ప్రపంచానికి అందించిన మహాసందేశం!

అయితే! మన కర్తవ్యం ఏమిటి? మనం ఆచరించవలసిన, అనుసరించి అనువర్తింప జేయవలసిన మహాయజ్ఞ కర్తవ్యం ఏమిటి?

ప్రస్తుతానికి ప్రచారం కావాలి - ప్రబోధం కావాలి - అందుకే క్రైస్తవులకు, మహమ్మదీయులకు ఇంటింటికీ వారి వారి సందేశం అందివ్వడానికి అన్ని సాధనాలకన్నా పత్రికా ప్రచారం అవసరమని గుర్తించి -

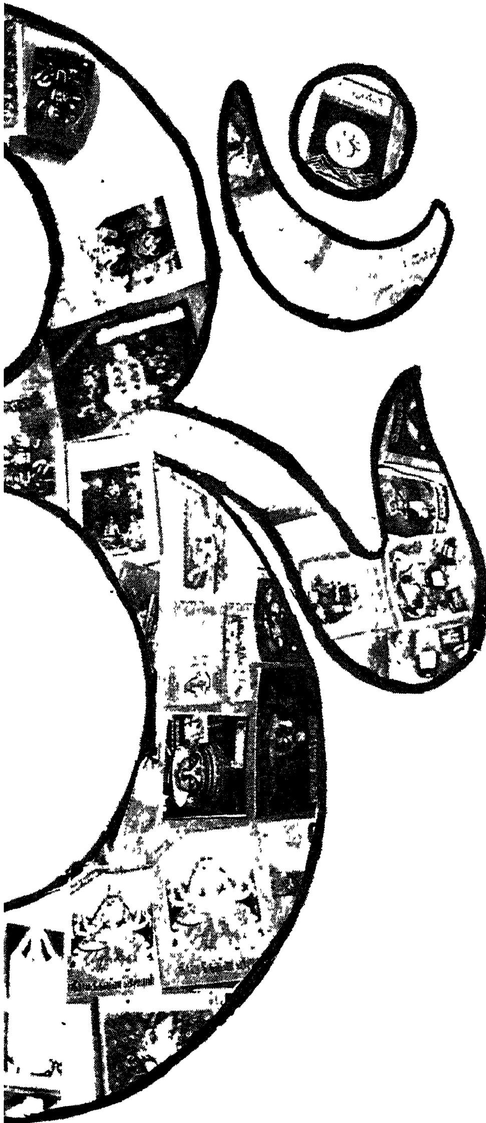

వగాహనలో పత్రికల పాత్ర

— ఎల్లోరా

కోట్లాది ధనం అందుకోసం వెచ్చిస్తున్నారు. దేశ దేశాలకూ గుప్పిస్తున్నారు.

హిందూమత ధర్మాలను ప్రశ్నిస్తున్నారు. వేదసూత్రాలకు వక్రభాష్యాలు వల్లిస్తున్నారు. ఉపనిషద్వాణికి అపార్థాలు లాగుతున్నారు. భగవద్గీతకు అపస్వర భావనను అంట గడుతున్నారు.

మనకు ధనం లేకపోవచ్చు - వేదధర్మం వుంది. ప్రచారసాధనాలు లేకపోవచ్చు. ఆధ్యాత్మిక భావసంపద కోకొల్లలుగా వుంది.

కావలసింది - పట్టుదల, నిష్ఠ, మన మత ధర్మాలను, విషయాలను, విశేషాంశాలను జనహృదయరంజకంగా, ఆలోచనామృత ప్రాయంగా, జ్ఞాన సమృద్ధంగా ప్రచారం చేయడం!

అందుకు ప్రధాన సాధనం పత్రికలు. పత్రికలకు లోటు లేదు దేశంలో - ఉన్న లోటు ఆధ్యాత్మిక ప్రబోధంతో వేద, ఉపనిషత్తుల నుంచి భారతీయ హృదయంలో మహాజ్యోతులుగా - వేదనాదాలుగా - ఓంకార శబ్ద తరంగాలుగా - ప్రజలను ఆకర్షించి, ఆలోచింపచేసి, ధర్మ భావంతో, ధార్మిక తాదాత్మ్య వాతావరణాన్ని వినిపించి, నడిపించి, చదివించే ధార్మిక పత్రికల ప్రచురణలు ఎన్నైనా, ఎంతైనా అవసరం.

కాని, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వున్న క్రైస్తవ మిషనరీలు వారి మతప్రచారానికై లక్షలాది ధనాన్ని ప్రపంచ పరివ్యాప్తంగా కుమ్మరిస్తూ - చిన్న చిన్న బుక్‌లెట్సు ద్వారా, చిన్న చిన్న పత్రికల ద్వారా వారు తమకు తెలిసిన ఎన్నో మార్గాల ద్వారా వారి మతాన్ని ప్రచారం చేస్తున్నా, దానికి దీటుగా హిందూ మత ప్రవర్తకులు, స్వాములు, సన్యాసులు, పీఠాధిపతులు - ధార్మిక సర్వజ్ఞులు ఎవరూ అంతగా పట్టించుకో లేదు. దానికి ప్రత్యామ్నాయ ప్రచారంతో హిందూమత ధర్మాన్ని, ఆచరణను జనంలోకి మళ్లించలేకపోయారు.

ఎంత గొప్ప వటవృక్షమైనా మొదట్లో నీళ్లు పోసి పెంచాలి. చావకుండా చూడాలి. చిగురించేదాకా దాని రక్షణ బాధ్యతను వహించాలి. అప్పుడు అది ఒక మహావృక్షంగా పలుశాఖలతో - పచ్చని ఆకులతో నిలబడ గలుగుతుంది.

అలాగే మన మతంలోని గొప్పనీ, వేదాధ్యయనంలోని మహత్త్వాన్నీ, ఉపనిషత్ సారాన్నీ, భగవద్గీతలోని భావజాలాన్ని నలుగురికీ అర్థం అయ్యే భాషలో సందేశాత్మకంగా అందించ గలిగితే ఇతర మతాల తాకిడికి, ధాటికి - భారతీయులు మోసపోయేవారు కారు.

అనేక మతఛాందసవాదుల - వాదాల పద ఘట్టన క్రింద, మత రాజకీయపు మంటల వల్ల భారతీయ తాత్త్విక, ఆధ్యాత్మిక, ఋషి ప్రబోధాలు - ప్రచారాలూ ఎన్నో ఎన్నెన్నో ఆటుపోటులను, సవాళ్లను ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది.

అది హిందూమత ధర్మపీఠానికి ఒక సవాలుగా నిలిచింది.

నీలి వార్తలతో, ప్రబోధాలతో, దుష్ప్రచారాలతో ధార్మిక హృదయంలో ప్రశ్నలు - సమాధానాలూ, ఆలోచనలూ, అవలోకనలూ - అనైక్యత, తప్పుడు వ్యాఖ్యానాలు - హిందువుల్లోనే తిరోగమన భావాల జడివానలు - ఇలా అడుగడుగునా అగ్నిగుండం మీద నిలబెట్టి భయపెట్టే విషనాగుల మధ్య మన ఉనికిని కాపాడు కోడమే, వేదవృక్షాన్ని రక్షించుకోడమే - ధర్మాలను పరిరక్షించు కోడమే కర్తవ్యం అయింది.

మహానదులు పారి పాయలైనట్లుగా హిందూమతంలో ఎన్నో ఎన్నెన్నో మత తత్త్వ పాయలు ప్రత్యక్షం అయాయి.

కానైతే - వీటన్నిటికీ మూలమైన ఆర్ష, ఆధ్యాత్మిక, తాత్త్విక, ధార్మిక సముచ్చయం, జ్ఞాన సమృద్ధమై, విజ్ఞాన ప్రఫుల్లమై వేదనాద ఓంకారమై - హిందూమతం పాలిటి హిమాలయమై - మహిమాన్విత మానవతా జ్ఞాన సూత్రమై నిలిచింది.

ఇప్పుడు మనం ఏం చేయాలి? ఏం చేస్తున్నాం - ఈ ప్రగతీ ప్రస్థానం ఎటు? ఏం సాధించడానికి ?

ఇతర మతాలను దూషించడం మన రక్తంలో ఇమడనిది, ఇతర మతాల లోని మంచిని హర్షించడం మన హిందూ ధర్మం లోని సహృదయం. అంతదాకా బాగానే వుంది. మన మత ధర్మాలకూ, క్రతు కర్తవ్యతా నిర్వహణంలో అడ్డుపడే మందేహతతిని ఓ కంట కనిపెడుతూ, మనమతంలోని మంచినీ, ఔన్నత్యాన్ని - ప్రపంచ పరివ్యాప్తంగా పాశ్చాత్యులను సైతం మన ధర్మాచరణం, వేదంలోని

సూక్ష్మ పరిశోధనాత్మక విషయాలు - భగవత్ సాక్షాత్కారానికి ఆర్షధర్మ - తపోరహస్యాలూ - వంటి అన్నింటినీ సరళంగా, సామాన్య భక్త జనకోటికి అందుబాటులో వుండేలా ప్రచారం చేయడం అవసరం.

ప్రచార సాధనం పత్రికలే! పత్రికలూ అంటే - జర్నలిజంతో ధార్మిక జర్నలిజాన్ని బేరీజు వేయడం సరిఅయిన ఆలోచన కాదు. దిన, వార, పక్ష, మాస, పత్రికలు. ఇప్పుడు వస్తూన్న వర్తమాన ఆలోచనలకూ, సంఘటనలకూ, సాంఘిక, రాజకీయ, సాహిత్యాలతో కొనసాగే జర్నలిజం అది.

అడపా దడపా ఓమత ధర్మాన్ని గురించో, వేదంలోని ప్రత్యేకతలను గురించో ప్రచురించినా - అది ధార్మిక జర్నలిజం క్రిందకు రాదు!

ధార్మిక పత్రికలు:

మత ప్రచారం కోసం - అది ఏమతమైనా వెలువడిన పత్రికలను గురించి పరిశీలిస్తే - మనం మనమతం కోసం, ధార్మిక ప్రచారానికి మన కర్తవ్యం ఎంతవరకూ ఏవిధంగా నిర్వర్తించాం అన్నది ప్రస్ఫుటమౌతుంది. అందుకు కొన్ని పత్రికల నామాలు - సంవత్సరాలూ - వారి కమిట్ మెంట్ లను గురిచి స్థాలీపులాకంగా చూద్దాం.

భారతదేశంలో మొట్టమొదటి సారిగా 1818లో బెంగాల్ నుంచి "దిగ్దర్శన్" పేరున పత్రిక వెలువడింది.

సత్యదూత - 1835 లో మతప్రచారానికై ప్రారంభించ బడింది. క్రైస్తవ ప్రచారం వీరి ప్రధానోద్దేశం.

తత్త్వబోధిని - మద్రాసు నుంచి బ్రహ్మసమాజం వారు ప్రారంభించారు, 1864 లో.

ఇంకా వృత్తాంతిని, వర్తమాన తరంగిణి, దినవర్తమాని, సుజనరంజని, శ్రీయక్షిణి, తత్త్వబోధిని, గోదావరి మండల విద్యాప్రబోధిని, ఆంధ్రభాషా సంజీవని, పురుషార్థ ప్రదాయిని, స్వధర్మ ప్రకాశిని, సుధీరంజని, సకల విద్యాభివర్ధని, బ్రహ్మాండరంజని, విద్వన్ మనోహారిణి, లోకరంజని, వివేకవర్ధని, జనవినోదిని, స్వదేశి, భారతి, ప్రబంధ కల్పవల్లి, యధార్థవాది, సతీహిత బోధిని, నీతిదర్పణము, సుజన మనోల్లాసిని, హిందూ జన సంస్కారిణి, దేశాభిమాని, అముద్రిత గ్రంథ చింతామణి, రసికోల్లాసిని మొదలయినవి.

పైన పేర్కొన్న పత్రికలలో పూర్తిగా మత ప్రచారం కోసం ఏర్పడితే - మరికొన్ని సంఘ సంస్కరణల పేరున ప్రచారం ప్రారంభించినవి వున్నాయి. అక్కడా అక్కడా సాహిత్య వ్యాసాలూ అవీ వున్నాయి. (కొన్నిమాత్రం సాహిత్యానికే పరిమితమయ్యాయి.)

పూర్తిగా ధార్మిక ప్రచారం కోసం ఏర్పడిన పత్రికలలోనూ అటుకొన్ని, ఇటుకొన్ని కలగూరగంప రీతిగా వున్నవీ లేకపోలేదు.

మానవుని మనుగడ కత్తుల వంతెన మీద పరుగులా తయారయి రాజకీయ సుడిగుండాలలోనూ, అజ్ఞానాంధకారపు దుష్ప్రభావాలవల్ల తన గమ్యం, తన మతం - తన ధర్మనిర్వహణా కర్తవ్యం మరచి తాత్కాలిక మైన విషయ వాంఛాలోలుడయినప్పుడు తనలో కలిగే భావ సంఘర్షణతో - ఒకానొక తాత్త్వికతను, ఆధ్యాత్మిక వెలుగును ఆశిస్తాడు. ఇది తెలిసీ రావచ్చు. తెలియకా రావచ్చు.

> "హిందూమత ధర్మావగాహనకు
> ధార్మికపత్రికలు కరదీపికలు కావాలి"
> - ఎల్లోరా

అటువంటి వానికి ఏదో ఒక వాణి, ఎక్కడో ఒక సందేశం, మరెక్కడో ఒక సుభాషితం - వినిపించాలి. ఆ వినిపించడమనే ప్రక్రియనే ప్రచారం అనుకొందాం.

అపారమైన మత సంప్రదాయం మనకు వుంది - అపూర్వమైన జ్ఞాన సంపద శబ్ద, అక్షర రూపాలలో మనకు వుంది. నాకీదారి చూపే మోక్ష జ్యోతి ఇదీ అని తెలియజేయడానికి, తెలుసుకో గలగడానికి ప్రచారసాధనం కావాలి. అందుకు పత్రికలు వాహికలు కావాలి.

ఆమూలనుంచి ఓ చిన్న పత్రిక ఈమూల నుంచి ఓ చిన్న పత్రిక వెలువడు తూనే వున్నాయి. సంతోషదాయకం - హర్షణీయం!

అయితే - ఇవి సుసంపన్నమైన పథకాలతో - సూత్రాలతో - నడుస్తున్నాయా?

మహానదులకు ఉపనదులు - పాయలు ఏర్పడినట్లు - హిందూమతం, సంస్కృతి వేద సంపదలకు కూడా ఎవరికి తోచిన వ్యాఖ్యానాలూ చేస్తున్నారు.

అనేక ఒడుదుడుకుల మధ్య మన సంస్కృతి, మన మత ధర్మాలూ, ధార్మిక సత్ సంప్రదాయాలు నిర్వీర్యమై పోకుండా నివురు గప్పిన నిప్పులా తిరిగి రగిలించి అగ్నిసూక్తం ఆలపించాలి. వేదవృక్షం చిగురించాలి.

అందుకు ప్రచార సాధనమైన ధార్మిక పత్రికలే శరణ్యం!

ఈ యజ్ఞ క్రతువువంటి కృషి విజయవంతం కావడానికి సప్తగిరివాసుడే శ్రీరామరక్ష!

దీనికి జరిగిన కృషికన్నా, జరుగుతూన్న కృషికన్నా - జరగవలసిన కృషి చాలావుంది.

భారతాత్మ మేలుకొనేవుంది. భారతీయ సంస్కృతీ సంపద. సమున్నతమైనది అని అనేక ధార్మిక పత్రికలు ఓపికంతలో నేల నాలుగు చెరగులనుంచీ వినిపిస్తూ ధర్మనిరతిని, ఆధ్యాత్మిక చింతనను - వేద మూలక జ్ఞాన చైతన్యాన్నీ ప్రబోధామృత సారం పంపుతూనే వున్నాయి.

మన ఋషులు - మన వేదాలు, మన ఉపనిషత్ లు - రామాయణ, భారత, భాగవత, తదితర ధార్మిక, ఆధ్యాత్మిక, హిందూమత ప్రచార పత్రికలు బోధిస్తూ జవాన్ని చైతన్యవంతులను గావిస్తూనే వున్నాయి.

పీఠాధిపతులు, యోగులు, స్వాములు, ఆచార్యులు ఎందరో ఏదో మూల నుంచి మనిషిలోని చీకటిని పారద్రోలి వెలుగులను వెలార్చడానికి జ్ఞానజ్యోత్స్నను ఆవిష్కృతం గావిస్తూనే ఉన్నారు.

మచ్చుకు - కన్నడంలో 'శంకర భాస్కర', అరవంలో 'కామకోటి', సంస్కృతంలో 'గైర్వాణి', హిందీలో - 'అగ్నిశిఖ', ఇంగ్లీషులో 'ది మౌంటెన్ పాత్', హిందీలో - 'శ్రీ వైష్ణవ సమ్మేళన్', కన్నడంలో - 'దాసవాణి' ఇలా అనేక భాషల్లో మరెన్నో -

తెలుగులో అయితే - భక్తి నివేదన, నృసింహప్రియ, శ్రీశైలప్రభ, సనాతన సారథి, వేదాంత భేరి, సద్గురువాణి, యథార్థ భారతి, రామకృష్ణప్రభ, వేదాంతకేసరి, గీతావాణి, వేదాంతవాణి - ఇంకా ఎన్నో, ఎన్నెన్నో!

సుఖశాంతులతో మనిషి తన జీవితాన్ని గడపడానికి, తన మనుగడను సార్థకం చేసుకోడానికి - తద్వారా అభ్యుదయ పథంలో పయనించడానికి - ప్రధానమైన అస్త్రధారణం ధర్మాచరణం!

స్వార్థం వేయిపడగలై, ఈర్ష్యా ద్వేషాలు శత సహస్ర జ్వాలలై బుసలు కక్కుతూన్న ప్రస్తుతంలో - దానిని అదుపు చేయడానికి ధర్మాచరణమే ప్రధానం.

ఆధునిక యుగంలో - ప్రస్తుత సమాజంలో బ్రతుకీడిస్తూన్న మానవునికి సనాతన ధర్మం అంటే ఏమిటో? ఏ కారణాల వల్లనైతేనేం మన సంస్కృతి, సంప్రదాయం, కట్టుబాట్లు - కర్మ నియమాలూ, ఆచరణలూ ఏమిటో కూడా తెలియని స్థితి ఏర్పడింది.

ఈ చీకటినుంచి, ఈ అజ్ఞానంనుంచి మనిషిని, మనసును తట్టి మేల్కొల్పవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

అందుకోసం - ధార్మిక పత్రికలు వేయి పూవులై వికసించాలి - భారతీయ ఆధ్యాత్మిక నందనవనం పరిమళించాలి.

ఆ కర్తవ్య నిర్వహణం కోసం 'సప్తగిరి' ధార్మిక ప్రబోధామృత పీఠం కావాలి.

కలియుగ వైకుంఠవాసుని. ధార్మిక క్షేత్రమే అందుకు అంకురార్పణగా నిలిచి శుభాక్షతలు జల్లాలి.

వేద ఏవ పరోధర్మః

ధర్మం నాలుగు పాదాలా నడవాలంటే వేదార్థసారం అవగతం చేసుకోవాలి. ఉపనిషద్ రహస్యాలను పరిశీలనం గావించాలి. వ్యాస పీఠంలోని మానవతా విలువల లోతులను గ్రాహ్యా మొనరించుకొని కళ్యాణ కారకమైన యజ్ఞాచరణకు ప్రణవ నాదాలను పలికించే మహతీతంత్రులను లయాన్వితమైన హిందూమత ధర్మ సూత్రాలను గానంలా వినిపించాలి. అప్పుడు గతంలోంచి ప్రస్తుతంలోంచి భవిష్యత్తులోని మహోన్నత ఆదర్శ ప్రపంచపుటంచులను అందుకోవాలి. ఆ క్షణమే సంఘం పరిమళిస్తుంది. ధర్మం నవ్వుల పువ్వులు విరబూస్తుంది. జ్ఞానసూర్యోదయం అరుణమై ప్రతిధ్వనిస్తుంది.

---ఎల్లోరా

సప్తగిరి

సుమారు మూడు దశాబ్దాలుగా ధార్మిక ప్రచారమే ఊపిరిగా - భారతీయ తత్త్వ ప్రచారమే ధ్యేయంగా 'సప్తగిరి' చేస్తూన్న అక్షరార్చన అపూర్వమైనదీ - అభినందనీయమైనదీ!

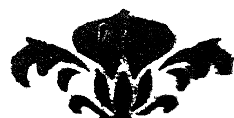
వేంకటేశ్వర లీలలు, మన దేవాలయాలు, బాలప్రబోధం, గృహలక్ష్మి, యువవాణి, ఇత్యాది శీర్షికలతో అన్ని తరహాల ప్రజానీకంలో ధార్మిక చింతన, చైతన్యం రగిలించి - భక్తిమార్గంవైపు, సనాతన ధర్మపథం దిక్కుగా పయనించడానికి కంకణం కట్టుకున్న పత్రిక ఇది.

దీని కర్తవ్యం ఇంతటితో ఆగిపోలేదు. ధార్మిక పత్రికలుగా వెలువడి సేవ చేస్తూన్న అన్ని తరహాల వారినీ ఒక వేదిక మీద సమైక్య పరచి, చర్చాగోష్ఠులు ఏర్పాటు చేసి, సదస్సులలో ఒక బృహత్ ప్రణాళికను రూపొందించి ధార్మిక జర్నలిజంకు నిర్దిష్టమైన, ప్రణాళికాబద్ధమైన సమైక్య వేదిక నిర్మించి భారతీయాత్మ మహాజ్యోతిని వెలిగించే ప్రయత్నం చేయాలి - వీరికి సమన్వయ కర్తృత్వం ధర్మ ప్రచార పరిషత్ స్వీకరించి - కార్యరంగానికి శ్రీకారం చుట్టాలి.

ధార్మిక పత్రికలే ఇలా ముందడుగేసినప్పుడు - హిందూమతం అఖండమై అఖండ దీపమై జ్ఞాన పుష్పాలను విరబూస్తుందనడంలో సందేహం లేదు.

అందుకోసం ధర్మచింతనతో, ధార్మిక చైతన్యంలో ఓంకారనాద రూపమైన జయ పతాకను ఎగురేద్దాం!

ప్రపంచ మానవాళిని భారతీయ తత్త్వామృతంతో అభిషేకిద్దాం!

(23వ పేజీ తరువాయి)

కనుకనే, సంగీతంలోని సాహిత్యంలో నాదం ఉంటుందేగానీ, పదశబ్దం అధికంగా ఉండదు. ఉన్నా, అది స్వరకల్పనా స్వరంలో కరిగిపోతుంది. సాహిత్యంలోని సంగీతంలో శబ్దం దాని నడక సౌందర్యం అధికంగా ఉంటుందేగానీ, నాదం అధికంగా ఉండదు. ఉన్నా అది శబ్దార్థాలలో కలిసిపోయి ఆ శబ్దార్థాలకు సువాసనలను ఇచ్చేదిగా ఉంటుంది.

అందుకనే సంగీతకళలోని సాహిత్యమూ, అందులోని పదాలూ, సాహిత్యకళలోని సాహిత్యంలా కాకుండా, రాగంలో జాలువారుతూ ప్రవహించే స్వరాల సాహిత్యం మాదిరిగా ఉంటుంది.

కాలాలూ ఎన్నిమారినా, సాహిత్యంలో ఎన్ని క్రొత్త రీతులు వచ్చినా, అందులోని సౌందర్యతత్వసృష్టి, ఆ సాహిత్యాన్ని రసవత్తరంగా చేసేదిగానే ఉంటుంది. ఆనాటి పద్యం ఈనాటి వచనగేయంగా అయినా, సుందరత ఎంత వద్దనుకున్నా ఆ సాహిత్యశబ్దాల కూర్పులో ఏదో ఒక సుందరత ఉండకుండా పోవటంలేదు. దానిని ఈనాడు, 'ఈ వచనగేయం చక్కగా నడిచింది' అంటాం. గతంలో అయితే 'చక్కని ' యమకాలు నడకలు అందులో ఉన్నాయి. మంచి శబ్దం ఉంది అనే వాళ్లము. ఆ సాహిత్యసుందర ప్రవంతికి యమకం జీవం. ఈ సాహిత్య హృదయ పటుత్వానికి ఊపు జీవగర్ర.

సంగీత కళకు జీవనాడి స్వరప్రయోగంలో చూపించే గమకం. ఈ గమకాలు లేకపోతే సంగీతకళలో భావపుష్టిరాదు. రసావిష్కరణ జరగదు. పాడిస్వరాలను చిత్రవిచిత్రంగా ఎంతగా కల్పనచేసినా వాటిని ఎంతగా వాదనము చేసినా ఆ వాదనములో, ఆ గాత్రంలో రసావిష్కరణ గాఢంగా జరగదు. అలాంటి గమకాలు సంగీతకళకూ, సంగీతకళలోని స్వరానికి, సంగీతకళలోని రసావిష్కరణకూ ఆయువుపట్టులు. ఆ వివిధ రుచులు గల గమకాలు భావపుష్టికీ రాగభావ పుష్టికీ గాత్రమునుండి రసం చిప్పిల్లటానికీ, రసానుగుణంగా స్వరసౌందర్యానుగుణంగా-- 1. గాత్రపు స్వరస్థానాల పొరల్లో; 2. వాద్యపు మెట్లమీదా; 3. వాద్యపు స్వరస్థానాల్లో ప్రయోగింప బడుతాయి. అప్పుడు వాద్యపు మెట్లమీది నుండీ, గాత్రంలోని స్వరపేటిక పొరల్లో నుండీ జాలువారుతూ పొంగిపొరలుతూ ఉంటుంది. రసకళయ్యైన సంగీతకళ.

అందుకని సాహిత్య జగత్తులో యమకంలోని సౌందర్య తత్వం, భావరసాల వ్యక్తీకరణకు అఖండబలం. అలానే సంగీతకళా జగత్తులోని సౌందర్యలక్షణం, ఈ గమక జీవనంలో ఉన్నది. ఈ గమక యమకాలు రెండూ ఆయా కళలలోని రసస్పష్టికి ఆయువుపట్టులూ రసజీవన స్రవంతులు.

సాహిత్యం తన భావాన్ని బలంగా చెప్పటానికి, ఏదోరూపంలో ఏదో ఒక వర్ణనలో పలుకుతూ ఉంటుంది. వర్ణనలు రచనా జగత్తులో ఓ సాహిత్యధనరాశి. అవి ఎన్ని రూపాలలోనైనా కాలగతులలో పరిణామం పొందవచ్చు. అలానే సంగీతకళలో వర్ణాలు అన్నవి అనంతంగా ఉన్నాయి. ఈ వర్ణాలు సంగీతకారునకు ఎంతగా ఒంటపట్టితే, ఈ సంగీతకళాజగత్తులో అంతగా ఆ సంగీతకళాకారుడు సంగీతరస కళాకారుడు ఔతాడు. సాహిత్యంలోని వర్ణనలు రచయితలో రచనలోని సృజనశీలతను ఎంతగా పెంచుతాయో, అలానే ఈ సంగీతకళలోని వర్ణాలు సంగీత కళాకారునికి అతనిలోని సృజనాత్మకతనూ సృజనశీలతనూ అంతగా పెంచుతాయి.

సాహిత్యకళలో అందాన్ని తెచ్చేది వర్ణన అన్న అంశం. ఆ అంశం ఎన్నో రీతులలో ఎన్నోకాలాల్లో విస్తరిల్లి ఉన్నది. ఈ వర్ణన అంశ అప్పుడేకాదు, ఇప్పుడూ, ఇకముందూ సాహిత్యకళలో ఉండవలసినదే. అది లేనిదే సాహిత్యం అన్న కళకు జీవిక లేదు. అధునాతనమూ ఆహ్వానగతమూ అయిన సాహిత్యంలో ఏవో కొన్ని రూపాలలో వర్ణన ఉండక తప్పదు. అప్పుడుగానీ అది సాహిత్యము అని అనిపించుకోదు.

సంగీతకళ ధాతు అభ్యాసంలో దివరగా వచ్చే వర్ణాలు, సంగీతంలోని తమ వర్ణాల సాధనతో ఎంతో పుష్టిని ఇస్తుంది. అలాంటి వర్ణాలు సంగీతకళలో సంగతులుగా నిరవల్స్‌గా ఉపయోగించవలసిన అవసరాన్నీ స్థాయినీ అనుసరించి ప్రయోగించబడుతుంటాయి. దీనివలన భావపుష్టీ, రసపుష్టీ వస్తవి. అంతకన్నా మించి సంగీత సౌందర్యసృష్టి జరుగుతుంది. కళాసృజనలో రస ఔచిత్యమూ ఉంటుంది.

సంగీతకళకు సోదరకళయైన సాహిత్యంలోనూ వర్ణాలకు సమతూకంగా వర్ణనలు ఉన్నాయి. ఈ వర్ణనలుగల సాహిత్యం ఎప్పుడైనా ఎక్కడైనా, ఏకాలంలోనైనా మనిషి హృదయాన్ని తాకగలదు. అది సాహిత్య లక్షణం. అది దేశకాలాలనుబట్టి విభిన్నం కావచ్చు. అలాంటి లక్షణాలను సంగీత కళలోని వర్ణాలు కళా సుందరతత్వంలోనూ, భావ రసపుష్టి గుణాలలోనూ ఉన్నవి.

సాహిత్యంలో చక్కని వర్ణనవస్తే ఎంత ఆర్ద్రత కలుగుతుందో, సంగీతకళలోని స్వరకల్పనలో చేసే చక్కని వర్ణ సంగతులు వర్ణ ఆలాపనలు మనోధర్మ సంగీతంలో వచ్చినప్పుడు అలాంటి సౌందర్యానుభూతీ రసస్థాయీ కలుగుతుంది. అప్పటికప్పుడు సంగీతకారునితో సృజింపబడుతుంది. సాహిత్యంలో ఆశువు ఛందోబద్ధము వ్యవధానములేకుండా సాహిత్య కారునితో సృజింపబడుతుంది.

సంగీతకళలోని మనోహరమైన మనోధర్మ సంగీతమూ లయబంధి. రాగములోని స్వరకల్పనలు అన్నీ విచిత్రగతులలో అప్పటికప్పుడు వ్యవధానములేకుండా ఎంతో సృజనతో కళానైపుణ్యంతో ధారగా వచ్చేటటువంటివి. ఆశువులో వేగము, కేవలం కల్పనా నైపుణ్యం ప్రధానమైనట్లు, మనోధర్మ సంగీతంలోనూ వేగమూ స్వరకల్పనా నైపుణీ నెరవూ ప్రధానంగా ఉంటాయి.

సాహిత్య ఆశువు శ్రోతలను ఆశ్చర్యచకితులను చేసినట్లు సంగీతకళలోని మనోధర్మ సంగీతము శ్రోతలను సంభ్రమాశ్చర్యాలలో ముంచుతుంది. కరతాళధ్వనులను చేయిస్తుంది. ఇది ఒక సంగీత కళాసృజన.

ఒకరకంగా ఆస్వాదించేది సంగీతకళే అయినా, అందులో మనకు తెలీకుండా మన అధోచేతనలో ఇలాంటివి ఎన్నో సాహిత్య లక్షణాలనూ సాహిత్య అనుభూతులనూ సంగీతంలోని స్వరరచన మనలో పుష్పింపజేస్తూ-- ఎన్నో సంయమన స్వరాలను సంగీతకళ మధురంగా మనలో ఆలాపిస్తూ ఉంటుంది.

*

శ్రీ ప్రసన్న వేంకటేశ్వరాలయం - అప్పలాయగుంట

శ్రీ జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం

భక్తుల పాలిటి కొంగుబంగారమై వెలుగుతున్న తెలుగు వారి ఇలువేలుపు తిరుమల శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి. ఆ దేవదేవుడు కోరిన వారి కల్పతరువు. చింతించువారి పాలిటి చింతామణి. భావించువారి పరబ్రహ్మ.

అట్టి మహిమోపేతుడైన తిరుమల స్వామి వారి ప్రతి రూపాలుగా శ్రీవేంకటేశుని అర్చామూర్తులు ప్రాచీనకాలం నుంచీ దేశం నలుమూలలా ప్రతిష్ఠింపబడ్డాయి.

ఇటీవలి కాలంలో అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా వంటి పాశ్చాత్యదేశాల్లో సైతం ఆ ఘనవేంకటేశుని ఆలయాలు వెలిశాయి, వెలుస్తున్నాయి కూడ.

కలుషభంజనుడు, వరప్రదాతయగు కొండలరాయని ప్రతిరూపంగా వెలసిన అర్చామూర్తి "అప్పలాయ గుంటలోని శ్రీప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామి."

తిరుపతికి 15 కిలోమీటర్ల దూరంలో కొండలనడుమ చుట్టూ పచ్చని పంట పొలాలు, పెద్ద తామరగుంట ఇలాంటి ఆహ్లాదకరమైన పరిసర వాతావరణంలో వెలసిన గ్రామం అప్పలాయగుంట.

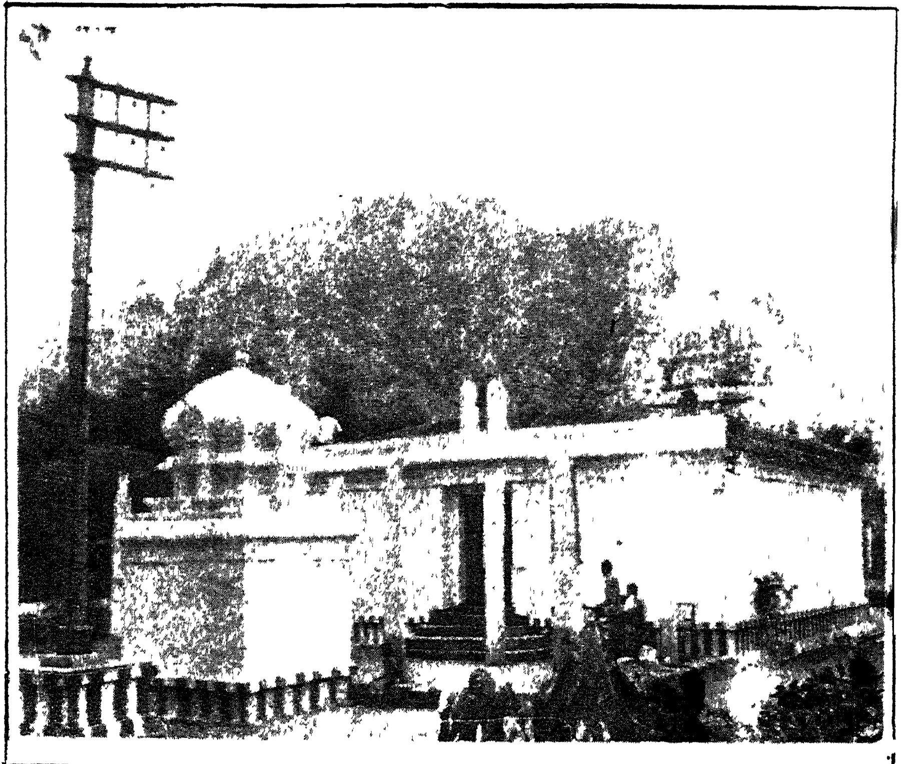
కలియుగ ప్రారంభంలో సుమారు 5 వేల ఏండ్ల క్రిందట నారాయణవనాన్ని పాలించే ఆకాశరాజు కూతురు పద్మావతిని పరిణయమాడి, ఏడుకొండలు ఎక్కేముందు, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి పద్మావతితో కూడ అప్పలాయగుంట సమీపంలోగల కొండలమధ్య, కోనల మధ్య విహరించినాడట. మరి కొంతకాలానికి అక్కడ వున్న యోగులకొండలో సిద్ధయ్య అనే యోగి శ్రీస్వామివారిని గూర్చి తపస్సు చేశాడు. అతని తపస్సుకు ప్రసన్నుడైన వేంకటేశ్వరుడు ప్రత్యక్షమై దర్శనమిచ్చాడు. ఆ యోగి కోరికపై అప్పటినుంచి స్వామివారు ఆ కొండ క్రింద "ప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామి"గా వెలసినాడు. అప్పటి యోగుల కొండే నేడు వేములకొండగా పిలువబడుతున్నది.

జనశ్రుతులు

ఒకప్పుడు "అప్పలయ్య" అను యాత్రికుడు తిరుమలకు వెళుతూ, ప్రస్తుతం అప్పలాయగుంట వున్నచోట కొద్దిసేపు విశ్రమించినాడట! పిదప నిద్రలేచి తిరుమలకు పోతూ, తన దగ్గరవున్న డబ్బుసంచిని అక్కడే మరచి పోయినాడట! దారిలో జ్ఞాపకం వచ్చి "స్వామీ ఏడుకొండలవాడా! నా ధనం నాకు దొరికితే ప్రజోపకరమైన శాశ్వత కార్యం అచ్చోట చేస్తా"నని మొక్కుకున్నాడట!. తాను పడుకున్నచోటనే తన డబ్బు యథాస్థితిగా దొరుకగా దానితో ప్రసన్న వేంకటాచలపతికి ఎదురుగా ఒక గుంటను తవ్వించినాడు. అది అప్పలయ్య తవ్వించిన గుంట కాబట్టి "అప్పలయ్య గుంట" అని పిలువబడిందట! కాలక్రమేణ జనవ్యవహారంలో "అప్పలాయగుంట"గా మారిందని ఒక జనశ్రుతి వినవస్తున్నది.

మరో కథనం ఏమిటంటే పూర్వం ఆ గ్రామస్థులు స్వామివారి ఆలయం ప్రక్కన ఒక చెరువును తవ్వించాలని తలపెట్టారట! పని మొదలు పెట్టినప్పటినుండి పనివాళ్లకు ఏ రోజుకూలి ఆ రోజే అప్పులేకుండా ఇచ్చేవారు. ఇలాగ అప్పు పెట్టకుండానే, చివరివరకు ఆ గుంటను తవ్వించారట! ఇలా అప్పు చేయకుండా తవ్వించిన గుంట కాబట్టి "అప్పులేని గుంట"అని పిలువబడిందట. తర్వాత తర్వాత

> 94 జూన్ 17 నుండి 26 వరకు - పదిరోజులపాటు జరుగుతున్న అప్పలాయగుంట శ్రీ ప్రసన్న వేంకటేశ్వర స్వామి బ్రహ్మోత్సవం సందర్భంగా ప్రచురితం.
>
> సం॥

జనవ్యవహారంలో "అప్పలేనిగుంటే" అప్పలా యగుంటగా పిలువబడి, చివరకు ఆ పల్లెకు కూడా అదే పేరు స్థిరపడిందని అంటారు.

పై రెండు గాథల్లో, రెండవ కథనం కొంత సత్యానికి దగ్గరగా వుందని చెప్పవచ్చు. ఎంచేతంటే ప్రాచీన కవుల వ్రాతల్లో, శాసనాల్లో "అప్పలేనిగుంట" పేరు సంస్కృతీకరింపబడి "అనృణసరోవరం" అనే పేరుతో ప్రయోగింపబడింది.

చరిత్ర

సుమారు వెయ్యేండ్లకు పైగా చారిత్రక ప్రసిద్ధి వున్న కార్వేటినగర ప్రభువుల పాలనలో ఈ అప్పలాయగుంట గ్రామం వుండినట్లు శాసనాధారాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి. వీరి రాజ్యానికి వాయువ్యంలోను, దక్షిణంలోను ఉత్త రార్కాడు, తూర్పున చెంగల్పట్టు జిల్లా, ఈశాన్యదిశలో శ్రీకాళహస్తి రాజ్యం ఎల్లలుగా వుండినాయి. అనగా తిరుమల, తిరుపతి, తిరుచానూరు, నాగలాపురం, నారాయణవనం, తిరుత్తణి, షోళింగర్ మున్నగు

అనేక ఆలయాలు, క్షేత్రాలు, ఇంకా 900 గ్రామాలు వీరి ఏలుబడిలో వుండినట్లు చరిత్ర తెలుపుతున్నది.

అంతమాత్రమేగాక తిరుమల, తిరుపతి, తిరుచానూరు, అప్పలాయగుంట, ఆలయ ఉత్సవాలు, ఊరేగింపుల్లో కార్వేటినగర ప్రభువులు ప్రధానపాత్ర వహించేవారు. వారు తిరుమల శ్రీస్వామివారికి ఒక రత్నకిరీటం, సూర్యకరారి అనబడు నందక ఖడ్గాన్ని సమర్పించినట్లు కూడా తెలుస్తున్నది.

కార్వేటినగర ప్రభువులలో కటారి సాళ్వమాకరాజు శ్రీవేంకట పెరుమాళ్రాజు అత్యంత ప్రసిద్ధుడు. మీదుమిక్కిలి వేంకటేశ్వరస్వామికి పరమభక్తుడు. ఈ ప్రభువు అప్పలాయగుంట ప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామి వారికి ఎన్నో మడులు, మాన్యాలు ఇచ్చాడు. ఉత్సవాలు ఊరేగింపులు నిర్వహించాడు. ఈ వెంకట పెరుమాళ్రాజు క్రీస్తు శకం 1750 ప్రాంతంలో కానుకగా సమర్పించుకున్న రెండు దీపస్తంభాలు సుమారు 5 అడుగుల ఎత్తుకలవి నేటికీ అప్పలాయగుంట ఆలయంలో చూడవచ్చు.

ఆ దీపపు సెమ్మెలపై వెంకట పెరుమాళ్రాజు వేయించిన శాసనం కూడా మనం పరిశీలించవచ్చు.

"శ్రీ అక్షయ సం॥ వైశాఖ శుద్ధ ౧౫ అనృణసరోవర నగరాధీశ్వర శ్రీ ప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామి సన్నిధౌ శ్రీ మహా మండలేశ్వర కటారి సాళ్వమాకరాజు శ్రీ వెంకట పెరుమాళ్రాజు దేవమహారాజు సమర్పితాఖండ దీపికాస్తంభో విజయతేతరాం"

ఈ శాసనానికి ఎడమవైపు ఖడ్గం గుర్తును, ఆ ఖడ్గానికి ఇరువైపులా సూర్యచంద్రుల ముద్రలు, ఖడ్గం మొనక్రింద వరాహ ముద్ర చిత్రింపబడ్డాయి.

ఈ మాకరాజు వెంకట పెరుమాళ్రాజు కవి, పండితుడేగాక కవిపోషకుడు కూడ. ఈయన విజయనగర ప్రభువుల మాదిరిగానే అష్టదిగ్గజాలను, కవులను తన ఆస్థానంలో పోషించినాడు. వారిలో 'సారంగపాణి' ప్రసిద్ధిగన్న వాగ్గేయకారుడు. ఈయన పాడిన

పాటలు "సారంగపాణి పదాలు"గా ప్రసిద్ధి కెక్కాయి. ఈ సారంగపాణి పదాల్లో అప్పలాయగుంట ప్రసన్న వేంకటేశ్వరుడు కూడ చోటు చేసుకున్నాడు.

ఘంటారాగం - ఆదితాళం

తటుకు తటుకుమని యదురీనె గుండె
దిటవు లేదె నీసాక్షిగా ॥ పల్లవి ॥
కుటిల కుంతలి యమ్మణ పరోవర
మట ప్రసన్న వేంకటశౌరి మొన్న
చిటికలో వలపించి పోయెనే
నెటులసైతు దెలుపవే నా రొమ్మున ॥ తటు ॥

....

సారంగపాణి కాలాన్ని క్రీస్తుశకం 1680-1750గా నిర్ణయించి, ఈయన కార్వేటి నగర ప్రభువైన వెంకటపెరుమాళ్ళరాజు ఆస్థానంలో వుండినట్లు పరిశోధకులు నిగ్గుదేల్చి చెప్పారు. సారంగపాణి తన ప్రభువైన మాకరాజు మీద కూడ పదాలు చెప్పాడు.

శంకరాభరణం - ఆదితాళం
తేనెలూర మాటలాడకు
తెలిసె నీనెనరు
మానినీ మనోహర శ్రీసాళువ
మాకరాజు కార్వేటి రాజేంద్రా.

సారంగపాణి చేత కీర్తింపబడ్డ ఈ మాకరాజే మాకరాజ వెంకట పెరుమాళ్ళరాజని పైన పేర్కొన్న అప్పలాయగుంట ఆలయంలోని దీపపు సెమ్మెలమీది శాసనం స్పష్టం చేస్తున్నది.

కాని అంతకు పూర్వమే కార్వేటినగరంలో కూడ ఒక ప్రసన్న వేంకటేశ్వరుడున్నట్లు తెలియ వస్తున్నది.

ఋగ్వేది వేంకటాచలకవి తాను రచించిన చంపూ రామాయణాన్ని వెంకట పెరుమాళ్ళరాజు జ్యేష్ఠ భ్రాతయగు కసవ రాజునకు అంకితమిచ్చాడు. దానిలో తాను రచించిన "వేంకటేశ్వరాష్టకం"లోని క్రింది పద్యాన్ని కసవరాజు ఎదుట చదివినట్లుగా ఋగ్వేది వేంకటాచలకవి తన చంపూ రామాయణంలో పేర్కొన్నాడు.

వేశ్వేరన్ శివుడంచు విష్ణువనుచున్
వెల్లింటి కావేది రా
జోర్వీనాథకుమారుడౌ కసవరా -
జుత్సాహ వృత్తిన్ధరా
గీర్వాణ ప్రకరంబు లెంచగను భ-
క్తిన్ సంప్రతిష్ఠించెగా
కార్వేటీశ ప్రసన్న వేంకట
రమాకాంతా మహోవల్లభా!

ఈ పద్యంవల్ల ఆ నాటికే కార్వేటినగరంలో ఒక ప్రసన్న వేంకటేశ్వరుడు ప్రతిష్ఠింపబడినట్లు స్పష్టం. ఇది కార్వేటినగరానికి పశ్చిమదిక్కులో వుండినట్లు జనశ్రుతి. నేడు ఈ ఆలయం కానరాదు. కార్వేటినగరంలోని ఆ ప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామిని అప్పలాయగుంటకు తరలించి, ప్రతిష్ఠించారని కూడ జనవ్యవహారంలో వుంది. ఇది పరిశోధింపవలసిన విషయం.

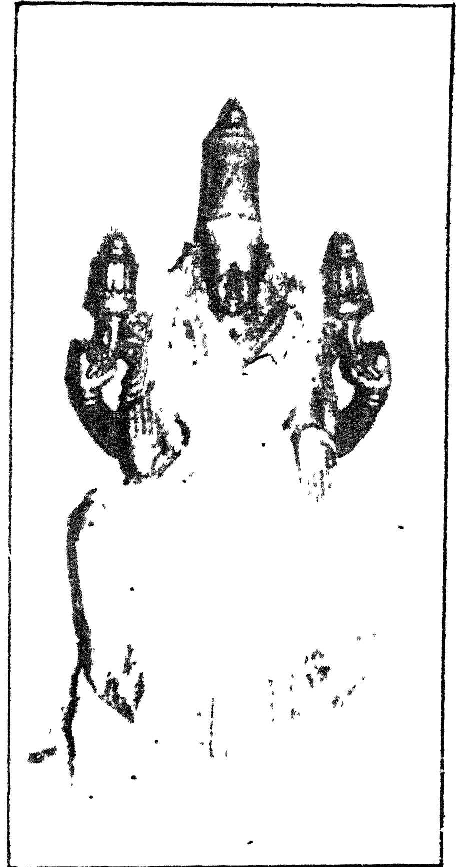
అంతకు చాలాపూర్వం అంటే క్రీస్తుశకం 16వ శతాబ్దం పూర్వార్ధంలో తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల మనుమడైన చిన తిరుమలాచార్యులు ఒక ప్రసన్న వేంకటేశ్వరుని కీర్తించాడు. కాని ఊరుమాత్రం పేర్కొనలేదు.

నాదరామక్రియ

వేవేలు చేతలవాడు వీడె
దేవుడుగదె ప్రసన్న తిరువెంగళప్పుడు.
యిద్దరు సతులు తన యిరువంకలఁ గొలువ
గెద్దెన చూపులనె కరగింపుచు
అద్దరిపాటు సేసి ఆయములు ముట్టేని
లెద్దిన గోళ్ళ ప్రసన్న తిరువెంగళప్పుడు

కామిముఖులు నలువంక కదిసి సేవలుసేయ
సామపు ఘాటలనె యాసలు చేయుచు
దోమటి వెనకులనె దుండగాల సేసీని
దీమసముతో ప్రసన్న తిరువెంగళప్పుడు!!

అలమేలుమంగ దన కాకు మడిచియ్యఁగాను
సొలపుల మాటలనె చొక్కింపుచు
నలుపై శ్రీవేంకటనాథుడై కూడిన వాఁడు
లెలిఁ సిన్నుల ప్రసన్న తిరువెంగళప్పుడు!!
సంపు 16 - పాట 2 - 29.

పైపాటలో అప్పలాయగుంట ప్రసన్న వేంకటేశ్వరుడే కీర్తింపబడి వుండవచ్చునేమో!

ఇటీవలికాలం వరకు అంటే ఆంగ్లేయుల వారి కాలం వరకు కూడ ఈ అప్పలాయగుంట ఆలయానికి కార్వేటినగర రాజులు ధర్మకర్తలుగా వుండినారు.

స్వాతంత్ర్యానంతరం ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రంలో కొంతకాలంపాటు ఈఆలయం తిరుత్తణి ఆలయనిర్వహణలో వుండింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన పిదప ఆంధ్రప్రదేశ్ దేవాదాయశాఖ ఆధీనంలో వుండింది. అటు తర్వాత 1988లో సెప్టెంబరు 23వ తేదీన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల అధీనంలో చేర్చబడింది.

ఆలయనిర్మాణం

తూర్పుముఖంగా నిర్మించబడిన ఈ ఆలయం చుట్టూ ఇటుకలతో కట్టిన విశాలమైన ప్రాకారం వుంది. ప్రవేశద్వారం వద్ద మహాద్వార గోపురం కట్టడానికి అనువుగా నిర్మించబడ్డ రాతి చట్టం మాత్రమే మొండిగా నిలిచిపోయింది. ప్రవేశద్వారం దాటిన వెంటనే పది అడుగుల దూరంలో ధ్వజ

స్తంభం, దానిని ఆనుకొని గరుడని మండపం పడమటి ముఖంగా అంటే శ్రీప్రసన్నవేంకటేశ్వరునికి అభిముఖంగా వున్నాయి. ఈ గరత్మంతుని విగ్రహం తిరుమల, తిరుపతి ఆలయాలలో వలెనే వున్నది.

మొదటి ప్రధాన ప్రాకారం తర్వాత అసంపూర్తిగ నిలిచిపోయిన మరో ప్రాకారం ఆలయం చుట్టూ వుంది. దీని ఎత్తు కేవలం రెండడుగులు మాత్రమే.

ఈ రెండవ ప్రాకారంలోపల ప్రదక్షిణ ఆవరణలో స్వామివారి గర్భాలయానికి నైరుతి మూలలో శ్రీ పద్మావతి అమ్మవారి చిన్న గుడి, వాయవ్యములలో నిలువెత్తు శ్రీ గోదా లక్ష్మి (ఆండాళ్) గుడి వున్నాయి. ఇచ్చటి పద్మావతీ అమ్మవారి విగ్రహం తిరుచానూరులో కంటె పెద్దది.

ప్రాకారాలమధ్య గరుడని మందిరానికి ఎదురుగా ప్రధాన ఆలయం వుంది. ఇది ముఖమండపం, అంతరాళం, గర్భాలయం అని మూడు భాగాలుగా నిర్మింపబడింది.

చతురస్రాకారం కలిగిన ముఖమండపంలో 16 రాతిస్తంభాలున్నాయి. ఈ ముఖమండపం మధ్యలో మూలవరులకు ఎదురుగా నాలుగు స్తంభాలమధ్య చతురస్రాకారపు వేదిక అమర్చబడివుంది. ఈవేదిక మీద ఉత్సవ మూర్తుల కొలువు, కల్యాణం నిర్వహింప బడతాయి. ఈ మండపంలోనే ఉత్తరం వారకు గోడకు ఆనుకొని వున్న వేదికపై ఆళ్వారుల విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించ బడినవి. వీరిలో రామానుజులవారి విగ్రహం కూడా వుంది.

ముఖమండపం దాటిన తర్వాత చిన్న అంతరాళం వుంది. దానితరువాత గర్భాలయం అంతరాళం కంటె అర అడుగు ఎత్తులో ఏర్పాటు చెయ్యబడింది.

గర్భాలయంలో శ్రీప్రసన్నవేంకటేశ్వర స్వామివారి నిలువెత్తు విగ్రహం ప్రతిష్ఠింప బడింది. తిరుమలలోవలెనే స్వామి చతుర్భుజుడై శంఖ చక్రాలు ధరించి కటిహస్తంతో విరాజిల్లుతున్నాడు. తిరుమలస్వామి వరద హస్తుడై దర్శనమిస్తుండగా, అప్పలాయగుంటస్వామి అభయముద్రతో ప్రసన్నుడై దర్శనమిస్తున్నాడు. తిరుమల శ్రీవారి హృదయంలో వలెనే అప్పలాయగుంట స్వామివారి హృదయంలో కూడ మహాలక్ష్మిదేవికి సంకేతంగా "శ్రీవత్స" చిహ్నం వుంది.

ఇక్కడ కూడ వైఖానసాగమం ప్రకారం అర్చనలు జరుగుతున్నాయి.

ఈ గర్భాలయంలో మూలమూర్తి కాకుండా శ్రీదేవి భూదేవి సమేత శ్రీ ప్రసన్న వేంకటేశ్వర స్వామివారి ఉత్సవ విగ్రహాలు సుమారు 3 అడుగుల ఎత్తు గలవి వున్నాయి. ఇవికాక చక్రత్తాళ్వారు, విష్వక్సేనులు, భాష్యకారుల ఉత్సవ విగ్రహాలు కూడ ఈ ఆలయంలో నెలవై వున్నాయి.

తిరుమల తిరుపతి ఆలయాలవలెనే అప్పలాయగుంట గర్భాలయం మీద ఏక కలశ గోపురం నిర్మింప బడింది. ముఖమండపం, అంతరాళం, గర్భాలయం ఈమూడూ రెండు అడుగుల అధిష్ఠానంపై నిర్మింప బడ్డాయి.

మొదటి ప్రాకారం లోపల ప్రవేశం ద్వారానికి ఎడమవైపు ఆగ్నేయమూలకు వంటశాల, యాగశాలలు వున్నాయి. వంటశాలలో తిరుమలలో వలెనే వకుళమాలిక విగ్రహం వుంది.

ప్రాకారాన్ని దాటి వెలుపల ఆలయానికి ఎదురుగా సుమారు 100 గజాల దూరంలో శ్రీప్రసన్న ఆంజనేయస్వామివారి ఆలయం వుంది. ముఖమండపం, గర్భాలయం అని రెండుభాగాలుగా నిర్మింపబడిన ఈ ఆలయంలో తిరుమల, తిరుపతి ఆలయాలలో వలెనే నిలువెత్తు ఆంజనేయ స్వామి చేతులు జోడించి శ్రీప్రసన్నవేంకటేశ్వరునికి అభిముఖంగా నిలిచి వున్నాడు. ఈ ప్రసన్నాంజనేయ స్వామి ఇష్టార్థ ప్రదాతగా ప్రసిద్ధిపొంది ప్రతి ఆదివారం పంచామృతాభిషేకం, పూలంగి సేవలు జరిపించుకుంటున్నాడు.

శ్రీప్రసన్న వేంకటేశ్వర- ఆంజనేయ స్వామి ఆలయాలమధ్య దక్షిణం వారకు విశాలమైన వాహనమండపం వుండినట్లు తెలియ వస్తున్నది. అది శిథిలం కాగా ప్రస్తుతం వాహనాలను ఆలయముఖ మండపంలో పెట్టారు.

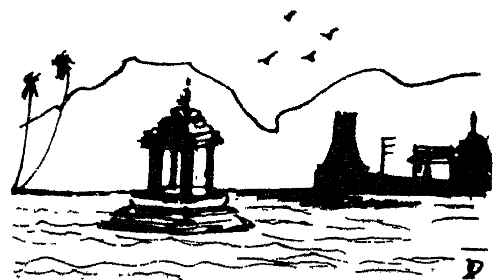
ఉత్సవాలు

ప్రతి సంవత్సరం జ్యేష్ఠ మాసంలో శ్రవణ నక్షత్రంనాటికి ముగిసేట్లుగా పది రోజులపాటు అప్పలాయగుంట వేంకటేశ్వరుని బ్రహ్మోత్సవాలు వైభవంగా జరుగుతాయి. వీనిలో గరుడోత్సవం - రథోత్సవం అత్యంత ప్రధాన ఉత్సవాలు - చివరిరోజున శ్రవణం రోజున దేవాలయం ఎదురుగావున్న ఈశాన్య మూలకు వున్న గుంటలో చక్రస్నానం జరుగుతుంది. ప్రతిరోజు డోలోత్సవాలు జరిపిస్తారు. బ్రహ్మోత్సవాలుకాక వైకుంఠ ఏకాదశి నాడు, ఊరేగింపు, వైకుంఠద్వాదశినాడు చక్రస్నానం జరుపుతారు. ఉగాది నాడు ఆస్థానం, కొలువు, పంచాంగశ్రవణం ఘనంగా జరుపబడతాయి. ప్రతిరోజు భక్తులు అర్చనలు నివేదనలు చేయించవచ్చు. ప్రతి శుక్రవారంనాటి ఉదయం - అభిషేకం జరుపబడుతుంది.

ఇలాగ అప్పలాయగుంట శ్రీ ప్రసన్న వేంకటేశ్వర స్వామి ప్రాచీనకాలంనుంచీ కార్వేటి నగర రాజుల ఏలుబడిలో రోజు కొక్క వైభోగంగా, అంగరంగా వైభవంగా ఉత్సవాలతో, ఊరేగింపులతో వెలిసినాడు.

ఇటీవల తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంలో విలీనమైన ఈ అప్పలాయగుంట దేవాలయం మళ్లీ పూర్వపు ఔన్నత్యాన్ని సంతరించుకుంటుందనడంలో ఏమాత్రం సందేహం లేదు.

తిరుమల యాత్రికులు, ఈ ప్రసన్న వేంకటేశ్వరుని దర్శించడానికి వీలుగా తిరుపతినుంచి ఆర్.టి.సి బస్సులు నడుపబడుతున్నాయి.

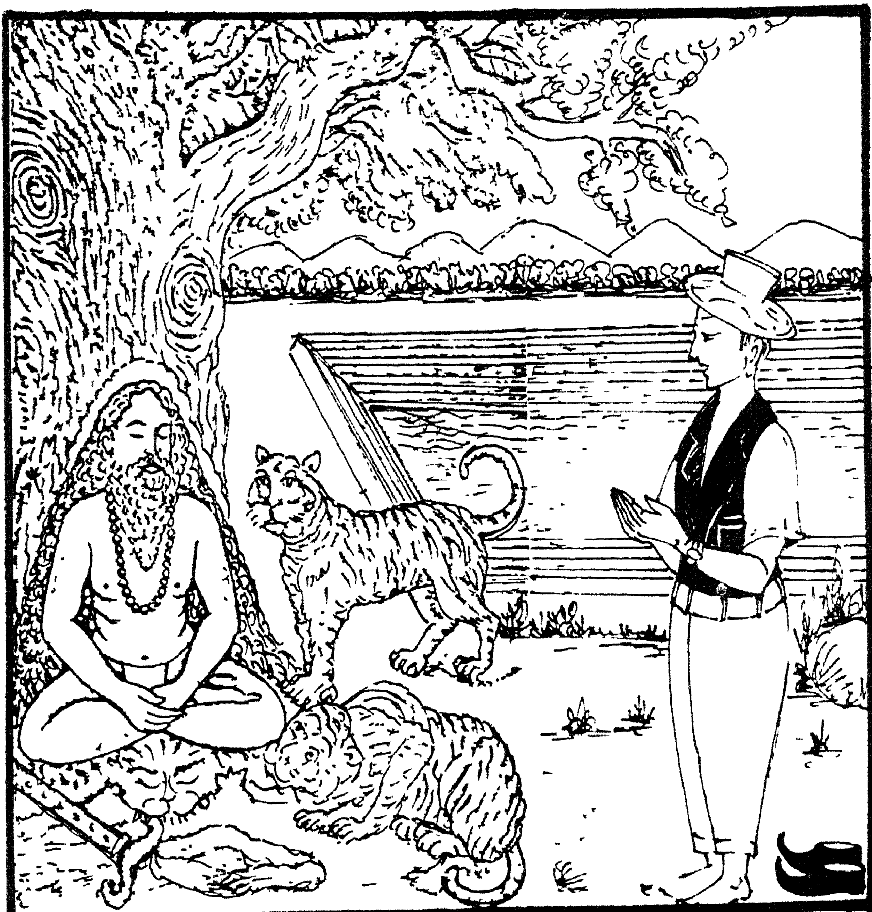
ఐటన్ దొరను అనుగ్రహించిన యోగి ఈశాన్య దేశికులు

శ్రీ రావినూతల శ్రీరాములు

తమిళ దేశంలోని అనేక ప్రసిద్ధ పుణ్య క్షేత్రాలలో తిరువణ్ణామల ఒకటి. దీనినే 'అరుణాచలం' అంటారు. ఇక్కడి శివునికి అరుణాచలేశ్వరుడనీ అమ్మవారికి అపీత కుచాంబ అనిపేర్లు. సాక్షాత్తు శివుడే గిరిరూపంలో ప్రత్యక్ష మైనందున 'గిరి ప్రదక్షిణ' ఇక్కడి క్షేత్ర విధి. ప్రతి ఏటా కార్తీక పూర్ణిమ నాడు అరుణగిరి శిఖరంపై జ్యోతి వెలిగిస్తారు.

అనాది కాలం నుండి అరుణాచలం సిద్ధపురుషులకు నిలయం. ఈ శతాబ్దంలో నివసించిన రమణ మహర్షి కారణంగా తిరువణ్ణామల ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచినది.

18వ శతాబ్ది చివరి భాగంలో 'ఈశాన్య దేశికర్' అనే సిద్ధపురుషుడు అరుణాచలాన్ని పునీతం చేశారు. తేజో అంగంగా ఖ్యాతి గాంచిన అరుణాచలేశ్వరుని కోవెలకు అనతి దూరంలోనే ఈయన పేరిట వెలసిన మఠం ఈనాటికీ చూడవచ్చు.

పవిత్ర పాలార్‌నదీ తీరస్థమైన రాయవేలూరులో క్రీ.శ. 1750లో తిరునీలకంఠ దేశికులు ఉమాపార్వతి దంపతులకు ఇలవేల్పు సుబ్రహ్మణ్యస్వామి వరపుత్రుడై మగబిడ్డగా జన్మించాడు. స్వామి పేరిట అతనికి కందప్పన్ అని పేరుపెట్టారు. బాల్యం నుండే కందప్ప అత్యంత ప్రతిభ ప్రదర్శించేవాడు. చెప్పి చెప్పకముందే పాఠాలు వల్లించేవాడు.

పదునారవ ఏట తల్లిదండ్రులు తమ ఏకైక సంతానమైన కందప్పన్ కు పెండ్లి చేయాలని సంకల్పించారు. ఈశ్వరుని పట్ల లగ్న మనస్కుడైన కందప్ప పెండ్లి ఆటంకమని భావించి వారి కోరిక నిరాకరించాడు

తల్లిదండ్రుల అనుమతిని గైకొని కందప్పన్ పుణ్యక్షేత్రాల సందర్శనకు బయలుదేరాడు. చివరకు చిదంబర క్షేత్రంలో "మౌన స్వామి" అనేక పరీక్షలలో నెగ్గిన కందప్పకు 'దేశికులు' అనేపేరుతో సన్యాస దీక్షనిచ్చారు.

దేశాటన చేస్తూ దేశికులు తిరువణ్ణామల లోని గోరకనాథ్ తటాకం చెంత ధ్యాన నిమగ్నుడైనారు. సిద్ధసంఘాలు ఆయనను పరివేష్టించి సంరక్షిస్తూ వుండేవి.

దేశికుని సేవించిన వారిలో ముత్తుస్వామి ఉడయర్ ముఖ్యుడు; శిష్యు లెవరూ తన చెంతలేని సమయంలో అరవయ్యావ పడిలో పడిన దేశికుడు నగ్నంగా వుండేవాడు. అరుణాచలేశ్వరుడు పెద్దపులి రూపంలో ఆయనకు రక్షణ కల్పించేవాడు. ఎవరైనా సమీపిస్తున్నట్లు గమనించ గానే పెద్దపులిని తప్పుకోమనేవాడు దేశికులు.

ముత్తుస్వామి ఉడయర్ అనేభక్తుని చొరవతో పట్టణానికి ఈశాన్య భాగాన వుండే పూలతోటలోని కొంతభాగం దేశికునికి తపోభూమిగా స్థిరపడింది. నాటినుండే స్వామి ఈశాన్య దేశికర్'గా ఖ్యాతి వహించారు.

పాశ్చాత్య ఉన్నత ఉద్యోగిని శిష్యునిగా స్వీకరించిన మొట్ట మొదటి తపస్వి ఈశాన్య దేశికులే !

విజ్ఞప్తి

శ్రీవారి ఆలయం, తిరుమల.

తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలోని శ్రీవారి ప్రసాద పణ్యారములు, ఆర్జిత చేరువులు, పడుల ధరలు 27-7-92 నుండి ఈ క్రింది విధంగా వుంటాయి.

భక్తులు ఈ విషయాన్ని గమనించి ఆ యా మొత్తాలు చెల్లించ వలసిందిగా విజ్ఞప్తి.

1.	పొంగలి	$\frac{1}{4}$ సోల	రు. 225-00లు
2.	చక్కెర పొంగలి	,,	రు. 250-00లు
3.	పులిహోర	,,	రు. 200-00లు
4.	దధ్యోదనం	,,	రు. 100-00లు
5.	శాకరి బాత్	,,	రు. 250-00లు
6.	సీరా	,,	రు. 450-00లు
7.	పాయసం	,,	రు. 225-00లు

అయిటన్ అను తెల్లదొర తిరువణ్ణామల మొదలు వృద్ధాచలం వరకు గల ప్రాంతానికి ఆ దినాలలో జిల్లా కలెక్టరు. ఆయన క్షయ వ్యాధితో చాల కాలంగా బాధపడేవాడు. దేశికుని గూర్చి తెలిసికొని తిరువణ్ణామలం వచ్చాడు. యథాప్రకారం పెద్దపులిని తప్పుకొమ్మని, దేశికులు కలెక్టరును తన చెంతకు అనుమతించారు.

అయిటన్ స్వామికి సాష్టాంగపడి తన బాధను విన్నవించుకొన్నాడు. దేశికులు చిరునవ్వు చిలికించి కొంతసేపటికి నేలపై దొర్లడం కన్పించింది. ఆ క్షణం నుండి అయిటన్ రోగ విముక్తుడైనాడు. ఆనందం పెల్లుబుకగా కలెక్టరు చేతులు జోడించి "స్వామీ నాకు చాలాభూములు మంజూరు చేసే అధికారం వున్నది. తమరు అంగీకరిస్తే కొన్ని భూములు సమర్పించుకుంటాను" అని వేడుకున్నాడు.

దేశికులు చిరునవ్వుతో "మీ భూములు కరవులో కూడా పంటలు పియ్యగలవా ? అంటూ తన వ్రేలితో అరుణాచలశిఖరం చూపుతూ "చూడూ, అక్కడ గృహస్థుడొకడు భార్యా బిడ్డలు పెద్ద పరివారంతో వున్నాడు. సన్యాసి నయిన నాకిచ్చే కంటే నీవు ఆ భూములేవో ఆయనకు చెందచేయడం సమంజసం" అంటూ ముగించారు.

సంతుష్టుడైన అయిటన్ స్వామి చెంత సెలవు తీసికొని వెళ్లి పోయాడు. దేశికులను అవకాశం చిక్కినప్పుడల్లా దర్శనం చేసికొనేవాడు. స్వామిని 'తాతా' అని సంబోధించేవాడు.

ఏకొత్తపని తలపెట్టినా "తాతా నాకు ఈ పనిలో సాయం చేయవా ! ఇది నీపనే" అనేవాడు.

దీపోత్సవ సమయంలో అరుణాచలేశ్వరుని రథం లాగుతూ కూడా అయిటన్ "నీవు త్రాడు పట్టుకొని మమ్మల్ని ముందుకు నడిపించవా" అని వేడుకొనేవాడు.

ప్రతి ఏటా రథోత్సవానికి అయిటన్ తప్పక విచ్చేసేవాడు. ఒక సంవత్సరం పాలార్ నది పరవళ్లు త్రొక్కుతూ ప్రవహిస్తున్నది. తన అశ్వం చెవిలో ఇలా చెప్పాడు అయిటన్. "నేను తాతను చూచి స్వామి వారి రథోత్సవంలో పాల్గోనాలి. వేగిరం అరుణాచలం నన్ను చేర్చు." నమ్మినబంటు యజమాని ఆజ్ఞ శిరసావహించిన రీతిని గుర్రం వెంటనే నదిలోనికి ఉరికింది. కలెక్టరు పరివారం భయభ్రాంతులైనారు. కానీ గుర్రం క్షేమంగా తన యజమానిని ఒడ్డుకు చేర్చింది.

ఈశాన్య మఠంలో అప్పటివరకు ధ్యానంలో వున్న దేశికులు దక్షిణం వైపుగా చేయి చాచారు. శిష్యులు అలా ఎందుకు చేస్తున్నారని స్వామిని ప్రశ్నించారు. "ఎవరైనా నీటిలో పడితే మనం రక్షించవద్దూ" అని సెలవిచ్చాడు స్వామి.

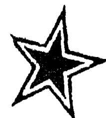
ఇంతలో కలెక్టరు అయిటన్ స్వామి చెంతకు విచ్చేసి అనుమతిని పొంది రథం లాగటానికి వెళ్లిపోయాడు.

కలెక్టరు అయిటన్ కు ప్రాణదానం చేసిన దేశికుని మహిమ అశేష జన సందోహం ఆశ్చర్యంగా చెప్పుకోసాగింది.

నాటినుండి వీరి సన్నిధికి వచ్చే భక్త సమూహం పెరగ నారంభించింది. చిత్తశుద్ధి గల శిష్యులను ఎంపిక చేసికొని దేశికులు వారికి ఉపదేశం చేశారు. సాధకులకోసం రచించిన వీరు "జ్ఞానకట్టలై" గ్రంథం పరమ ప్రమాణం కలిగి వున్నది.

నిండు వార్ధక్యంలో క్రీ.శ. 1829 మార్గశీర్షంలో 26 రోజున తన శరీరం వదలి వెళ్లారు దేశికులు. అంతకు ముందే ఒకతాటియాకు మీద ఆ తేదిని వ్రాసి పెట్టి తన ఆసనం క్రింద దాచి వుంచారు. "నటరాజస్వామి వేగాళ్ల మండపంలోనికి వెడుతున్నారు. మనమూ వెళ్లవద్దూ" అని శిష్యులొకరికి తన దేహత్యాగాన్ని గూర్చి ముందు సూచన చేశారు.

సమాధి చేయుటానికి శరీరాన్ని తొలగిస్తూ క్రింద [illegible] తాటియాకును చూచి తమ గురువు కడపటి మహిమ గా దానిని తలపోశారు.

యువవాణి

భౌతికం - ఆధ్యాత్మికం

శ్రీ మన్నన గిరిధరరావు

ఆధ్యాత్మికం అనగానే చాలామందికి బైరాగులు గుర్తుకు వస్తారు. దైవభక్తుల మని అనుకుంటూ ప్రపంచాన్ని నిర్లక్ష్యం చేసేవారు కాన వస్తారు. జీవిత సమస్యలను ఎదుర్కోలేక సన్యాసులైనవారు జ్ఞప్తికివస్తారు. ఇలా ఆధ్యాత్మికం అనేదానికి విపరీతార్థాలు ఏర్పడి వున్నాయి.

కాని ఆధ్యాత్మికమునకు సరియైన అర్థాలు ఇవి కావు. ఇన్నికోట్ల జీవరాసులనూ నడిపించే శక్తి, కదిలించే శక్తి, ఆలోచింప చేసేశక్తి వాటిలోనే అంతర్గతంగా వున్నది.

"ఏది కన్నులకు కనపడదో, దేనివలన కన్నులు చూచు చున్నవో అదియే పరబ్రహ్మ మని తెలుసుకొనుము" అని కేనోపనిషత్తు చెపుతుంది.

కారు నడుపువాడు డ్రైవరు అయినను నడిపించే శక్తి వేరేవున్నది. అది పెట్రోలు. అది కంటికి కనపడదు. లోపలవుండి నడిపించడానికి కావలసిన శక్తినిస్తుంది.

మనుష్యుడు కాళ్లతో నడుస్తూ వున్నాడు. ఐతే ఆ కాళ్లను నడిపించేశక్తి లోపలవున్నది. అది కంటికి కానరాదు - అదియే ప్రాణశక్తి.

ప్రతి మనిషికీ, జంతువుకూ, వృక్షాలకూ లోపల, బయట అని రెండు వున్నాయి. బయటికి కనిపించేది దాని శరీరము. లోపల వుండేది ప్రాణశక్తి.

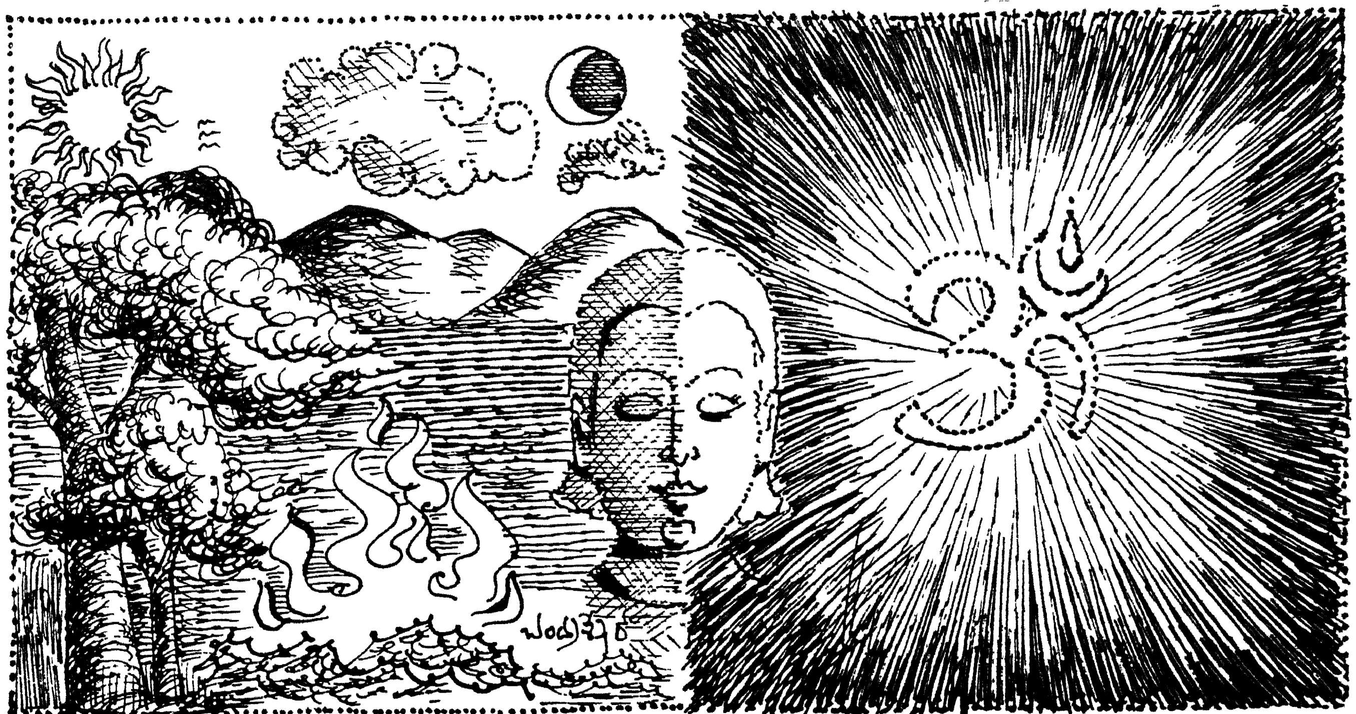
బయటికి కనిపించే మోటారు కార్లు వేరు వేరు రంగులతో, గాజు తలుపులతో, కుషను సీట్లతో వున్నప్పటికీ అన్నిటిని నడిపించే పెట్రోలు ఒకే విధంగా వుంటుంది.

అలాగే ప్రాణికోటి యొక్క రూపు రేఖలు వేరైనా అన్నిటిలో వుండి నడిపిస్తున్న ఆత్మశక్తి ఒకే విధంగా వున్నది.

అందుకే శ్రీ గుడిపాటి వెంకట చలం ఇలా వ్రాశారు: "పై పైన చూచిన కొద్దీ సృష్టిలో ప్రతిదానికీ ఒకదానినుండి ఇంకో దానికి భిన్నత్వం ఎక్కువగా కనపడుతుంది. లోతుగా చూడగలిగిన కొద్దీ భిన్నం చేయడానికి వీలులేని ఏకత్వం తోస్తుంది. ఆ ఏకత్వమే భగవంతుడు."

దీనికి చక్కని ఉదాహరణ బంగారు నగలు, చూడడానికి చంద్రహారము, గాజులు, చెవికమ్మలు, ఉంగరాలు - ఇలా వేర్వేరు రూపాలతో కానవస్తాయి. కాని వీటిని లోతుగా పరిశీలించి చూస్తే అంతటా బంగారమే కానవస్తుంది. అదే పరమసత్యం. అది దాల్చిన రూపములన్నీ తాత్కాలిక సత్యాలు.

లోపలవున్నది ఆధ్యాత్మికం. బయటకు కనిపించేది భౌతికం. తీగెలో విద్యుచ్ఛక్తి వున్నది. తీగె భౌతికం, విద్యుత్తు ఆధ్యాత్మికం. ఈరెంచూ పరస్పర విరుద్ధములుకావు. విద్యుత్తు కనిపించదు, తీగె కనిపిస్తుంది. తీగె

రచయిత(త్రు)లకు విజ్ఞప్తి

సప్తగిరి మాసపత్రికకు తమ రచనలు పంపే రచయిత(త్రు)లు

ఈ క్రింది నియమాలు పాటించ వలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాం!!

- రచనలు కాగితానికి ఒక వైపునే వ్రాయాలి
- సాధ్యమైనంత వరకు స్పష్టంగా అర్థమయ్యేలా వ్రాయాలి.
- రచనతో పాటు ఆ రచన తమ స్వంతమే అనీ మరే పత్రికకు పంపలేదనీ హామీపత్రం జతపరచాలి.
- కలంపేరు వాడినప్పటికి రచయిత(త్రు)లు విధిగా తమ అసలు పేరు అడ్రసు తెలియపరచాలి.
- రచనలను తాము ఏ శీర్షికకు పంపుతున్నారో ఆ శీర్షికపేరు రచన మీద కవరు మీద వ్రాయాలి.
- రచనల పరిశీలనకు రెండు మూడు మాసాలు పట్టవచ్చు-
  ఈ లోపల ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు వ్రాయటం వలన ఉపయోగం వుండదు.
- రచన ప్రచురణకు అంగీకరిస్తే ఆ విషయం మేమే తెలియజేస్తాము.
- మన దేవాలయాలు శీర్షికకు రచనలు పంపేవారు
  తప్పని సరిగా నలుపు, తెలుపు ఫొటోలు జత చేయవలసి ఉంటుంది.
  ఈ శీర్షికలో ఫొటోలు లేని రచనలను ప్రచురించటానికి సాధ్యపడదు.
- సంక్రాంతి, దీపావళి లాంటి పండగల సంచికలకు రచనలు పంపేవారు.
  కనీసం రెండు నెలలకు ముందుగా
  వారి రచనలు పంపవలసి ఉంటుంది.
- ప్రచురణార్థం కాని రచనలు త్రిప్పిపంపుటకు వారే తగిన స్టాంపులు అంటించిన స్వంత చిరునామాగల కవరు జత చేయవలసి ఉంటుంది.
- ప్రచురణకు చిత్రాలు, స్కెచ్‌లు పంపేవారు డ్రాయింగు, పేపరు మీద, ఇండియన్ ఇంక్‌తో వేసి పంపాలి.

సంపాదకులు
సప్తగిరి
తి.తి. దేవస్థానములు
తిరుపతి - 517 507

లేకుండా విద్యుత్తు ప్రవహించదు, విద్యుత్తు లేకుండా తీగె నిరుపయోగం.

భౌతిక ఆధ్యాత్మికములు రెండింటికీ నడుమ మనస్సు అనేది సింహద్వారం. మనస్సు లోపలికి త్రిప్పితే ఆధ్యాత్మికం, బయటికి త్రిప్పితే భౌతికం.

మానవుడికి భౌతికంగా కానవచ్చే శరీరము, దాని అవసరాలు, దానికొరకు తాపత్రయపడం - ఇవిమాత్రమే చాలు కదా. లోపల వున్నవాటి గురించిన ఆలోచన ఎందుకు? ఇదే అసలైన ప్రశ్న!

ఈ శరీర అవసరాలు, శారీరక సుఖం అనేవి లోపలవున్న మనస్సు, బుద్ధి, ఆత్మ అన బడే మూడింటితో పెనవేసుకొని వున్నాయి. ఈ సత్యం ఎప్పుడోగాని అర్థం కాదు.

ప్రతి మనిషిలోనూ నలుగురు మనుషులున్నారు ! ఆ నలుగురూ ఎవరో ముందు గ్రహించాలి.

"నేను భోజనము చేస్తున్నాను... నేను రేడియో వింటున్నాను... నేను పుస్తకం చదువుచున్నాను" - ఇక్కడ నేను అనగా ఇంద్రియము లతోగూడిన దేహము. ఇచట నేను అనగా శరీరము.

"నాకు పెండ్లి చేసుకోవలెనని యున్నది. నాకు ఉద్యోగము చేయవలెనని యున్నది. నేను ఎం.ఏ. చదువగోరుచున్నాను" ఇక్కడ నేను అనగా మనస్సు. అది కోరికలను కోరుతూవుంటుంది.

"నేను ఉద్యోగం చేయాలో వద్దో నిర్ణయించుకోలేదు. నేను అమెరికావెళ్లాలో ఇక్కడే వుండాలో తేల్చుకోలేదు" అన్నపుడు నేను అనగా బుద్ధి. అది తాను ఏమిచేయాలో నిర్ణయిస్తూ వుంటుంది. అది న్యాయమూర్తి వంటిది.

"నేను ఉన్నాను" - ఇచట నేను అనగా ఆత్మ. తన ఉనికిని వెల్లడించేది ఆత్మ. అది లేకపోతే శరీరం కాస్తా శవం అయిపోతుంది.

శరీరము, మనస్సు, బుద్ధి, ఆత్మ - వీటి నడుమ సమన్వయ సహకారము లున్నపుడు జీవితం సుందరంగా వుంటుంది. అందుకై భౌతిక ఆధ్యాత్మికముల నడుమ సమన్వయం కావాలి.

శరీరము కొరకు అర్థము. మనస్సుకొరకు కామము, బుద్ధికొరకు ధర్మము, ఆత్మ కొరకు మోక్షము అనే నాలుగు లక్ష్యములను సనాతన ధర్మము మన ముందుంచినది.

నాకు ఆహారం కావాలి. ఇది శారీరక అవసరం.

నాకు ఆహారం ఒక్కటే చాలదు. ఇతరులు నన్ను ప్రేమించాలి. నేను నా భార్యాబిడ్డలను ఆప్యాయతతో స్వీకరించాలి. నాస్నేహితులు నన్ను ఆదుకోవాలి. నాకు ప్రేమకావాలి. ఇది మానసిక అవసరం.

నేను ఇతరులతో వ్యవహరించేటపుడు, నేను ఇతరులతో మెలిగేటపుడు ఒక ప్రవర్తనా నియమావళికావాలి. మనం సద్బుద్ధితో మెలగాలి. ఇదిధర్మం.

నాకుగల భౌతిక సంపదలో ఒక పూచికపుల్ల గూడ నావెంట రాదు. ఎప్పటికైనా మరణించక తప్పదు. కనుక భౌతిక విషయాలమీద మమకారం పెంచుకోవడం దుఃఖ కారణ మవుతుంది. కనుక ఐహిక భోగముల యెడ వ్యామోహము వదలుకోవాలి. మోహరాహిత్యమే మోక్షము.

ఇట్టి వివేకము కలుగుటకు భౌతిక ఆధ్యాత్మికముల నడుమ సమన్వయము అవసరము. ఈ రెండింటిలో ఏదీ తృణీకరింపతగినదికాదు.

కాకతీయరాజులనాటి శాసన విశేషాలు

డా॥ ఎ.కె.వి.ఎస్.రెడ్డి
అనువాదం : జి. శ్రీమతి

(గత సంచిక తరువాయి)

క్రీ.శ. 1222, క్రీ.శ. 1236 కృష్ణా జిల్లా గుడివాడకు చెందిన శాసనాలు, కుండ మహేశ్వరాలయాన్ని మహాసామంత నామిరెడ్డి నిర్మించినట్లుగా తెలుపుతోంది. బహుశా ఈ స్వామికి ఆ పేరు గణపతి సోదరి అయిన కుండమాంబ పేరు మీదుగా స్థిరపడి ఉండ వచ్చును. ఈ శాసనాన్ని భీమేశ్వరాలయం కుడి తలుపువద్ద గల స్తంభం మీద చూడ వచ్చును. క్రీ.శ. 1243 అదే ప్రాంతానికి చెందిన శాసనం చెపుతున్న అంశమేమనగా, ఈ దేవాలయం 'మల్లెబోయ' అనే శిల్పిచేత చెక్కబడింది. ఈ దేవాలయం కాకతీయుల కాలంలో ప్రఖ్యాతి వహించింది. ఈ ఆలయానికి ఎన్నో భూములు దానంగా ఇవ్వబడ్డాయని కూడ తెలుస్తోంది. ఈ ఆదాయంలో ఆ దేవాలయంలోని స్వామికి పూజాదికాలను నిర్వర్తించేవారు. మరియు దేవాలయ సిబ్బందికి జీతాలు కూడ చెల్లించేవారనడాన్నిబట్టి, ఆ కాలంలో ఈ దేవాలయం చెప్పుకోదగ్గ ఉనికిని కలిగివుండేదని తెలుస్తోంది.

క్రీ.శ. 1229 గుంటూరు జిల్లా పొత్తూరుకు చెందిన శాసనం, పరిచ్ఛేది రాజైన భీమరాజు, గోపాలస్వామిని ప్రతిష్ఠ గావించినట్లు, మరియు దేవాలయాన్ని (శ్రీ విమానం) నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. వేణుగోపాల స్వామి ఆలయానికి ముందు వైపుగల గరుడ స్తంభంమీద ఈ శాసనం చెక్కబడివుంది.

క్రీ.శ. 1231 కృష్ణాజిల్లా గణపేశ్వరానికి చెందిన శాసనం కూడ మంచి ప్రాశస్త్యాన్ని పొందింది. ఈ శాసనం, ద్వీప (ఆధునిక దివి - గణపేశ్వరం సమీపం - కృష్ణాజిల్లా)లో సేనాధిపతి అయిన జాయపచేత గణపేశ్వర లేక గణపతీశ్వర దేవాలయం నిర్మించిబడినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ స్వామికి కాకతీయరాజు గణపతి తర్వాత ఆ పేరు ఏర్పడింది. ఈ శాసనం వల్ల, కాకతీయ రుద్ర I శివాలయాలను పెక్కింటిని ఓరుగల్లులో (ఆధునిక వరంగల్) నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. ఇంకనూ నారాయణ, జాయపసేనాని తాతగారు ద్వాపాను పట్టణంగా రాజనివాస యోగ్యంగా తీర్చిదిద్దారు. అంతకు మునుపు ఇది నివాస యోగ్యంకానిదిగా వుండేది. ఈ శాసనం ఆ పట్టణంలోని అందమైన భవనాలు, రాజగృహాలను గురించి వర్ణిస్తోంది. (సాధాత్తాలక హర్మ్య గోపుర బృహత్ ప్రాకార బాప్వత్ పురం ద్వీపం) ఆ ద్వీపలో అతడు చోడ సముద్ర చెరువును, చోడేశ్వర, భీమేశ్వరాలయాలను నిర్మించారు. చోడేశ్వర, చోడసముద్ర ఆలయాలు అతని ప్రభువు మీదుగా, భీమేశ్వరాలయం అతని తండ్రి పేరుమీదుగా నిర్మించాడు. మరియు వడ్లకుర్రు గ్రామంలో భీమేశ్వర సముద్ర అనే చెరువును, భీమేశ్వరాలయాన్ని నిర్మించాడు. ఇవియే గాకుండా నారాయణ, విష్ణు, కరాల భైరవ (భైరవకు చెందిన భయానక రూపం), మహాకాళి, బందులదేవిలకు దేవాలయాలను నిర్మించాడు. అందులో చివర తెలుపబడినామె గ్రామదేవత. బందులదేవి దేవత ఆంధ్రదేశానికి క్రొత్త మరియు ఈమె ఇంకే ఇతర శాసనాల్లోను చెప్పబడలేదు. ఈ దేవత గురించిన ఖచ్చితమైన విషయాలేవీ మనకు తెలియడం లేదు.

క్రీ.శ. 1241 వరంగల్ జిల్లా కొండపర్తికి చెందిన శాసనం, మలయ కుటుంబానికి చెందిన కాటయ, రుద్రేశ్వరాలయాన్ని, కేశవ దేవాలయాన్ని నిర్మించినట్లు, మరి రెండు

దేవాలయాలకు ప్రాకారాన్ని నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. ప్రోలేశ్వరాలయం ఉనికి కూడ మనకు గోచరిస్తుంది. ఈ మూడు దేవాలయాలు కలిసే త్రికూట అయింది. ప్రాకారం నల్ల రాతితో గొప్ప శిల్పులచేత పటిష్ఠంగా నిర్మించబడింది.

క్రీ.శ. 1246 మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా, వర్ధమాన పురానికి చెందిన శాసనం, మలయ కుటుంబానికి చెందిన గుండయ నాగేశ్వరాలయాన్ని నిర్మించి, గోపురం, మండపాలను సైతం అమర్చినట్లు స్పష్టమవుతోంది. దేవాలయం సమీపంలో గల స్తంభం మీద ఈ శాసనం చెక్కబడివుంది.

క్రీ.శ. 1247 కడపజిల్లా జ్యోతికి చెందిన శాసనం, ఆ ప్రాంతాన్ని రక్కస గంగదేవ పాలించే కాలంలో, కాకతీయ గణపతికి సామంతుడైన ఒకానొక రామినాయక ప్రాకారాన్ని, గోపురాన్ని జ్యోతినాధాలయానికై నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. మరియు గ్రామదేవతైన ఇరుగలసానికై ఒక ఆలయాన్ని అతడు తక ప్రోలు గ్రామంలో నిర్మించినట్లు అంతేగాక బేలూరు గ్రామంలో మరియొక దేవాలయాన్ని సైతం నిర్మించినట్టు తెలుస్తోంది. మనకు ఈ ఎరుకలసాని ప్రాముఖ్యతను గురించి తెలియనప్పటికీ ఈమె సతీసహగమనాన్ని ఆచరించినట్లు తెలుస్తోంది. కాని మధ్య యుగ కాలంలో ఆంధ్రదేశంలో సతీ సహగమనం ఆచరణలో వున్నట్లు శాసనాధారాలేవీ మనకు గోచరమగుట లేదు. సతి ఆచారాన్ని ఎవరైతే ఆచరిస్తారో ఆ స్త్రీలను పేరంటాండ్రు లేక పేరంటాళ్లు అని పిలిచేవారు. అటువంటి వారిని కుటుంబదేవతలుగా లేక గ్రామదేవతలుగా పూజించేవారు. జ్యోతినాధాలయంలోని రాతిమీద ఈ శాసనం చెక్కబడివుంది.

క్రీ.శ. 1254, గుంటూరుజిల్లా ఇనుమెల్లకు చెందిన శాసనం, కాలపనాయక చెన్నకేశవస్వామిని ప్రతిష్ఠ చేసినట్లు మరియు ఇనుమడాలలో 'తిరుముట్టము'ను (ఆలయం) తన ప్రభువులైన వీరయదేవ కాకతీయ గణపతికై నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. మరియొక శాసనం అదే స్థలంలోనిది తెలియచేస్తున్న దేమనగా, అదే వ్యక్తి సోమేశ్వరాలయానికి మండపాన్ని రుద్రయదేవ అమ్మగారి కొరకై నిర్మించాడు. ఆమె కాకతీయ రుద్రమే అయివుండవచ్చును.

క్రీ.శ. 1261 కాకతీయ రుద్రమకు చెందిన మల్కాపురం శాసనం చెపుతున్న దేమనగా, గోపాలనాధుని ప్రతిష్ఠ జరిగినట్లు, వివిధ సంస్థలతో పాటు ఆలయనిర్మాణం జరిగినట్లు తెలుస్తోంది. ఇంకనూ వివరిస్తున్న విషయమేమనగా, కాకతీయ గణపతి ఆధ్యాత్మిక గురువైన విశ్వేశ్వర గోలకి మరియు దేశంలోని వివిధ కులాలకు చెందిన వ్యక్తులు కలిసి విశ్వేశ్వరాలయాన్ని, ఒక సంస్కృత కళాశాలను, శైవులకొరకై ఒక మఠాన్ని, ఉచిత అన్నదాన గృహాన్ని వివిధ కులాలకు, మతాలకు చెందిన వారికై నిర్మించడం జరిగింది. మరియు అతడు ఈ సంస్థల నిర్వహణకై కొంత భూమిని కూడ ఏర్పాటు గావించాడు. ఈ శాసనాలు, శైవగురువు పలు శివలింగాల ప్రతిష్ఠ వివిధ ప్రాంతాలలో గావించినట్లు చెపుతున్నాయి. బహుశా ఈ దేవాలయం సమ్మోజు కుమారుడైన శిల్పి ఆచార్య గుడ్డోజు చేత నిర్మించబడి వుండవచ్చును. ఆ గ్రామంలోని పాడుబడిన ఆలయం సమీపంలో వున్న నంది స్తంభం మీద ఈ శాసనం చెక్కబడి వుంది.

క్రీ.శ. 1262 గుంటూరుజిల్లా, పెదకాకానికి చెందిన శాసనాన్ని ఆ గ్రామంలోని గోపాలాలయం ముందువైపు చూడవచ్చును. ఈ శాసనం, కిరీటి గోపినాథ ప్రతిష్ఠ జరిగినట్లు, ఆ స్వామికై ఒక ఆలయాన్ని కోటి కకండిలో నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. అదే గ్రామంలో కృష్ణస్వామి ప్రతిష్ఠ జరిగినట్లు కూడ తెలుస్తోంది.

కాకతీయ గణపతికి కుమారులు లేరు. అతడు తన కుమార్తె రుద్రమను వారసురాలిగా ప్రకటించాడు. ఆమె క్రీ. శ. 1259-60 వరకు రాజ్యపాలన గావించింది. ఆమె క్రీ.శ. 1262లో సింహాసనాన్ని అధిష్ఠించింది. పలు శాసనాలు ఆమెను పురుష నామధేయమైన "రుద్రదేవ మహారాజు"గా తెలుపుతున్నాయి. ఆమె తండ్రిలాగే ఆమె కూడ గాఢ శివభక్తురాలు. ఆమె తన జీవితకాలంలో పెక్కు శివాలయాలను నిర్మించింది.

క్రీ.శ. 1264కి చెందిన శాసనం, గండపెండారు మేయి దేవరాజు పరిపాలించే కాలంలో ఒకానొక అన్నిరెడ్డి, సురేశ్వర దేవాలయానికి ప్రాకారం (కలుకోట) మరియు గోపురాన్ని నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. గుంటూరు జిల్లా కారెంపూడిలో సురేశ్వరాలయంలోని మండపంలోగల స్తంభం మీద ఈ శాసనం చెక్కబడివుంది. శాసనంలో చెప్పబడిన ఆలయం ఇదేనని తెలుస్తోంది.

శైవమతం రుద్రమకాలంలో బాగా పోషించబడిందని, అంతేగాక వైష్ణవాలయాల నిర్మాణం సైతం జరిగిందని తెలుస్తోంది. ఉదాహరణకు క్రీ.శ. 1265, నల్గొండజిల్లా, ఆలుగడపకు చెందిన శాసనం చెపుతున్న దేమనగా, ఆలుగడప గ్రామంలో నలుగురు వ్యక్తులచేత ఆ గ్రామ మధ్యంలో 'వరద గోపీనాథాలయం' నిర్మించబడినట్లు తెలుస్తోంది. అదే శాసనం వివరిస్తున్నదేమనగా, అదే గ్రామంలో తూర్పువైపుగా త్రిపురాంతక దేవాలయం సైతం నిర్మించబడిందని చెపుతోంది.

గుంటూరుజిల్లా కొలాలపుడి గ్రామంలో గల చెన్నకేశవాలయం ముందువైపు స్తంభం మీద ఒక శాసనం చెక్కబడి వుంది. దీని నిబట్టి మనకు తెలుస్తున్న విషయమేమనగా, ఈ దేవాలయం క్రీ.శ. 1267లో నిర్మించబడినట్లు, ఆ స్వామి కుమారగోపీనాధ అని అర్థమవుతోంది. ఈ శాసనం ఇంకనూ వివరిస్తున్న విషయమేమనగా, ఈ స్వామిని వల్లభరాజు ప్రతిష్ఠచేసి, నేలసుంకరి చెరువు వెనుక వైపుగల భూమిని ఈ దేవాలయానికై దానం గావించినట్లు తెలుస్తోంది.

క్రీ.శ. 1269కి చెందిన శాసనం, కరణం నామయ గోపీనాధస్వామిని పల్లినాడులోని దుర్గి గ్రామంలో ప్రతిష్ఠ చేసినట్లు తెలుపుతోంది. అంతేగాక ఈ శాసనం ఈ దేవాలయానికి విరివిగా దానం చేయబడిన భూముల గురించి, దేవాలయాల ఉద్యోగుల గురించి కూడ చెపుతోంది. ఈ శాసనాన్ని గుంటూరు జిల్లా, దుర్గి గ్రామంలో

గోపాలస్వామి ఆలయంలోని రాతిమీద చూడ వచ్చును.

క్రీ.శ. 1270 పెద్ద గంజాం గ్రామం లోని ఒక శాసనం, శెట్టికులానికి చెందిన వ్యక్తి తన తండ్రి పిన్నిశెట్టి పేరుమీదుగా పిన్నేశ్వర స్వామిని ప్రతిష్ఠగావించినట్లు తెలుపుతోంది. గుంటూరుజిల్లాలోని విశ్వేశ్వరాలయంలోని స్తంభంమీద ఈ శాసనం చెక్కబడి వుంది. ఈ ఆలయం క్రీ.శ. 1270లో నిర్మించబడినట్లు పిన్నేశ్వర స్వామియే విశ్వేశ్వరస్వామిగా చెప్పబడినట్లు తెలుస్తోంది.

క్రీ.శ. 1271 శిథిలావస్థలో వున్న శాసనం, రుద్రమ అంగరక్షకులైన 'నగరి శ్రీ వాకిలి', 'అంగరక్షక' పేర్లుగల అధికార్లు కేశవస్వామిని ప్రతిష్ఠ గావించినట్లు, ఆ ప్రతిష్ఠ వారి తండ్రిగారైన మేలినాయక పేరుమీదుగా మూల్పూరు గ్రామంలో గావించినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ శాసనం గుంటూరుజిల్లా మూల్పూరులోని చెన్నకేశవాలయం ఉత్తరం వైపు గోడమీద గల రాతిమీద చెక్కబడివుంది. శాసనంలో చెప్పబడిన ఆలయం ఇదియే.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా పాలకొల్లులో క్షీరారామేశ్వరాలయంలోని స్తంభంమీద చెక్కబడిన శాసనం చెపుతున్న విషయమేమనగా, నాట్యమండపం తూర్పు ద్వారానికి కంచుతో తలుపులు చేయించబడింది. ఈ శాసనం క్రీ.శ. 1276 కు చెందింది.

క్రీ.శ. 1277 మహబూబ్‌నగర్‌జిల్లా బోధ్‌పూర్ గ్రామానికి చెందిన శాసనం, మల్యాల గుండ మరణించిన తర్వాత అతని భార్య కుప్పాంబిక "బుదునూరు" గ్రామంలో ఒక ఆలయాన్ని నిర్మించినట్లు మరియు లింగ ప్రతిష్ఠ గావించినట్లు తెలుపుతోంది. కుప్పాంబిక పలు దాన శాసనాలు ఈ దేవాలయానికి తన కుమారులు, బంధువుల పేరు మీదుగా గావించినట్లు తెలుస్తోంది. బొడునూరులో ప్రస్తుతం లింగాలయంగా పిలువబడే ఒకప్పటి ఈశ్వరాలయంలోని అంతరాళ గోడ మీదగల రాతిఫలకం మీద ఈ శాసనం చెక్కబడివుంది. శాసనంలో తెలుపబడిన ఆలయం ఇదియే. ..

గుంటూరుజిల్లా రావిపాడుకు చెందిన శాసనాన్ని ఆ గ్రామంలోని రామలింగేశ్వరాలయానికి ముందువైపుగల విరిగిపోయిన నందిస్తంభం మీద చూడవచ్చును. ఈ శాసనం ఆసక్తి కలిగించే పలువిషయాలను వెల్లడిచేస్తోంది. సురేశ్వరాలయ నిర్మాణం అంటే శాసనంలో చెప్పబడిన 'త్రికూటము - ఇండ్లు' మరియు మండపం సామంత రాజైన పోలినాయకచేత నిర్మించబడింది. ఆయన తండ్రిపేరు మీదుగా ఈ దేవాలయాన్ని నిర్మించినట్లు ఆయన తెలుపుకున్నాడు. ఈ దేవాలయం త్రికూటాలయంగా వర్ణింపబడింది. అయితే గమనించాల్సిన అంశమేమనగా ఈ శాసనంలో ఇతర దేవుళ్ల పేర్లు తెలుపబడలేదు.

క్రీ.శ. 1280-81 కృష్ణాజిల్లా మల్లవోలుకు చెందిన శాసనం, ఆ గ్రామంలోని చిన్మయేశ్వరాలయంలోని ధ్వజస్తంభం సమీపంలోగల నంది స్తంభంమీద చెక్కబడి వుంది. చిన్మయేశ్వరాలయాన్ని కాశీముపడోజు నిర్మించుటయే గాకుండా పలుకానుకలను కూడ అర్పించుకున్నాడు. కాసె నాగోజు ఆ దేవాలయానికి స్తంభాలు నిర్మించాడు. ఈ శాసనం సూచిస్తున్న విషయమేమనగా, చిమ్మేశ్వరాలయం ప్రస్తుతం పిలువబడే చిన్మయేశ్వరాలయం క్రీ.శ. 1280-81 సంవత్సరంలో నిర్మించబడింది. కాని ఇప్పుడు చిన్మయేశ్వర అని పిలువబడేది సంస్కృత పదమైనటువంటి చిమ్మేశ్వర నుండి రూపాంతరం చెందింది. ఈ పదం ఒకప్పుడు పిలువబడే చిమ్మేశ్వర అనుకొనడానికి ఆస్కారముంది. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా శాసనం నందలి -- ఉమామహేశ్వరాన్ని ప్రసిద్ధి శైవక్షేత్రమైన శ్రీశైలానికి ఉత్తర ద్వారంగా చెపుతోంది. ఇచట శాసనాలను బట్టి చూస్తే ఉమామహేశ్వరంలో క్రింద చెప్పబడిన దేవాలయాలు నిర్మించబడినట్లు మరియు ఆ దేవాలయాల నిర్వహణకు మిక్కిలిగా దాన శాసనాలు ఏర్పాటు చేయబడినట్లు తెలుస్తోంది.

1. కాకతీయ రాణి రుద్రమ తర్వాత ఏర్పడిన పలుపులిగండ రుద్రేశ్వరాలయం రాజకోశాధికారైన కరణం రామయ చేత నిర్మించబడింది.
2. రామనాథ దేవాలయం
3. చెన్న సోమనాథదేవ
4. చెన్నమల్లినాథదేవ
5. పోచేశ్వర దేవ.

2 నుంచి 5 వరకు చెప్పబడిన ఆలయాలు పైన తెలుపబడిన కరణం రామయ భార్య అయిన మల్లసానమ్మ చేత నిర్మించబడ్డాయి. మరియు ఈ శాసనం వివరిస్తున్న విషయమేమనగా, తొమ్మిది లింగాలకు తొమ్మిది గర్భగుళ్ళు, ఐదులింగాలకు ఐదుగర్భగుళ్లు మరియు ఉమామహేశ్వరాలయానికి పెండ్లిమేడ (కల్యాణమండపం)ను నిర్మించినట్లుగా కూడ తెలియచేస్తోంది. క్రీ.శ. 1280కి చెందిన ఈ శాసనం దిగువ ఉమామహేశ్వరాలయంవద్దగల రాతిమీద చెక్కబడివుంది.

కాయస్త రాజైన 'త్రిపురారిదేవ' పేరు మీదుగా శివాలయాన్ని ఒకానొక స్త్రీ నిర్మించినట్లుగా కడపజిల్లా 'అక్కలరెడ్డిపల్లి' శాసనం చెపుతోంది. క్రీ.శ. 1283కు చెందిన ఈ శాసనం మల్లికార్జునాలయానికి ముందువైపుగల రాతిమీద చెక్కబడివుంది. ఈ ఆలయం ఆ గ్రామానికి 4 కి.మీ. దూరంలోగల గోసంగి పర్వతం మీద నెలకొనివుంది.

కడపజిల్లా అత్తిరాలకు చెందిన శాసనం చెపుతున్న విషయమేమనగా, కాయస్త రాజైన అంబదేవ ఒక మండపాన్ని, అరటురేవులలో గల పరమేశ్వరాలయంలో నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. ఈ శాసనం పరశురామేశ్వరాలయం గోడమీద గల రాతిపైన చెక్కబడివుంది. శాసనంలో చెప్పబడిన ఆలయం ఇదియే.

చందుపట్ల శాసనం, కాకతీయ రుద్రమ బహుశా క్రీ.శ. 1289 ప్రాంతంలో పండువయసైన ఎనభైలో మరణించి వుండవచ్చునని చెపుతోంది. ఆమె మనవడు ప్రతాపరుద్ర ఆమె తదనంతరం సింహాసన మధిష్ఠించారు. ఇతని పాలన కాలంలో పెక్కు యుద్ధాలు సంభవించాయి. ముఖ్యంగా ఢిల్లీనుంచి మహమ్మదీయుల దండయాత్రలు మొదలైనాయి. కాని దేవాలయ నిర్మాణాలకు ఎటువంటి

భంగం మొదటిరోజుల్లో కలుగలేదు. ప్రతాప రుద్రుని పాలన క్రీ.శ. 1326 లో అంతమైంది. శాసనాలాధారంగా ఇతని కాలంలో జరిగిన ఆలయాల నిర్మాణం గూర్చి పరిశీలిద్దాం.

క్రీ.శ. 1190 ఖమ్మం జిల్లా, మదిరకు చెందిన శాసనం, దేవరతగోత్రకు చెందిన బ్రాహ్మణుడొకడు రెండు ఆలయాలను నిర్మించినట్లు, ఒకటి శివునికై మరియొకటి విష్ణువుకై మధురాపురిలో నిర్మించినట్లు తెలుస్తోంది. అంతేగాక, శివాలయానికి అర్చకుడిగా ఒక శివబ్రాహ్మణను నియమించినట్లుగా తెలుస్తోంది.

గోదావరిజిల్లా విప్పర్రుకు చెందిన మూడు శాసనాలను రాజేశ్వరాలయంలోని ముఖమండపంలోని స్తంభాలమీద చూడవచ్చును. అంతేగాక ఆ గ్రామంలోని నరేంద్రేశ్వరాలయంలోని మండపానికి స్తంభాలను నిర్మించినట్లు కూడ తెలుస్తోంది. అదే ప్రదేశంలోని ఇంకొక శాసనం చెపుతున్న విషయమేమనగా ఒక కటకభక్తుడు, అదే దేవాలయంలోని మండపానికి తూర్పు ద్వారం వైపు వరకు శఖలను నిర్మించినట్లు తెలుస్తోది. ఈ శాసనాలన్నీ క్రీ.శ. 1299కి చెందినవి. నరేంద్రేశ్వర పేరు మీదుగా వున్న శివాలయాలు తూర్పు చాళుక్యరాజైన విజయాదిత్య II చేత నిర్మించబడ్డాయి. అతడికే నరేంద్రమృగరాజ అనే పేరు కూడ వుంది. ఈ శాసనాధారంగా తెలుస్తున్న విషయమేమనగా, ప్రస్తుతమున్న రాజేశ్వరాలయం ఒకప్పుడు నరేంద్రేశ్వరాలయంగా పిలువబడేది. ఈ దేవాలయం చాళుక్య విజయాదిత్య II చేత నిర్మించబడింది.

కృష్ణాజిల్లా, పెదకల్లేపల్లెకు చెందిన పది శాసనాలు ఆ గ్రామంలోని నరేంద్రాలయంలో, వివిధ ప్రదేశాలలో, వివిధ కులాలకు చెందినవి చెక్కబడివున్నాయి. ఆ దేవాలయం పునర్నిర్మాణం గావించబడిందని ఈ శాసనాల వల్ల తెలుస్తున్నాయి. కనీసం రెండుసార్లు ఈ దేవాలయం పునర్నిర్మించబడిందని ఈ శాసనాలు చెపుతున్నాయి.

ఈ దేవాలయానికి సంబంధించిన మొదటి శాసనం క్రీ.శ. 1154కు చెందింది. ఆ దేవాలయంలోని లఖండ దీపాల నిర్వహణకై కొంతధనం కానుకగా ఇవ్వబడిందని రికార్డులు చెపుతున్నాయి. క్రీ.శ. 1236కు చెందిన శాసనం ఇదే ఉద్దేశమునకై 25 ఆవులను దేవాలయానికి కానుకగా ఇచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. క్రీ.శ. 1212కు చెందిన శాసనం సోమశివాచార్య అనే మఠానికి చెందిన 'సంతానిక' పుష్పగిరివద్ద, రాతి ఆలయాన్ని నాగేశ్వర మహాదేవకై ప్రతాపరుద్రుని కాలంలో నిర్మించాడు. ఇదే శాసనానికి సమీపంలో వున్న మరొక శాసనం క్రింద ఒక విగ్రహాన్ని కూడ కలిగివుంది. ఈ విగ్రహం ఆ దేవాలయాన్ని నిర్మించిన సోమశివాచార్యదని తెలుస్తోంది. కాకతీయ ప్రతాపరుద్రుని కాలంలో రాతితో నాగేశ్వరాలయం పునర్నిర్మించబడిందని తెలుస్తోంది. అదే దేవాలయానికి దక్షిణ గోడ మీద చెక్కబడివున్న శాసనం, యార్లగడ్డ కోదండరామనదేశాయి క్రీ.శ. 1782లో పాడుబడిన ఈ ఆలయాన్ని పునరుద్ధరించినట్లుగా చెపుతోంది.

పైన కనపరచిన అంశాలవల్ల మనకు తెలుస్తున్న విషయమేమనగా, కాకతీయ రాజుల కాలం దేవాలయాల నిర్మాణానికి మంచి ప్రోత్సాహాన్ని ఇచ్చింది. కాకతీయరాజుల కాలంలో త్రికూటాలయాల నిర్మాణం మిక్కుటంగా జరిగింది. ఈ ఆచారాన్ని వీరు కర్నాటకు చెందిన కల్యాణచాళుక్యుల నుంచి అరువు తెచ్చుకున్నారు. ముఖ్యంగా కాకతీయరాజుల కాలంలో ఈ త్రికూటాలయాలలో విష్ణురూపం వుండేదికాదు. ఇందుకు భిన్నంగా అప్పటి హోయసాలుల కాలంలో విష్ణువు ఈ త్రికూటాలయాలలో వుండేవాడు.

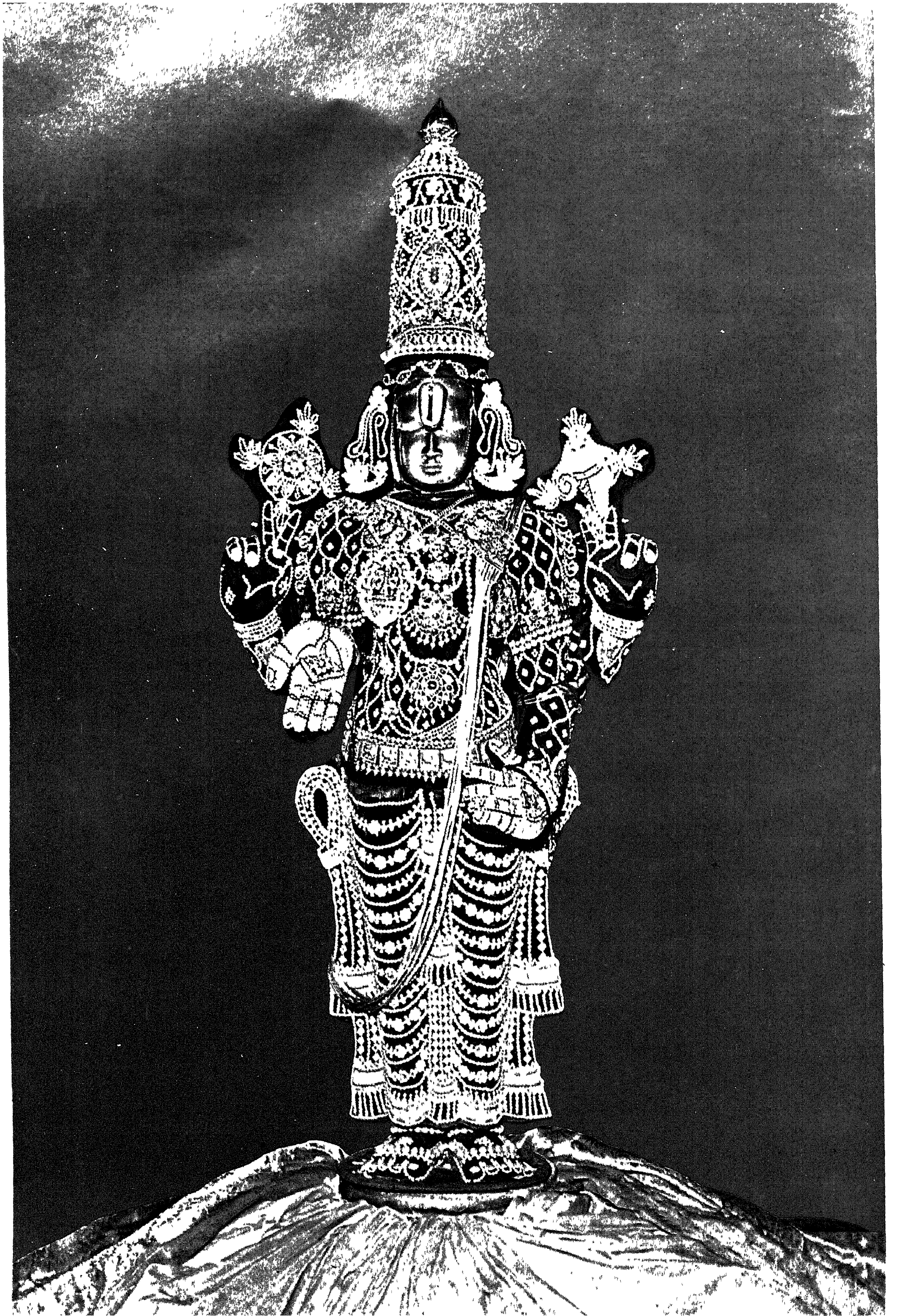
ఇంకొక గమనించాల్సిన విషయమేమనగా, త్రికూటాలయాల నిర్మాణం కాకతీయ రాజుల తర్వాత అంతగా ఆదరించబడలేదు.

కాకతీయరాజులు శైవమతాన్ని విశేషంగా ఆదరించారు. వైష్ణవ దేవాలయాలు కూడ కొంతవరకు నిర్మించబడ్డాయి. కేశవ లేక చెన్నకేశవ, ప్రసన్నకేశవ, గోపినాథ, వేణుగోపాల మరియు చతుర్వింశతి మూర్తి రూపాలు ఎక్కువ ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చాయి. గ్రామదేవతారాధన ప్రాముఖ్యత కూడ పెరిగి, వివిధ ఆలయాలకు మండపాలు కూడ నిర్మించబడినాయి. కొన్నిసార్లు ఆ ఆలయాలు బ్రాహ్మణీక ఆలయాలలో పోలిక తీసుకురాబడినాయి. వివిధ రకాల వృత్తి సంఘాలు అనగా సాలె మొదలగువారు సాలేశ్వర వంటి వారివారి దేవతలకు ఆలయాలను నిర్మించారు.

ఈ కాలంలో దేవాలయాలకు చెందిన సంప్రదాయాలు, పండుగలు మిక్కిలిగా జరిపేవారు. దేవాలయాలకు అనుబంధంగా నాట్యకత్తెలు ఏర్పాటు గావించబడ్డారు. శాసనాలు, ఆ నాట్యకత్తెలకు దేవాలయానికి సమీపంలోనే ఇళ్లను కూడ నిర్మించినారనే విషయాన్ని తెలుపుతోంది. పరివార దేవతలకు ప్రత్యేకంగా మండపాలు, గర్భగుళ్లు నిర్మించారు. దేవాలయ శిల్పుల చేతుల్లో ఈ మండపాలు అన్నిటికంటె రంగమండపం ప్రత్యేకంగా మలచబడినాయి. ఈ కాలానికి చెందిన కొన్ని శాసనాలు చెప్పకోదగిన విశేషాంశాలను ముఖ్యంగా వాస్తు నిర్మాణ విశేషమైన శ్రీ విమానం గురించి చెపుతున్నాయి. పలు శాసనాలాధారంగా చూస్తే, ఈ కాలంలో దేవాలయాల నిర్మాణానికి నల్ల రాతిని ఎక్కువగా ఉపయోగించేవారని విదితమవుతోంది. ఈ కాలంలో ముందుగా ఇటుకలతో నిర్మించబడిన ఆలయాలు, తిరిగి నల్లరాతితో పునర్నిర్మించబడినట్లు తెలుస్తోంది. ఆలయాలలో వివిధ ప్రదేశాలలో, వివిధ భంగిమలలోవున్న అందమైన విగ్రహాలను అమర్చేవారు. ముఖ్య దేవాలయాలైన చేబ్రోలు మొదలుగా గల ఆలయాలు పునర్నిర్మించబడినాయి.

ఈ కాలంలోని శాసనాలు క్రొంగొత్త వాస్తు నిర్మాణ పదాంశాలను అందిస్తున్నాయి. అవి ఏవనగా, తిరుముట్టము, తిరుముట్టియ వంతికము (ఆలయాలు) రంగమధ్యము లేక మధ్యరంగము. ఏది ఏమైనప్పటికీ కాకతీయ దేవాలయాలు ముస్లిందండయాత్రల తాకిడికి తప్పించుకోలేక పోయాయి. ఈ దండయాత్రల్లో పలు దేవాలయాలు నాశనమవడమే గాకుండా, విగ్రహాలు నామరూపాలు లేకుండా ధ్వంసం చేయబడినాయి.

(సమాప్తం)

(7 వ పేజీ తరువాయి)

కుంటాడు. రావణుడు వధించమని చెప్పిన ప్పుడు విభీషణుడు--

క్షమస్వ రోషం త్యజ రాక్షసేన్ద్ర
ప్రసీద మద్వాక్య మిదం శృణుష్వ,
వధం న కుర్వన్తి పరావరజ్ఞా
దూతస్య సన్తో వసుధాధిపేన్ద్రాః.

దూతను వధించుట సమంజసంకాదని వాదించి లంకానగర బహిష్కృతుడయాడు. అప్పుడుకూడా, మాసం వ్యవధిలో తిరుగు లేని రామబాణంవల్ల క్రూరదంష్ట్రాలవలెనున్న రాక్షసులు నాశనమై, జిహ్వవలెనున్న నీవు శాశ్వతుడవని చెప్పినట్లుగనే రావణవధా నంతరం లంకాధినేతగా శ్రీరామచంద్రుని కరకమ లములచే పట్టాభిషిక్తుడుగావించ బడి, అయోధ్యకుకూడా రావింపబడ్డాడు విభీ షణుడు.

విభీషణస్య సంయోగ
మాచచక్షే చ మన్త్రిణామ్,
శ్రుత్వా తు విస్మయం జగ్ము
రయోధ్యాపురవాసినః.

హనుమంతుడు భక్తి విషయంలో సదా రామసేవలో ఉంటాడని కావున ఎవరిపై రామకృప ఉంటుందో ఆయనకు తెలు సును కావుననే విభీషణుడు రామసంధానంలో సూత్రధారుడైనాడు.

కనకభూధరాకార శరీరా,
సమరభయంకర అతిబల వీరా
హరిపర్వత సంకాశాస్త్రా
వక్రోమహాబలః
వజ్రదంష్ట్రనఖో భీమో
వైదేహి మిదమబ్రవీత్.

ఆంజనేయస్వామి పంచముఖాలు, దశ హస్తాలు పరశువు, ఖడ్గం, కమండలం, డాలు, గద, పాశం, ధ్వజం, త్రిశూలం, నాగబంధం, అభయహస్తంతో, సీతామ్మవారికి దర్శనమి చ్చాడు. ఆమె లఘురూపంలోకి శాంతపరిచి, 'నాయనా! నువ్వు అజరుడవు. నిన్ను వార్ధక్యం బాధించదు' అని దీవించింది.

ఆయన కర్తవ్యపాలకుడు. అందుకే లంకలో లోకకు నిప్పు పెట్టినప్పుడు మనసా రామచంద్రుని ఆజ్ఞకోసం భృకుటిలో కనులు నిగిడ్చి సహస్రారంనుంచి తలచుకున్నప్పుడు శ్రీరామచంద్రమూర్తి నలభై తొమ్మిది వాయు వులు బయల్దేరి ఆనతి నిచ్చాయి.

అమ్మవారినుండి చూడామణి తీసుకు వచ్చి-- తౌహివీరౌ నరవరే సహితౌ రామ లక్ష్మణౌ, ఆగమ్యనగరీం లంకాం సాయుకై ర్విధమిష్యతః, సగణం రావణం హత్వా రాఘు వోరఘు నన్దనః-- రావణుని సంహరించి తనను తీసుకు వెళ్లమందని చూడామణి ప్రదానం చేసిందని చెప్పినప్పుడు 'ఈ ప్రపంచంలో నీ వంటి పరోపకారి మరొకరు లేరు. నీకు చాలా ఋణపడి వున్నాను. అంటూ రామపాదాలను చుట్టుకున్న ఆంజనేయుని లేవనెత్తి, నాయందు అనన్యభక్తి కల్గి ఉండ మని దీవించాడు' వీపు నిమురుతూ--

సకృదేవ ప్రపన్నాయ
తవాస్మీతి చ యాచతే,
అభయం సర్వభూతేభ్యో
దదామ్యేతద్వ్రతంమమ
శరణాగతుని దరిచేర్చడం రామవ్రతం.

పరమశివుడు.... శ్రీమన్నారాయణుని ఈ దీవన కోసమే వానరుడుగా హనుమం తునిగా పుట్టుకకు కారణభూతమైంది. అన న్యభక్తి కల్గి ఉండాలనే దీవన అందరికీ లభిం చదు. పట్టాభిషేకానంతరం హనుమంతుని వదిలేసి లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు సీతా రామచంద్రుల సేవలు పంచుకున్నప్పుడు-- సూక్ష్మబుద్ధితో ఆవులిస్తే చిటికెలువేసే పని కల్పించుకుని, సర్వకాల సర్వావస్థలయందూ వెన్నంటి ఉంటూ ఆఖరికి పుణ్యదంపతుల నిద్రాసమయంలో కూడా ఆవలింతకోసం ఎదురుచూస్తోంటే సీతమ్మకు ఇబ్బందయి - ఆ పద్దతికి స్వస్తి చెప్పించి సీతారాములను తన హృదయంలో నిక్షిప్తం చేసుకున్నాడు.

దేహదృష్ట్యాతు దాసోఽహం
జీవదృష్ట్యా త్వదంశకః,
ఆత్మదృష్ట్యా త్వమేవాహం
ఇతిమే నిశ్చితా మతిః.

దేహదృష్ట్యా ఆయన శ్రీరామదాసుడు. జీవదృష్ట్యా రామాంశ-- తత్త్వ దృష్ట్యా రామ స్వరూపుడే. హనుమ భక్తిని మెచ్చువాడు. ఆయన మనమనసుకు ప్రసన్నం కావాలంటే సీతారాములను మనసా స్మరిస్తే ఆ రామ భక్త హనుమాన్ దర్శనమీయగలడు. రామ కృత్తులంటే స్వామికి తగని ప్రేమ-వాత్సల్యం వారు మనకు కైవల్యం ప్రసాదించాలంటే మనకు శ్రద్ధ, విశ్వాసం అత్యవసరం--

యే జపంతి సదా స్నేహాన్నామం
మాంగల్య కారణమ్,
శ్రీమతో రామచంద్రస్య కృపావేశో
మమ స్వామినః
తేషామర్థే సదా విప్రప్రదాతారం
ప్రయత్నతః
దదామి వాంఛితం నిత్యం సర్వదా
సౌఖ్యముత్తమమ్.

శ్రీమంతుడైన నిత్యమంగళాకారుడు శ్రీరామచంద్రుని ఏ మానవులు సదా ప్రేమ పూర్వకంగా జపింతురో వారికి నేను అనుక్షణం ప్రయత్నపూర్వకంగా ప్రదాతనై యుందునని సెలవిచ్చాడు.

ఓం హం హనుమతే నమః
ఓం పరమంత్ర పరతంత్ర
సర్వగ్రహోచ్చాటనాయ
సకలశత్రు సంహారణాయ
జం జం జం జం గ జం గ స్వాహా.

"శ్రద్ధ-బుద్ధి" ఆయన కవచం-- అట్టి ఆంజనేయునికి:

మనోజవం మారుత తుల్యవేగం
జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం వరిష్ఠమ్,
వాతాత్మజం వానరయూథముఖ్యం
శ్రీరామదూతం శిరసా నమామి.

దుఃఖించుట దోషము

శ్రీ ముడుంబ వెంకటాచార్యులు

ఆధ్యాత్మిక సాధనలో పురోభివృద్ధి జీవితం యెడల సరియైన దృక్పథం కలిగి ఉండడంలో తెలుస్తుంది. ఈ పురోభివృద్ధిలో తొలిమెట్టు, తక్కువ రకపు దృశ్య నృత్య గీతాదుల లోను, సాహిత్యంలోను అభిరుచిపోయి మేలురకపు అభిరుచులు కలగడం.

సాధన ఉన్నతస్థితి చేరుకొనేసరికి "నిత్యం చ సమచిత్తత్వం ఇష్టా నిష్టోప పత్తిషు" అవుతాడు. కాని ఆస్థితిని చేరడానికి ముందు జీవితపు సుఖ దుఃఖాల యెడల సరియైన దృక్పథం కలిగి ఉండాలి. జీవితంలో అనేక సుఖ దుఃఖ కారక సంఘటనలెదురౌతాయి. సుఖ కారక సంఘటనలకు అతిగా మురిసిపోకూడదు. "నా ప్రయోజకత్వం వల్లనే ఈవిధంగా జరిగింది" అని మిడిసి పడ కూడదు. అది అహంకార దృక్పథం. అలాగే దుఃఖ పడడం. దుఃఖ పడడం దేహాభిమానం వల్ల వస్తుంది. తాను దుఃఖాతీతుడనని గ్రహించి దుఃఖ పడుటను దోషముగా గ్రహించడమే "దుఃఖ దోషానుదర్శనం."

దుఃఖ సంఘటనలకు కృంగిపోకూడదు. "భగవంతుడు ఇలా రాసిపెట్టాడు; అనుభవించ వలసిందే" అనుకోవడం కూడా తప్పు. దుఃఖానుభవం పాపఫలితమే. కాని, దానిని ఏడుస్తూ అనుభవిస్తే ప్రయోజనం లేదు. ఆ అనుభవం వల్ల ప్రారబ్ద కర్మ తరుగుతోందని సంతోషించవచ్చు. విషాదం కూడా ఒక యోగం కావాలి, దానినుండి దుఃఖాతీత స్థితి కలగాలి. అర్జునుని విషాదం భగవంతుని బోధ వల్ల యోగమైంది. అలాగే మన విషాదాల నుండి కూడా పాఠాలు నేర్చుకొని సత్ఫలితాలు పొందాలి. సత్ఫలితాలను పొందడమే -- విషాదాన్ని సుఖంగా పరివర్తన చేసికోవడం. "All my illusions will burn into illumination of joy" (Tagore) "నా భ్రమలన్నీ మండి ఆనంద జ్యోతుల కాంతుల్ని వెదజల్లుతాయి" అంటారు రాగూర్.

మనను ఎవరైనా బాధించినప్పుడు తిరిగి వారిని బాధించకుండడం అహింసలో భాగం. అహింస పిరికితనమూ కాదు; చేతకాని తనమూ కాదు. మన కోపాన్ని గాని ద్వేషాన్ని గాని అణచుకొన్న ప్రతిసారి మనం మరింత మనోబలాన్ని ప్రదర్శించడమే కాదు - పెంచుకుంటున్నామని కూడా అర్థం. ఈవిషయంలో గాంధీజీ అభిప్రాయాలను, పతంజలి యోగసూత్రాలు I. 33 పై వివేకానందుని వ్యాఖ్యానం గమనించండి ; II. 21పై వ్యాఖ్యానిస్తూ ఆయన "పురుషుణ్ణి (జీవుని) విముక్తుణ్ణి చెయ్యడమే ప్రకృతి పరమోద్దేశము" అంటారు. అందుచే ఇతరులవల్లా స్వభావసిద్ధంగాను మనకు కలిగే దుఃఖాన్నుండి కూడా మనం ప్రయోజనం పొందవచ్చునని గ్రహించడమే సరియైన దృక్పథం.

తన కివ్వబడిన శాపాన్నే వరంగా మార్చుకొని వారంరోజుల్లో మోక్షం పొందాడు పరీక్షిత్తు.

భగవంతుడు మనకిచ్చే సుఖ దుఃఖాలకు వరాలకు శిక్షలకు లక్ష్యమొకటే. ఆయనకు

పక్షపాతంలేదు; కక్షాలేదు. శిక్షించే సమయంలో భగవంతుని మనసు kind cruelty of a surgeon's knife వంటిది. "బహుమతులు శిక్షలు ఒకే తలుపుకి రెండు బందులు" (ఆర్.ఎల్. స్టీవెన్ సన్). బహుమతులు ఉత్సాహపరచడానికి, శిక్షలు శిక్షణ కొరకు వస్తాయి. "స్త్రీ (జీవాత్మ) తన ప్రియుణ్ణే కోరక, ప్రియుడిచ్చే ఆభరణాలకై ఆశిస్తూ" ఉంటే - - - "తన (పరమాత్మ) కౌగిలిలో ప్రియురాలు అన్యమనస్క ఐ తన ప్రణయ లీలకు బదులు పల్కకపోతే, బాధించి ఐనా సరే తనలోనికి దృష్టి మరలించుకోడా శృంగార నాయకుడు ?" ('గీతాంజలి' ఉపోద్ఘాతంలో చలం) మనం అన్య మనస్కులమైన మూలంగానే మనకు బాధలు. తనలోనికి మన దృష్టి మరల్చుకోడానికే ఆయన ప్రయత్నం.

దైవం, మనను ఏడిపించి ఏడుస్తూఉంటే చూచి ఆనందించే క్రూర బాలుడు కాదు. ఆయన కరుణామయుడైన తండ్రి, మిల్టన్ తన కవితాశక్తిని ఈశ్వర సేవకు వినియోగించాలనుకున్నాడు. He "wanted to justify theways of God to men." కాని 42వ ఏటకే ఆయనకు రెండు కళ్లూ పోగొట్టాడు భగవాన్. ఆయన ఆలోచించి "They also serve, who only stand and wait" అని గ్రహించాడు.

మాయలేడి ప్రలోభంలోపడి భువన సుందరమూర్తి యైన పరమాత్ముని సన్నిధి నుండి దూరమైంది (జీవుని ప్రతీక) సీతమ్మ. తన యాతనలకు కారణం "మమైపి దుష్కృతం కించిద్మహదస్తి న సంశయః" అని తెలిసికొని, రామధ్యానంలో ఉండి, ఆయనే వచ్చి రక్షిస్తాడనే దృఢ నిశ్చయంతో అన్యోపాయాన్ని (హనుమ తీసుకు పోతానంటే కాదని) తిరస్కరించి, భగవంతుని చేరడానికి భగవంతునే ఉపాయంగా నమ్మి, కృతకృత్యురాలైంది. తనకు వచ్చిన ఆపదకు కారణం తెలుసుకుంది ; ఆపదనుండి బయటపడే ఉపాయం తెలుసుకుంది ; తగు నిర్ణయం, సాధన చేసింది. ఏ దుఃఖ కారక సంఘటనలోనైనా మనం చెయ్యవలసిన పనికూడ అదే. ఆ సంఘటనలు మన మనఃపరివర్తనకు దోహద పడాలి.

"మానవ జీవితమున దుఃఖమును నివారింపజేయుట మాత్రమే యోగలక్ష్యము కాదు. దుఃఖమును పరివర్తింపజేసి ఆనందమొనరించుట పూర్ణయోగ లక్ష్యము" - శ్రీ అరవిందుడు. "It is not a great virtue to suffer, whether it is just a bad temperment or severe depression. It is of importance to understand the message behind it and bring about the necessarychange." [purity - Feb.92]

కొందరు తమకు దాంపత్య సుఖం లేదనుకుంటారు ; అన్యోన్య దాంపత్యాలు చాలా తక్కువ ఉంటాయనుకుంటారు. నిజానికి నూటికి నూరూ అన్యోనం తగిన దాంపత్యాలే. భగవంతుడెప్పుడూ పొరపాటు చెయ్యడు ;

పరస్పరం తగిన వాళ్లనే కూరుస్తాడు -- అని భావించాలి. తనకు లభించిన భార్య లేక భర్త వల్లనే అభ్యున్నతి సాధించాలి. కొన్ని దాంపత్యాలలో ఘర్షణ కనిపిస్తుంది. ఆ ఘర్షణ వల్లనే తమ స్వభావాల్లోని గతుకులు గరుకులు నున్నబడుతున్నాయని గ్రహించాలి. కొందరివి అనుకూల దాంపత్యాలలాగ తోస్తుంది. వారు ఒకరికొకరు చేదోడు వాదోడై ఉన్నతిని పొందుతారు. సైంటిస్ట యిన మిస్టర్ క్యూరీకి ఉత్తమమైన భార్య దొరికింది. ఆమె ఆయన బీదరికంలోనూ పరిశోధనల్లోనూ పాలుపంచుకొంది. వారు క్రొత్త విషయాలు కనిపెట్టారు. ప్రఖ్యాత వేదాంతి సోక్రటీసుకు పరమ గయ్యాళి దొరికింది. బహుశః అందువల్లే ఆయన గొప్ప తత్త్వవేత్త అయ్యారు. తుకారాంకు ప్రతికూలమైన భార్య, ఏక్‌నాథ్‌కు అనుకూలమైన భార్య దొరికారు. నర్సీమెహతాకు భార్యా వియోగం కలిగింది. ఈమూడూ పరస్పరం విరుద్ధ పరిస్థితుల్లాగ కనిపించినా, వారు మాత్రం ఒకే గమ్యం వైపు పయనించడానికి వారివారి భిన్న పరిస్థితులను అనుకూలంగా చేసుకున్నారు. అలాగే మనం మన పరిస్థితులను మన ఉన్నతికి దోహదపడేలాగ మలచుకోవడమే జీవితం యెడల సరియైన దృక్పథం కలిగి ఉండడం.

"కష్టములు దైవమును చూపు కాగడాలు" అన్నారు స్వామి రామతీర్థ. చాలా మంది కష్టంమీద కష్టం వచ్చినా సరే కాగడాను పట్టుకోరు. ఒకాయన స్మృతియాత్ర గ్రంథం (దైవ స్మృతితో జీవనయాత్ర) చెయ్యడానికి బదులు స్మృతియాత్రపై గ్రంథం వ్రాయమొదలు పెట్టాడు. మిడిమిడి జ్ఞానం కల ఆయనకు, ఆ రచన నిజమైన స్మృతి యాత్ర కాదనీ, విషయ సేకరణమీద చాలా కాలం వృధా అవుతుందనీ పుస్తకప్రచురణ దానికి సంబంధించిన విషయాలమీదే దృష్టి పడుతోందనీ తెలిసినా ఆయన ఆ రచన విరమించలేదు. భగవంతుడు, చూచి చూచి ఆయన కుడిచేతిమీద బాధకలగకుండా ఒక్క చిన్న దెబ్బ కొట్టాడు. కొద్దికాలం ఆదెబ్బ (పెరాలిసిస్ స్ట్రోక్) వల్ల. ఆచెయ్యి పని చెయ్యలేదు ; ఐనా ఆయన ఆ రచన మానాడా ? ఒక్క దెబ్బతో మానితే మనిషి ఇన్ని దెబ్బలెందుకు తింటాడు ?

భగవంతుని చర్యలన్నిటికి భాష్యం చెప్పడం కుదరదు; అంటే మన బుద్ధి కందదు. "ఆయన శాశ్వత కాల జ్ఞానమును నరుల హృదయమందుంచి యున్నాడు. కాని దేవుడు చేయు క్రియలను పరిశీలనగా తెలిసికొనుటకు అది చాలదు." (ప్రసంగి III. 11)

మనం ఏ పరిస్థితులనుండి పారిపోదామనుకుంటామో, ఆ పరిస్థితులమందే - మన స్వభావాన్ని మార్చుకొని ఉద్రేకాల నణచుకొని చిత్తస్థైర్యం అలవరచుకోవాలి. అదే ఆధ్యాత్మిక పురోగమనానికి బాట. మనను అయిష్టపడేవారివల్ల, మనము ద్వేషించే వారి వల్లే మనకు సహనము క్షమ సమచిత్తత్వం అలవడతాయి.

తప్పు చేస్తే జైలులో పెడతారు. తప్పు చేశాను కాబట్టి, ఈ శిక్ష అనుభవిస్తున్నాను - అని తెలుసుకొని, ఇకపై ఆ తప్పు చెయ్య కూడదని తీర్మానించుకుంటే అది మంచి పరివర్తన. ఒకరిని, తప్పు చెయ్యకుండానే జైలులో పెట్టారనుకుందాం. అప్పు డతడు "తప్పు చెయ్యక పోయినా ఈబాధ వచ్చింద"ని దుఃఖిస్తూ కూర్చోకూడదు. దానినే సుఖ స్వరూపంగా వినియోగించుకోవచ్చు. రాజ కీయ ఖైదీలు జైళ్లలో అనేక గ్రంథాలు వ్రాశారు. వారికి బందిఖానాయే వరమైంది. ఆవిధంగా శిక్షలను వరాలుగా మార్చుకోవచ్చు. గ్రంథ రచన కాకపోతే పఠనం చెయ్యవచ్చు. లేదా దైవస్మృతైనా చేసుకోవచ్చు.

ఈవిధంగా కష్టాలను సుఖ స్వరూపంగా మలచుకోవచ్చు.

"జన్మ మృత్యు జరా వ్యాధి దుఃఖ దోషాను దర్శనం" అమానిత్వాది గుణాల్లో ఒకటి (భ. గీ.XIII. 9) వాటిచే కలిగే దుఃఖం యెడల కూడా మనం సరియైన దృక్పథం కలిగి ఉండాలి. వాటిచే దుఃఖ పడడం దోషం. ఆ"దుఃఖమును దోషముగా నెఱుం గుట" (మళయాళస్వామి) మనం విచార మథనం చేసి దృఢ పఱచుకో వలసిన దృక్పథం. వాటికి విచారపడడం మనలోపంగా గుర్తించ గలగడ జ్ఞానం.

తాను ఆత్మననీ, ఈ శరీరాన్ని కాననీ "అన్తవన్త ఇమేదేహా"అని గ్రహించాలి. జీర్ణ శరీరం పోయి క్రొత్త శరీరం వస్తూవుంటే విచారించడం దోషం కదా! క్రొత్త జన్మలో క్రొత్త శరీరంతో గతంలో చేసిన సాధనను కొనసాగించి, మన గమ్యానికి దగ్గర కావ చ్చునని భగవంతుడు (భ.గీ. 40 - 44) చెప్పాడు కదా! అందుచే క్రొత్త శరీరం ధరిస్తున్నందుకు సంతోషించాలి.

మృత్యువు లేకుండా మరుజన్మ రాదు కదా. అందుచే మరుజన్మకు కారణమయ్యే మృత్యువు, ఆహ్వానించ దగినదే. మరుజ న్మలేని మృత్యువైతే అంతకన్నా కోరదగిన దేముంది? ఈరెండు విధాలా మృత్యువునొక మధుర సంఘటనగా మనం గుర్తించగలగాలి.

జర అనగా ముసలితనం. ముసలి తనంలో నేర్చుకొనే పాఠాలు అపారం. ఆ కాలంలో, పూర్వానుభవంచే పరిణితి పొందిన మనసుతో అభాస బాంధవ్యాల భ్రమలు తొల గించుకొని ప్రతివారు క్రొత్తపాఠాలు నేర్చు కొని పాతవ్యామోహాలను వదలి, ఆ క్రొత్త జ్ఞానంతో పాత సంస్కారాలను దగ్ధం చేసికో వచ్చు. దుఃఖిస్తూ కూర్చుంటే ఆ దుఃఖమే మిగులుతుంది. ఆ కాలంలోని బాధలూ కష్టాలూ కరదీపికలై జ్ఞానోదయం కలిగించి మనలను దైవోన్ముఖులను చేసి జీవిత గమ్యా నికి చేరువచేసే అవకాశముంది. అట్టి సత్ఫలితాలనిచ్చే జర దోషమెలా అవుతుంది?

సంతానం లేనివాళ్లు సామాన్యంగా దిగు లుగా ఉంటారు: వ్యాధిగ్రస్తులు కూడా అంతే. కాని వాసుదాసస్వామికి బిడ్డలు లేరు, ఎప్పుడూ వదలని ఉబ్బసం జబ్బుండేది. ఆయన ఆరెంటిని దైవస్మరణ కనుకూల పరి

స్థితులు గానే మలచుకున్నారు. ఆయనకు శ్రీరామ దర్శన మైందని పెద్దలు చెప్తారు.

ముసలితనం, వ్యాధులు జతగాళ్లే, కాని వ్యాధులు విడిగానూ వస్తాయి. కొందరు అనా రోగ్యంచే విశ్రాంతి తీసుకోవలసి వస్తుంది. ఆకాలంలో వారు గ్రంథ పఠనం లేదా దైవ స్మృతి చేసుకోవచ్చు. వ్యాధి, కొంతవరకు మనిషిలోని అహంకారాన్నణచి దైవోన్ముఖుణ్ణి చేస్తుంది. తీవ్రమైన శారీరక మానసిక బాధల్ని సుఖ స్వరూపంగా మలచుకోవడం కష్టం. అది మహాయోగులకే సాధ్యం. కాని ప్రతివారు దానికై సాధన చెయ్యాలి. అదే యోగసాధన.

శ్లో॥ గుణానే తాన తీత్య త్రీన్ దేహ
దేహసముద్భవాన్
జన్మ మృత్యు జరా దుఃఖై
ర్విముక్తోఽ మృత మశ్నుతే. XIV.20.

ఈ దేహధారియైన ఆత్మ, దేహము వలన పుట్టిన ఈ సత్వరజస్తమో గుణములను అతిక్రమించి, జననము మరణము ముసలి తనము అను వాటిచే కలిగిన దుఃఖములచే విడువబడిన వాడై శుద్ధాత్మ స్వరూపమును అనుభవించుచున్నాడు.

ఆ శుద్ధాత్మ స్వరూపము ఎట్టిది ?

"విజ్ఞానోస్మి విశేషోఽ స్మి
సోమోఽస్మి సకలోఽ స్మ్యహం
శుభోస్మి శోకహీనోఽస్మి
చైతన్యోఽ స్మి సమోఽ స్మ్యహం"॥
(మైత్రే. ఉ. III.3)

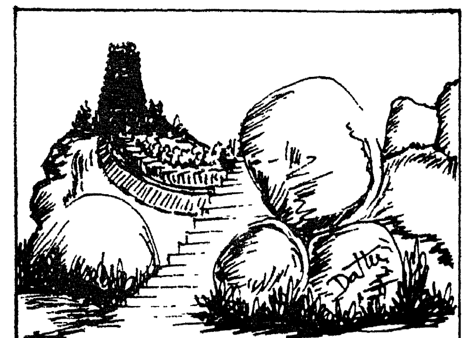
తా॥ విజ్ఞానమును నేనే, విశేషమును నేనే, సోముడను నేనే, సకలమును నేనే, శుభమును నేనే, శోకహీనుడను నేనే, చైత న్యమును నేనే, సమచిత్తము కలవాడను నేనే.

నన్ను దుఃఖపెట్టే దెవరు ? దుఃఖ పడే దెవరు ?

"నానాత్మ భేద హీనోఽస్మి హ్య ఖండా నంద విగ్రహః" (మైత్రే. ఉ. III.8)

నేను, అందరును, ఒకే ఆత్మ స్వరూ పులను భావము కలవాడను. నేను నిత్య అఖండ ఆనంద విగ్రహుడను.

నిత్యానంద స్వరూపమైన ఆత్మానుభూ తిని పొందక, ప్రకృతి సిద్ధమైన దేహసం బంధమైన దుఃఖములను తనదుఃఖములుగా భావించుట దోషమని మన మందరం గుర్తిం చాలి. ★

రు 30 కోట్ల వ్యయంతో శ్రీవారికి మండపం

30 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో వజ్రాకారంలో శ్రీవారికి తిరుమలలో 'శ్రీవారి వైభవోత్సవ మండపం' త్వరలో నిర్మించనున్నట్లు తి.తి. దేవస్థానముల ఛీఫ్ ఇంజనీరు శ్రీ ఆంజనేయులు నాయుడు తెలియజేశారు.

ఈ భారీపథకం తి.తి. దేవస్థానముల చరిత్రలోనే మొదటిదని, ఇది 1998 నాటికి పూర్తవుతుందని ఆయన తెలిపారు. తమిళనాడు రాష్ట్రంలోని కోవనూర్ నుంచి తెప్పించిన నీలపు గ్రానైట్ రాయితే ఈ మండపం నిర్మిస్తారని, కల్యాణోత్సవం, బ్రహ్మోత్సవం తదితర ఉత్సవాలు ఈ మండపంలో నిర్వహిస్తారని, ఇందులో దాదాపు 4 వేలమంది భక్తులు కూర్చోవటానికి వీలవుతుందని, ప్రస్తుతం ఆలయంలో వున్న శ్రీవారి వాహనాలన్నీ ఇందులో భద్రపరుస్తారని ఆయన తెలిపారు.

వచ్చే సంచికలోనే....................

కొత్త శీర్షిక ప్రారంభం

పాఠకుల ధార్మిక సందేహాలకు సమాధానాలు

ఎంతో కాలంగా పాఠకులందరూ ఎదురుచూస్తున్న ఈ శీర్షిక వచ్చే సంచిక నుంచే ప్రారంభం అవుతుంది. పాఠకుల ధార్మిక సందేహాలకు ప్రముఖ పండితులు సమాధానాలు ఇస్తారు.

పాఠకులు తమ ప్రశ్నల్ని, తమ చిరునామాతో పాటు కార్డుమీద రాసి పంపవలసిందిగా కోరుతున్నాము. సమాధానాలు వీలువెంబడి ప్రచురిస్తాము.

ప్రశ్నలు పంపవలసిన చిరునామా :

సందేహాలు - సమాధానాలు
సంపాదకుడు
సప్తగిరి
తి.తి. దేవస్థానములు
తిరుపతి -- 517 507

వార్తాలహరి

దేశవ్యాప్తంగా తి.తి. దేవస్థానముల కళ్యాణ మండపాలు

దేశవ్యాప్తంగా గల ఆయా రాష్ట్ర రాజధాని కేంద్రాల్లో తి.తి. దేవస్థానం ఆధ్వర్యంలో కళ్యాణ మండపాలు నిర్మించాలని యోచిస్తున్నామని తి.తి. దేవస్థానం అధ్యక్షులు శ్రీ ఎ. చెంగల్ రెడ్డి తెలిపారు. మే 8 ఆదివారంనాడు మదనపల్లెలో జరిగిన ఓ కార్యక్రమంలో ఆయన ఈ విషయాలను విలేకరులకు తెలిపారు.

రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం 85 కళ్యాణ మండపాలు వున్నాయని, ప్రతి మున్సిపాలిటీలోను ఓ కళ్యాణ మండపం నిర్మిస్తామని ఆయన అన్నారు.

తి.తి. దేవస్థానం ఆధ్వర్యంలో వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టేందుకుగాను ప్రజలనుండి 50 కోట్ల రూపాయలు బాండ్ల రూపంలో ఋణంగా సేకరించదలిచామని ఆయన తెలిపారు. దీనికి 8 శాతం వడ్డీ చొప్పున ప్రజలకు తిరిగి చెల్లిస్తామని ఆయన చెప్పారు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల

శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం

"వృక్షో రక్షతి రక్షితః".

వృక్షాలను రక్షించేవారిని భగవంతుడు రక్షిస్తాడు.
వృక్షాలను పెంచి పోషించేవారిని భగవంతుడు ప్రేమిస్తాడు.

పవిత్రమైన తిరుమలలోని అడవులు మానవాళికి శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు ప్రసాదించిన వరం. ఆ అడవుల్ని రక్షించడానికి, వాతావరణ సమతౌల్యాన్ని సాధించడానికి **శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకం** పేరుతో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారు అద్భుతమైన పథకాలను ప్రవేశపెట్టారు. తి.తి. దేవస్థానముల అటవీశాఖ వారి సహాయంతో అధిక సంఖ్యలో వృక్షసంతతి అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రజలందరూ ఈ పథకంలో భాగస్వాములు కావచ్చు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర వనాభివృద్ధి పథకంలోని ముఖ్యాంశాలు.

వృక్ష సంవర్ధనం

ఈ పథకం క్రింద దాదాపు ఒక ఎకరా భూమిలో వృక్ష సంపద అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.

సౌకర్యాలు :

* వృక్షసంపదకు దాతపేరు లేదా దాత సూచించిన వారి పేరు పెడతారు.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.15,000/-.

వృక్ష ప్రసాదం

ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కలను పెంచడానికి నిర్దేశించిన పథకం.

సౌకర్యాలు :

* దాతపేరుతో ప్రతి సంవత్సరం 100 ఫల పుష్ప మొక్కల వితరణ.
* మామూలు రోజుల్లో సంవత్సరానికి 2 రోజులు చొప్పున 10 సంవత్సరాలపాటు తిరుమలలో ఉచిత వసతి.
* 10 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.10,000/-.

స్మారక వనాలు

ఈ పథకంక్రింద 10 మొక్కలు నాటి వాటిని 5 సంవత్సరాలపాటు పెంచి పోషిస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* ఈ వనానికి దాత పేరు పెడతారు.
* 5 సంవత్సరాలపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.2,000/-.

వన సంరక్షణ భాగస్వామ్యం

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల కొండపై వున్న సహజారణ్యాలను రక్షించి, అభివృద్ధి చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరు ప్రదర్శిస్తారు.
* ఒక సంవత్సరంపాటు, సంవత్సరానికి ఒకసారి 5 గురికి ప్రత్యేక ప్రవేశంద్వారా శ్రీవారి దర్శనం.

విరాళం : రు.1,000/-.

అధ్యయన వనాలు

ఈ పథకంక్రింద తిరుమల ఉద్యానవనంలో రకరకాల మొక్కల పెంపకం, అభివృద్ధి చేపడతారు.

సౌకర్యాలు :

* మొక్కదగ్గర దాత పేరు ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.500/-.

వృక్ష దత్తత

ఈ పథకంక్రింద తిరుమలలోను, ఘాట్ రోడ్డులోను వృక్షాలను దత్తత తీసుకోవడం, నాటడం చేస్తారు.

సౌకర్యాలు :

* దాత పేరు చెట్టుదగ్గర ప్రదర్శిస్తారు.

విరాళం : రు.250/-.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి నిలయమైన తిరుమలకొండలపై వున్న అమూల్యమైన వనసంపద పరిరక్షణకు భక్తులు, దాతలు విరివిగా విరాళాలు ఇవ్వవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

మీ విరాళాలు డిమాండుడ్రాఫ్టుద్వారా ఈ క్రింది వారికి పంపండి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తి.తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి.

(2 వ పేజీ తరువాయి)

వేడుకకు చందా పంపటం లేదు, వెనుకటివి కూడా పంపండనీ ఎదురుచూచే ఆ ఏభైవేల భక్త పాఠకుల అభిమానం ఎంత గట్టిదో. ఎన్ని అవాంతరాలు కలిగినా ఆ చల్లని మనసుల మనుషులుండబట్టి, అనుభవాలు అట్టుడుకుతున్నా మనసు మాత్రం మంచంత చల్లగా ఉంచుకో గలిగాను.

నా తోటివాళ్లే ఐనా, ప్రతి ఒక్కరు నన్ను మించేవాళ్లే ఐనా, వాళ్ల మనసులు మలచుకొని, పాలూ నీళ్ల లాగా కాకుండ పోదుగు పాల ఆర్ద్రితగా, నా ఆలోచనల అంతర్భాగాలుగా కలిసి, నా పదోన్నతికి, పథోన్నతికి పాటు పడి పాలుపంచుకున్న సహోద్యోగులు సహాయక సంపాదకోద్యోగులూ, అధికారులకు అవసరాలకు నే చుట్టించిన గీతను పెట్టని కోటకు ఇంతకాలం ఎలా రక్షించుకుంటూ వచ్చారో!

అందించేవారూ, అవసరాలవారూ వేరే వేరే ఐనా, వీరిద్దరికీ పత్రిక వారధిగా, ఈ చేయి ఎందరు నట కవి, గాయక సంతర్పణలో సహాయపడిందో, అందనివారి మందలింపులతోపాటు, అందుకున్న వారి ఆశీస్సులు కూడా నాకు కొండంత బలం ఇచ్చాయి.

కనిపించే ఇన్ని ఘనతలూ నా వనిపించే శక్తి యుక్తులు నావా? కానే కాదు. కొండ కొమ్మన దేవర కరుణ కొండంత, పై కొలువు అధికారుల కలివిడితనం కొంత కావలసిన అండదండలలో తమ శక్తి కొద్ది అందించిన దేవస్థాన సహాధికార వర్గాల సౌజన్యం కొంత. ఏమి రాసినా, ఎంతరాసినా అంతా మంచేనని ఇన్నాళ్లు ఆదరించిన కరుణామయుల కొన చూపు కొంత అంతా కలిసి నాకు ఎంతెంతో!

సప్తగిరి దాటిన ఈ పాతిక సంవత్సరాల శుభపర్వాన్ని పురస్కరించుకుని 'సప్తగిరి'కి వారధిలాంటి నేను, ఇందరి అభిమానాన్ని పొంది, కృతజ్ఞతతో తలవంచకపోతే, తలదించుకునేంత తప్పుచేసిన వాడినౌతాను. అందుకోండి నా కృతజ్ఞతలు.

ఎందరో మహానుభావులు అందరికీ సుహృద్వందనాలు

కాట్రపాటి సుబ్బారావు
సంపాదకులు, సప్తగిరి.

Edited and published on behalf of T.T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T.T.D. Press
by M. Vijayakumar Reddy, Manager, T.T.D. Press, Tirupati - 517 507

